

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU**

I-III KWARTAŁ 2013

Warszawa, 21 października 2013 r.

Spis treści

	strona
Wstęp.....	3
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju według kwartałów	5
Ludność	6
Rynek pracy	7
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	14
Ceny.....	18
Rolnictwo	26
Przemysł	31
Budownictwo	36
Budownictwo mieszkaniowe	40
Rynek wewnętrzny	42
Transport.....	45
Łączność.....	48
Usługi biznesowe.....	49
Bilans płatniczy	51
Handel zagraniczny	53
Pieniądz.....	60
Budżet państwa.....	63
Giełdowy rynek papierów wartościowych.....	66
Ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen	70
Sytuacja gospodarcza na świecie i w wybranych krajach	72
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.....	82
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.....	84

Wstęp

W okresie styczeń-wrzesień br., przy wciąż niekorzystnej koniunkturze na rynkach światowych, tempo wzrostu gospodarczego było niższe przed rokiem. W kolejnych kwartałach notowano jednak stopniową poprawę dynamiki. Produkcja sprzedana przemysłu, po spadku w I kwartale br., w następnych kwartałach rosła w skali roku, umacniając tempo wzrostu w okresie lipiec-wrzesień br. Z kwartału na kwartał obserwowano również przyspieszenie dynamiki sprzedaży detalicznej w skali roku. Produkcja sprzedana w budownictwie była w okresie dziewięciu miesięcy br. niższa niż przed rokiem, ale jej spadek w III kwartale br. był mniejszy niż w dwóch poprzednich. Po spowolnieniu w II kwartale, w okresie lipiec-wrzesień br. poprawiło się tempo wzrostu sprzedaży usług w transporcie.

Utrzymującej się trudnej sytuacji na rynku pracy towarzyszył niewielki wzrost przeciętnych wynagrodzeń nominalnych w sektorze przedsiębiorstw w skali roku. Dynamika ich siły nabywczej w II i III kwartale br. kształtowała się korzystniej niż w poprzednich okresach, w związku z niskim wzrostem cen konsumpcyjnych.

Produkcja sprzedana przemysłu w okresie trzech kwartałów br. była wyższa niż przed rokiem o 1,4%, a wzrost notowano we wszystkich sekcjach. Spośród głównych grupowań przemysłowych najszybciej rosła sprzedaż w przedsiębiorstwach wytwarzających głównie dobra konsumpcyjne. Produkcja dóbr inwestycyjnych, po spadku w I półroczu, w III kwartale rosła w korzystnym tempie i w okresie dziewięciu miesięcy kształtowała się powyżej poziomu sprzed roku. Przy niższym niż w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku zatrudnieniu, wydajność pracy w przemyśle zwiększyła się o 2,5%.

Produkcja budowlano-montażowa w okresie trzech kwartałów br. była o 15,6% niższa niż przed rokiem; spadek obserwowano we wszystkich działach budownictwa. Sprzedaż detaliczna zrealizowana w okresie trzech kwartałów zwiększyła się w skali roku o 1,9%. Wzrost notowano w większości grup, z wyjątkiem m.in. paliw stałych, ciekłych i gazowych.

Według październikowych badań koniunktury gospodarczej nastroje przedsiębiorstw przetwórstwa przemysłowego są nieco mniej pesymistyczne niż przed miesiącem. Wpływają na to mniej niekorzystne niż we wrześniu oceny portfela zamówień oraz niewielki wzrost bieżącej produkcji (wobec negatywnych ocen w poprzednich miesiącach). Po raz pierwszy od wielu miesięcy odnotowano natomiast pesymistyczne prognozy portfela zamówień i produkcji. Nieco mniej negatywne są oceny bieżącej sytuacji finansowej firm przemysłowych, a prognozy w tym zakresie są nieznacznie bardziej niekorzystne niż we wrześniu br. W budownictwie ogólny klimat koniunktury oceniany jest bardziej pesymistycznie niż przed miesiącem. Pogorszyły się negatywne oceny bieżące i prognozy portfela zamówień, produkcji budowlano-montażowej i sytuacji finansowej. Zarówno przedsiębiorstwa działające w przetwórstwie przemysłowym, jak i firmy

budowlane planują nieco większe niż we wrześniu redukcje zatrudnienia. Jednostki handlu detalicznego oceniają ogólny klimat koniunktury pesymistycznie, podobnie jak przed miesiącem. Utrzymują się negatywne, zbliżone do wrześniowych, oceny bieżącej sprzedaży towarów. Optymistyczne (wobec niekorzystnych w poprzednich okresach) są przewidywania sprzedaży i popytu na najbliższe miesiące.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w skali roku o 1,0%, kształtując się poniżej dolnej granicy odchyień od celu inflacyjnego. Wolniejsza niż w okresie styczeń-wrzesień ub. roku była dynamika w większości grup towarów i usług. Osłabienie wysokiego tempa wzrostu cen notowano m.in. w grupie żywność i napoje oraz mieszkania, a ceny towarów i usług związanych z transportem były niższe niż przed rokiem (kiedy obserwowano ich znaczny wzrost). Utrzymał się, zapoczątkowany w II połowie ub. roku, spadek cen producentów w przemyśle i budownictwie w skali roku.

Niska inflacja korzystnie wpływała na dynamikę realnych płac i świadczeń emerytalno-rentowych. Pomimo wolniejszego niż przed rokiem wzrostu przeciętnych miesięcznych nominalnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw, ich siła nabywcza była wyższa niż w okresie styczeń-wrzesień ub. roku (wówczas obserwowano spadek realnych płac). Przeciętne świadczenia emerytalno-rentowe w obu systemach w wymiarze nominalnym rosły w tempie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem, szybszy był natomiast ich wzrost w ujęciu realnym.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w okresie dziewięciu miesięcy było niższe niż przed rokiem o 1,0%. Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu września br. wyniosła 13,0%, tj. kształtowała się na poziomie podobnym jak przed miesiącem i była o 0,6 p.proc. wyższa niż przed rokiem. W okresie styczeń-wrzesień br. więcej niż przed rokiem osób zarejestrowało się jako bezrobotne. Wzrosła jednak również liczba osób skreślonych z rejestru bezrobotnych, głównie z powodu podjęcia pracy.

W okresie trzech kwartałów br. na rynku rolnym ceny skupu zbóż kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku. Niższe były również ceny żywca wołowego w skupie. Nieznacznie więcej niż przed rokiem płacono natomiast za żywiec wieprzowy i drobiowy; droższe było mleko. Ceny skupu ziemniaków kształtowały się znacznie powyżej niskiego poziomu sprzed roku.

W okresie styczeń-sierpień br. dynamika obrotów towarowych w handlu zagranicznym liczona w złotych była słabsza niż przed rokiem. W wyniku spadku importu oraz wzrostu eksportu wyraźnie poprawiło się ujemne saldo obrotów ogółem. Wzrosła wymiana z krajami rozwijającymi się, w tym znacznie po stronie eksportu, co wpłynęło na zwiększenie udziału tej grupy w strukturze geograficznej obrotów ogółem. Korzystnie kształtowały się relacje cenowe – w okresie styczeń-lipiec br. wskaźnik terms of trade wyniósł 101,9.

Wydatki budżetu państwa w okresie trzech kwartałów br. wyniosły 234,0 mld zł, a dochody – 204,4 mld zł. Deficyt ukształtował się na poziomie 29,6 mld zł, co stanowiło 83,2% planu.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju według kwartałów

Wyszczególnienie a - analogiczny okres poprzedniego roku=100 b - okres poprzedni=100	2012				2013			
	kwartały							
	I	II	III	IV	I	II	III	I-III
Ludność ¹ (w końcu okresu) w tys.	38532	38534	38545	38533	38512	38502	38510 ²	x
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ³ w tys.	5545	5546	5552	5551	5500	5481	5487	5490
a	100,6	100,3	100,0	99,4	99,2	98,8	98,8	99,0
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys. ...	9053	9034	9020	9002	8992	8968	8936	8965
a	98,7	98,8	98,9	99,4	99,3	99,3	99,1	99,2
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys. ...	2141,9	1964,4	1979,0	2136,8	2314,5	2109,1	2083,1	x
a	100,4	104,3	106,3	107,8	108,1	107,4	105,3	x
Stopa bezrobocia w % (w końcu okresu)	13,3	12,3	12,4	13,4	14,3	13,2	13,0	x
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	104,1	104,0	103,9	102,9	101,3	100,5	101,1	101,0
a	101,7	101,3	99,5	100,4	100,2	100,4	100,0	x
b	101,7	101,3	99,5	100,4	100,2	100,4	100,0	x
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu	106,1	104,7	102,8	99,9	99,2	98,0	98,9	98,7
a	106,1	104,7	102,8	99,9	99,2	98,0	98,9	98,7
Przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ³ w zł	3664,16	3681,85	3689,81	3877,50	3740,79	3788,26	3813,25	3780,73
a	101,3	99,1	99,0	100,0	100,8	102,4	102,3	101,9
Przeciętne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ³	101,3	99,1	99,0	100,0	100,8	102,4	102,3	101,9
a	101,3	99,1	99,0	100,0	100,8	102,4	102,3	101,9
Przeciętna realna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	100,6	101,2	101,2	102,2	104,2	104,7	104,0	104,2
a	100,6	101,2	101,2	102,2	104,2	104,7	104,0	104,2
Przeciętna realna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych	100,2	103,3	103,3	104,4	106,2	105,2	104,4	105,2
a	100,2	103,3	103,3	104,4	106,2	105,2	104,4	105,2
Mieszkania oddane do użytkowania od początku roku w tys.	36,3	67,8	104,8	152,9	37,1	68,0	103,2	x
a	36,3	67,8	104,8	152,9	37,1	68,0	103,2	x
Produkcja sprzedana przemysłu ³ (ceny stałe)	104,7	102,6	99,7	97,0	98,0	101,2	104,9	x
a	104,7	102,6	99,7	97,0	98,0	101,2	104,9	x
Produkcja budowlano-montażowa ³ od początku roku (ceny stałe)	114,6	107,8	101,4	98,9	84,9	78,5	84,4	x
a	114,6	107,8	101,4	98,9	84,9	78,5	84,4	x
Sprzedaż detaliczna ³ (ceny stałe)	108,4	102,7	101,9	98,0	100,0	101,5	103,9	x
a	108,4	102,7	101,9	98,0	100,0	101,5	103,9	x
Sprzedaż usług w transporcie ³ (ceny stałe)	108,3	112,1	110,1	104,6	103,7	100,7	102,8	x
a	108,3	112,1	110,1	104,6	103,7	100,7	102,8	x
Sprzedaż usług w łączności ³ (ceny stałe)	103,0	108,2	98,8	99,3	98,6	102,3	102,1	x
a	103,0	108,2	98,8	99,3	98,6	102,3	102,1	x
Rentowność obrotu brutto ⁴ w % (od początku roku)	5,0	4,8	4,6	4,2	4,0	4,7	.	x
a	5,0	4,8	4,6	4,2	4,0	4,7	.	x
Rentowność obrotu netto ⁴ w % (od początku roku)	4,1	4,0	3,8	3,4	3,2	4,0	.	x
a	4,1	4,0	3,8	3,4	3,2	4,0	.	x
Handel zagraniczny ² (od początku roku)								
eksport w mln euro	34486,8	69969,0	106250,4	143456,1	36771,0	74528,7	99211,8 ⁵	x
a	34486,8	69969,0	106250,4	143456,1	36771,0	74528,7	99211,8 ⁵	x
import w mln euro	37853,3	76429,6	114215,7	154040,2	37899,0	75388,9	100202,3 ⁵	x
a	37853,3	76429,6	114215,7	154040,2	37899,0	75388,9	100202,3 ⁵	x
saldo w mln euro	-3366,5	-6460,6	-7965,3	-10584,1	-1128,0	-860,2	-990,5 ⁵	x
a	-3366,5	-6460,6	-7965,3	-10584,1	-1128,0	-860,2	-990,5 ⁵	x
Budżet państwa (od początku roku)								
dochody w mln zł	63520,7	141720,8	213922,0	287595,1	61320,8	133732,9	204398,9	x
a	63520,7	141720,8	213922,0	287595,1	61320,8	133732,9	204398,9	x
wydatki w mln zł	86489,4	162806,4	235050,8	318001,9	85773,5	159606,5	234000,9	x
a	86489,4	162806,4	235050,8	318001,9	85773,5	159606,5	234000,9	x
wynik w mln zł	-22968,6	-21085,6	-21128,9	-30406,7	-24452,7	-25873,7	-29602,0	x
a	-22968,6	-21085,6	-21128,9	-30406,7	-24452,7	-25873,7	-29602,0	x
PKB (ceny stałe)	103,5	102,4	101,3	100,7	100,5	100,8	.	.
a	103,5	102,4	101,3	100,7	100,5	100,8	.	.
spożycie indywidualne	102,2	101,7	100,7	100,3	100,0	100,2	.	.
a	102,2	101,7	100,7	100,3	100,0	100,2	.	.
nakłady brutto na środki trwałe	105,2	100,3	97,4	95,3	97,9	96,8	.	.
a	105,2	100,3	97,4	95,3	97,9	96,8	.	.

¹ Dane opracowano na podstawie wyników NSP 2011.

² Dane wstępne.

³ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

⁴ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób.

⁵ Dane za okres styczeń-sierpień.

Ludność

Według wstępnych danych, w dniu 30 września br. liczba **ludności** Polski wyniosła ok. 38510 tys. osób, tj. o blisko 35 tys. mniej w stosunku do stanu sprzed roku oraz o ponad 23 tys. mniej w porównaniu z końcem ub. roku. Tak istotny spadek liczby ludności był spowodowany zwiększoną w br. emigracją oraz wysoką umieralnością w I kwartale br., kiedy odnotowano znaczny ubytek naturalny (ok. 16,5 tys. osób). Szacuje się, że w okresie trzech kwartałów br., w wyniku ruchu naturalnego i migracji zagranicznych, na każde 10 tys. ludności ubyło 6 osób (w analogicznym okresie ub. roku przybyły 2 osoby).

W okresie styczeń–wrzesień br. zarejestrowano ponad 283 tys. **urodzeń żywych**, tj. o ponad 10 tys. mniej niż przed rokiem. Współczynnik urodzeń obniżył się o 0,4 pkt i wyniósł 9,8‰. **Zmarło** prawie 290 tys. osób, tj. o ponad 6 tys. więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Współczynnik zgonów wzrósł o 0,2 pkt do 10,0‰.

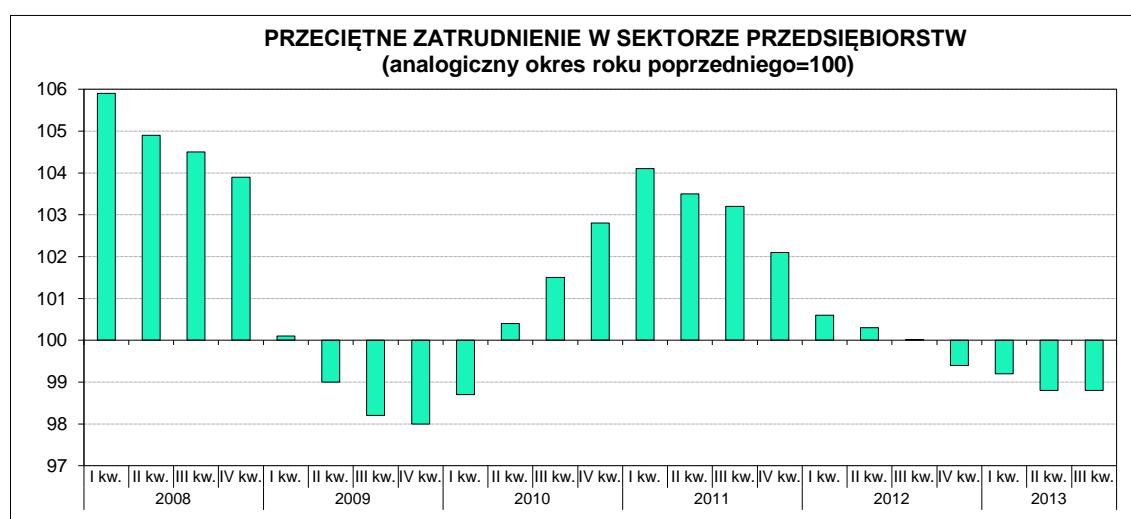
Od początku roku obserwowano **ubytek naturalny**. W okresie trzech kwartałów br. liczba urodzeń żywych była o ponad 6 tys. niższa niż liczba zgonów, podczas gdy w analogicznym okresie ub. roku przyrost naturalny był dodatni i wyniósł 10 tys. osób.

Nieznacznie zmniejszyła się w skali roku liczba **zgonów niemowląt**. W okresie trzech kwartałów br. zmarło niespełna 1,3 tys. dzieci w wieku poniżej 1 roku życia (wobec nieco ponad 1,3 tys. przed rokiem). Współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł 4,5‰, tj. o 0,1 pkt mniej niż przed rokiem.

W czwartym roku z kolei odnotowuje się spadek liczby nowo zawartych **małżeństw**. Zawarto prawie 149 tys. związków małżeńskich, tj. o ponad 15 tys. mniej niż przed rokiem. Ok. 70% z nich stanowiły małżeństwa wyznaniowe. Współczynnik małżeństw obniżył się o 0,5 pkt do 5,1‰. Wzrosła natomiast liczba **rozwodów** (o ok. 5 tys.) do ponad 50 tys. Współczynnik rozwodów nieco się obniżył i wyniósł 1,7‰. Ponadto orzeczono ok. 1,7 tys. separacji, tj. nieznacznie mniej niż przed rokiem.

Rynek pracy

W okresie styczeń–wrzesień br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było niższe niż przed rokiem, przy czym tempo spadku było podobne jak w I półroczu br. Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu września br. kształtowała się na poziomie sprzed miesiąca, ale była wyższa od notowanej przed rokiem. W okresie trzech kwartałów br. większy niż w analogicznym okresie ub. roku był napływ do bezrobocia, ale jednocześnie zwiększyła się liczba osób skreślonych z rejestru bezrobotnych, w szczególności wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w okresie styczeń–wrzesień br. ukształtowało się na poziomie 5489,5 tys. osób i było o 1,0% mniejsze niż przed rokiem (wobec wzrostu o 0,3% w analogicznym okresie ub. roku). Najbardziej obniżyło się zatrudnienie w budownictwie (o 8,6%). Mniejsze niż przed rokiem było również zatrudnienie m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6,2%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 3,5%). Niewielki spadek miał miejsce także w przetwórstwie przemysłowym (o 1,0%). Zwiększyło się natomiast zatrudnienie m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 4,3%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 2,7%), informacji i komunikacji (o 2,4%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 2,3%).

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Przeciętne zatrudnienie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2013		2012		2013	
	IX		I-IX			
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys.		w tys.	
Sektor przedsiębiorstw	5495,1	99,7	100,0	100,3	99,0	5489,5
w tym:						
Przemysł	2450,9	99,4	99,3	99,2	98,9	2445,7
górnictwo i wydobywanie	166,5	98,0	101,1	102,1	99,0	169,2
przetwórstwo przemysłowe	2035,5	99,7	99,5	99,2	99,0	2027,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	134,5	94,6	93,8	94,7	93,8	136,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	114,4	103,4	101,7	101,4	102,7	113,2
Budownictwo	438,0	92,3	100,1	103,5	91,4	442,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1111,1	99,7	100,5	100,8	99,1	1113,6
Transport i gospodarka magazynowa	481,7	100,3	102,6	102,7	100,3	484,5
Zakwaterowanie i gastronomia	107,1	97,4	94,8	95,5	98,6	109,6
Informacja i komunikacja	176,0	103,0	103,2	103,6	102,4	174,8
Obsługa rynku nieruchomości	93,5	97,3	99,9	98,1	96,5	93,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	173,1	104,3	103,4	104,8	102,3	170,8
Administrowanie i działalność wspierająca	329,6	107,7	98,6	98,1	104,3	319,9

^a Nie obejmuje działań: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

Spśród działań o największym udziale w zatrudnieniu największy spadek przeciętnego zatrudnienia w stosunku do okresu styczeń–wrzesień ub. roku obserwowano w przedsiębiorstwach zajmujących się budową budynków (o 13,4%). Obniżyło się również zatrudnienie m.in. w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 8,7%), handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (o 4,4%), produkcji maszyn i urządzeń (o 4,1%), produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 3,5%) oraz wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 3,1%). W produkcji odzieży, gdzie od kilku lat obserwowany jest spadek, zatrudnienie w okresie trzech kwartałów br. było o 5,6% niższe niż przed rokiem. Wzrost przeciętnego zatrudnienia notowano m.in. w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 3,2%) oraz produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 2,9%).

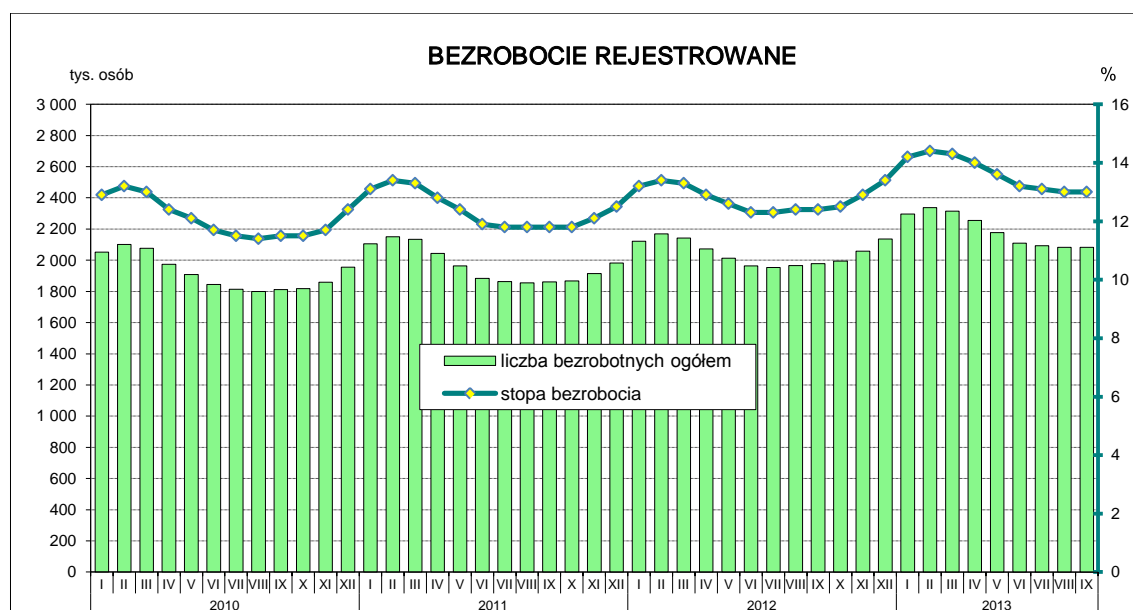
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w kolejnych kwartałach kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2012				2013		
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX
	analogiczny okres poprzedniego roku=100						
Sektor przedsiębiorstw	100,6	100,3	100,0	99,4	99,2	98,8	98,8
w tym:							
Przemysł.....	99,5	99,1	99,0	98,5	98,9	98,9	98,9
górnictwo i wydobywanie.....	101,8	102,1	102,4	100,5	100,2	98,8	98,1
przetwórstwo przemysłowe.....	99,4	99,1	99,1	98,7	99,1	99,0	99,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	96,0	94,3	93,7	92,4	92,4	94,3	94,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	102,5	102,0	99,8	101,1	102,5	102,4	103,1
Budownictwo.....	105,0	103,2	102,4	97,9	92,7	91,1	90,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	100,9	100,9	100,4	99,3	99,8	98,8	98,8
Transport i gospodarka magazynowa.....	102,6	102,9	102,7	101,6	100,5	100,3	100,1
Zakwaterowanie i gastronomia.....	95,5	95,3	95,6	96,2	100,3	99,1	96,5
Informacja i komunikacja.....	104,1	103,2	103,4	104,4	102,4	102,5	102,4
Obsługa rynku nieruchomości.....	99,7	97,7	96,9	99,8	96,4	96,9	96,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	105,8	105,8	102,9	106,4	102,9	102,0	102,0
Administrowanie i działalność wspierająca.....	97,4	98,1	98,7	100,8	102,5	103,7	106,6

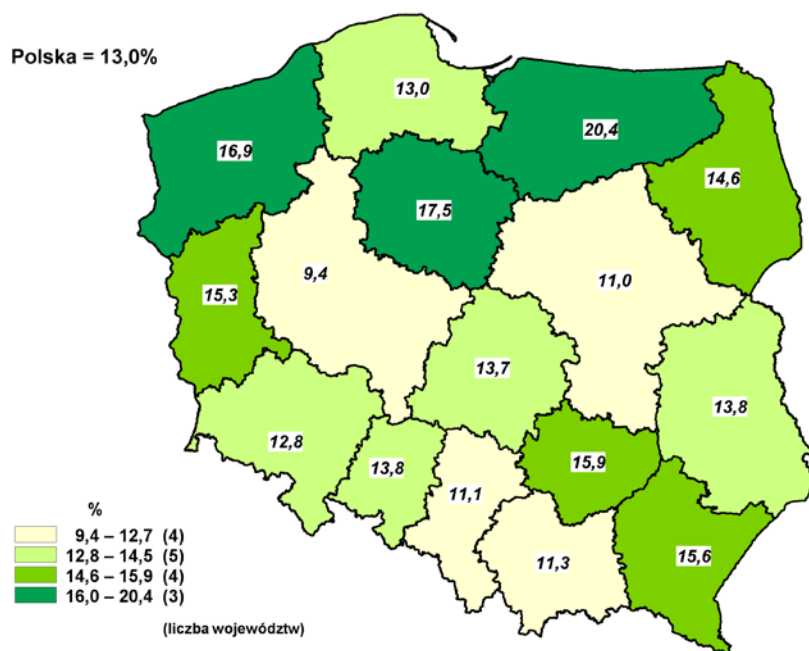
a Nie obejmuje działań: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

We wrześniu br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5495,1 tys. osób i było o 0,3% niższe niż w analogicznym okresie ub. roku.

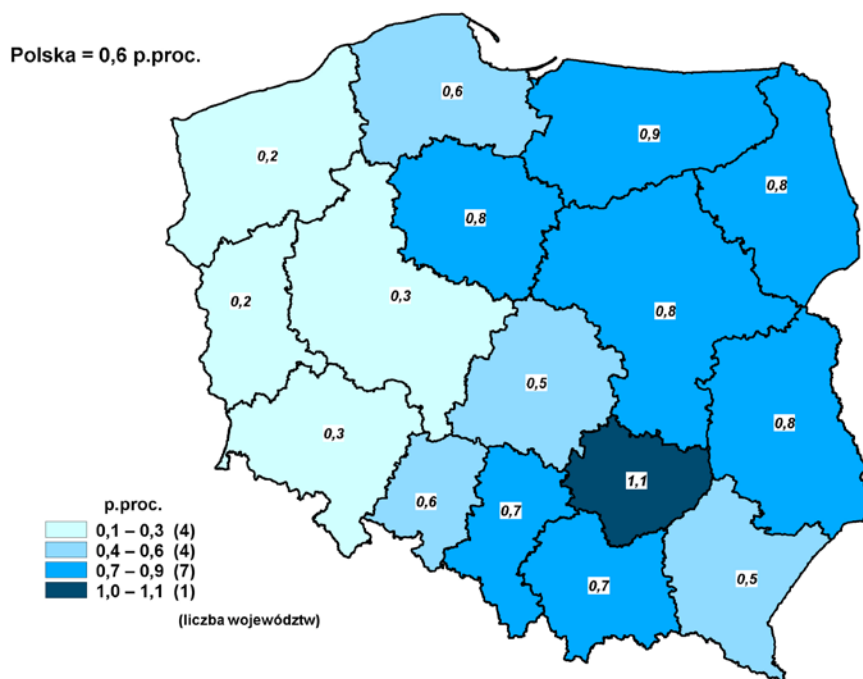
W końcu września br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 2083,1 tys., tj. była podobna jak przed miesiącem, natomiast w skali roku wzrosła o 5,3% (tj. o 104,1 tys.). **Stopa bezrobocia** rejestrowanego, podobnie jak przed miesiącem, wyniosła 13,0%, ale była o 0,6 p.proc. wyższa niż przed rokiem.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Stan w końcu września 2013 r.

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Wrzesień 2013 r. do września 2012 r.

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 9,4% w wielkopolskim do 20,4% w warmińsko-mazurskim. W ujęciu miesięcznym stopa bezrobocia obniżyła się w województwie dolnośląskim, łódzkim, lubuskim, podkarpackim i wielkopolskim (po 0,1 p.proc.). Najbardziej zwiększyła się natomiast w województwie pomorskim i zachodniopomorskim (po 0,2 p.proc.). W porównaniu z wrześniem ub. roku stopa bezrobocia wzrosła we wszystkich województwach, w największym stopniu w województwie świętokrzyskim (o 1,1 p.proc.) i warmińsko-mazurskim (o 0,9 p.proc.), a w najmniejszym – w województwie zachodniopomorskim i lubuskim (po 0,2 p.proc.).

W końcu września br. w **strukturze bezrobotnych zarejestrowanych** udział kobiet zmniejszył się w skali roku (o 1,3 p.proc. do 52,1%). Obniżył się także odsetek absolwentów (o 0,3 p.proc. do 5,1%). Zwiększył się natomiast udział osób bez prawa do zasiłku (o 1,8 p.proc. do 86,1%) oraz osób wcześniej pracujących (o 0,7 p.proc. do 81,1%, w tym osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy stanowiły 6,6% wobec 4,3% w końcu września ub. roku).

Spośród osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w końcu września br. wyższy niż przed rokiem był udział długotrwale bezrobotnych² w zarejestrowanych ogółem (wzrost o 1,5 p.proc. do 52,4%). Zwiększył się również odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,1 p.proc. do 23,6%), osób bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,5 p.proc. do 9,4%) oraz osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 0,4 p.proc. do 30,1%). Zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia (o 1,3 p.proc. do 19,1%). Odsetek osób niepełnosprawnych pozostał na poziomie sprzed roku (wyniósł 5,3%). Liczba bezrobotnych zwiększyła się w ujęciu rocznym w większości wymienionych kategorii, z wyjątkiem bezrobotnych w wieku do 25 roku życia. Najbardziej zwiększyła się liczba osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 10,9%) i osób powyżej 50 roku życia (o 10,2%).

W okresie trzech kwartałów br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 2003,7 tys. osób, tj. była o 5,8% wyższa niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zwiększył się w porównaniu z notowanym przed rokiem (o 1,0 p.proc. do 78,3%). Wzrósł również odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 2,9 p.proc. do 6,2%) oraz osób zamieszkałych na wsi (o 0,9 p.proc. do 41,1%). Zmniejszył się natomiast udział osób dotychczas niepracujących (o 0,5 p.proc. do 19,9%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem pozostał odsetek absolwentów (11,9%).

Z ewidencji bezrobotnych w okresie styczeń–wrzesień br. **skreślono** 2057,2 tys. osób, tj. o 8,4% więcej niż przed rokiem. Główną przyczynę wyrejestrowania z ewidencji nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 944,1 tys. osób (wobec 819,4 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się wobec obserwowanego przed rokiem o 2,7 p.proc.

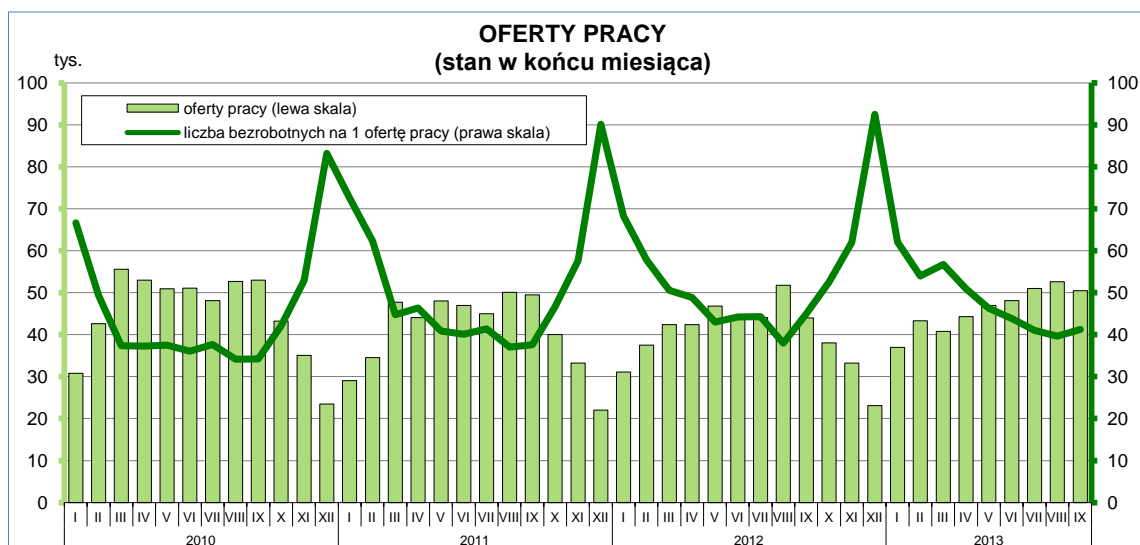
² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

do 45,9%. Więcej osób niż w analogicznym okresie ub. roku podjęło pracę niesubsydiowaną (829,5 tys. osób wobec 726,0 tys.) oraz subsydiowaną (114,6 tys. wobec 93,4 tys.). Spośród osób wykreślonych z ewidencji wzrost również odsetek osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem stażu lub szkolenia u pracodawców (o 1,4 p.proc. do 11,9%). Zmniejszył się natomiast udział osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 3,3 p.proc. do 26,4%) oraz osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,6 p.proc. do 5,5%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem pozostał odsetek osób, które nabyły prawa emerytalne i rentowe (1,0%).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012				2013		
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX
Bezrobotni zarejestrowani (w końcu okresu):							
w tys. osób	2141,9	1964,4	1979,0	2136,8	2314,5	2109,1	2083,1
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	100,4	104,3	106,3	107,8	108,1	107,4	105,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani:							
w tys. osób	692,4	526,4	675,4	760,8	756,7	554,5	692,4
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	94,3	101,7	104,4	109,8	109,3	105,3	102,5
Bezrobotni wyrejestrowani:							
w tys. osób	533,2	703,8	660,9	603,0	579,1	759,8	718,2
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	96,1	91,6	98,9	105,4	108,6	108,0	108,7
Płynność bezrobocia (napływ - odpływ)	159,2	-177,4	-14,5	157,8	177,6	-205,3	-25,8
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %	13,3	12,3	12,4	13,4	14,3	13,2	13,0

W okresie dziewięciu miesięcy br. do urzędów pracy zgłoszono 701,7 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. o 10,6% więcej niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 22,5% ogółu ofert (wobec 23,7% przed rokiem). W końcu września br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 24,3% ogółu ofert (wobec 26,5% przed rokiem). Spośród wszystkich ofert 4,4% dotyczyło stażu, 8,5% było adresowanych do osób niepełnosprawnych, a 0,3% - do absolwentów.

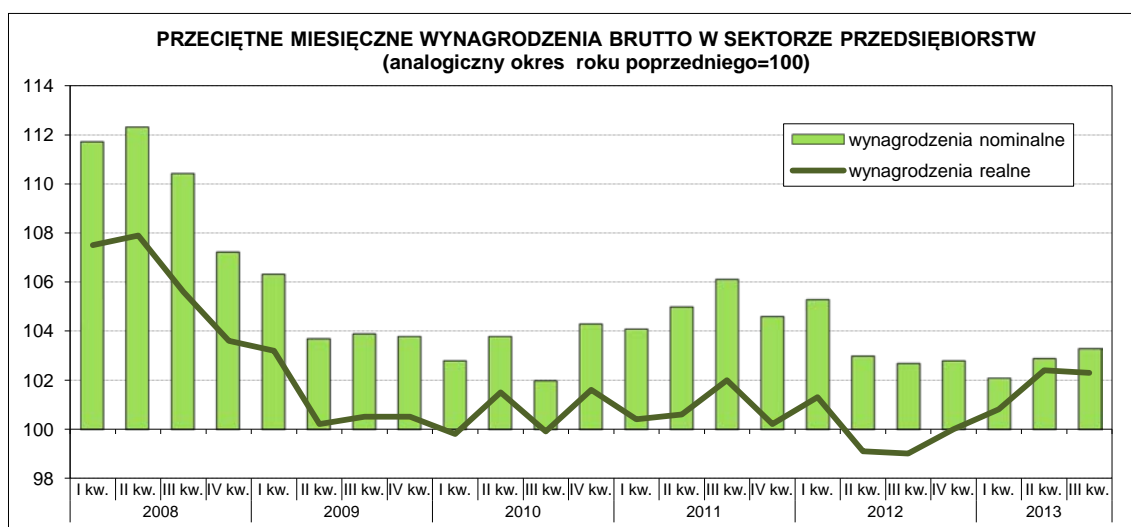
³ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

W okresie styczeń–wrzesień br. w ramach zwolnień grupowych pracodawcy zadeklarowali zwolnienie mniejszej niż przed rokiem liczby pracowników – 1075 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 52,7 tys. pracowników, w tym 11,1 tys. osób z sektora publicznego (przed rokiem odpowiednio 1248 zakładów, 59,6 tys. pracowników, w tym 15,5 tys. z sektora publicznego).

W okresie trzech kwartałów br. zarejestrowano 93 **strajki**, w których uczestniczyło 29,3 tys. pracowników, tj. 17,2% zatrudnionych w jednostkach, w których wystąpiły strajki (w analogicznym okresie ub. roku odpowiednio 15 strajków, 13,2 tys. strajkujących pracowników, tj. 39,6% zatrudnionych). Straty czasu pracy z tytułu uczestnictwa w strajkach wyniosły 80,5 tys. roboczogodzin, tj. ok. 3 godziny nieprzepracowane przez 1 strajkującego (w okresie styczeń–wrzesień ub. roku odpowiednio 58,5 tys. roboczogodzin, tj. 4 godziny).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W okresie styczeń–wrzesień br. przeciętne miesięczne wynagrodzenia nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosły w skali roku wolniej niż przed rokiem. Wobec niskiej dynamiki cen konsumpcyjnych, siła nabywcza płac w okresie dziewięciu miesięcy br. była wyższa niż przed rokiem, kiedy notowano jej niewielki spadek. W III kwartale br. tempo wzrostu wynagrodzeń realnych było zbliżone do obserwowanego w II kwartale, ale wyższe niż w I kwartale. Utrzymał się wzrost w skali roku przeciętnych miesięcznych nominalnych emerytur i rent w obu systemach. W ujęciu realnym świadczenia te wzrosły szybciej niż przed rokiem.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw⁴ w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosło 3780,73 zł i było o 2,8% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,7% w analogicznym okresie ub. roku). Przeciętne płace wzrosły we wszystkich sekcjach o znaczącym udziale w zatrudnieniu, najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,7%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,2%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,1%), obsłudze rynku nieruchomości (o 4,0%). W najmniejszym stopniu wzrosły przeciętne płace w budownictwie (o 0,3%).

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu wyższe niż przed rokiem były wynagrodzenia m.in. w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 6,3%), produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 6,1%), produkcji odzieży (o 5,2%) oraz produkcji mebli (o 4,0%). Niższe niż przed rokiem były wynagrodzenia w przedsiębiorstwach zajmujących się budową budynków (o 1,2%) oraz robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 0,9%).

⁴ W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2013		2012		2013	
	IX		I-IX			
	w zł	analogiczny okres poprzedniego roku=100			w zł	
Sektor przedsiębiorstw	3770,91	103,6	101,6	103,7	102,8	3780,73
w tym:						
Przemysł	3858,21	104,6	101,9	104,2	103,0	3879,57
górnictwo i wydobywanie.....	6201,23	113,3	99,7	102,2	101,3	6137,02
przetwórstwo przemysłowe	3545,06	104,0	102,1	104,7	103,2	3558,62
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	5808,40	103,2	105,1	104,1	105,7	6020,10
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	3726,05	102,4	99,9	102,9	102,0	3675,59
Budownictwo.....	3721,61	101,4	97,1	100,4	100,3	3672,03
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	3371,40	102,3	103,1	103,3	102,4	3420,18
Transport i gospodarka magazynowa	3574,27	102,8	100,1	102,7	102,5	3520,96
Zakwaterowanie i gastronomia.....	2651,48	105,1	102,1	103,0	105,2	2658,73
Informacja i komunikacja	6569,41	102,0	100,9	100,5	102,7	6693,90
Obsługa rynku nieruchomości.....	4002,53	104,8	100,3	104,9	104,0	3960,92
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5596,84	104,0	99,9	101,8	103,0	5534,11
Administrowanie i działalność wspierająca	2543,60	104,7	104,1	107,5	105,1	2594,25

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

We wrześniu br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 3770,91 zł i było o 3,6% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 2,0% przed miesiącem i o 1,6% - przed rokiem). Wynagrodzenia zwiększyły się we wszystkich sekcjach, najbardziej w górnictwie i wydobywaniu (o 13,3%), co było wynikiem przesunięcia terminu wypłat nagród i premii. Wysoki wzrost miał miejsce także w sekcjach zakwaterowanie i gastronomia (o 5,1%) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 4,7%), w których poziom przeciętnych wynagrodzeń należy do najniższych wśród badanych sekcji. Wyższe niż przed rokiem były również płace w obsłudze rynku nieruchomości (o 4,8%).

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów br. była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 1,7% (wobec wzrostu o 4,0% przed rokiem).

Dynamika przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w kolejnych kwartałach kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2012				2013		
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX
	analogiczny okres roku poprzedniego=100						
Sektor przedsiębiorstw	105,3	103,0	102,7	102,8	102,1	102,9	103,3
w tym:							
Przemysł	106,6	103,6	102,6	104,5	102,2	102,7	104,1
górnictwo i wydobywanie.....	105,2	104,1	97,5	107,8	103,9	98,0	102,4
przetwórstwo przemysłowe	106,7	104,1	103,3	103,8	102,0	103,0	104,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	108,1	99,9	104,1	106,6	104,3	109,2	103,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	104,4	102,4	101,8	103,6	101,6	102,0	102,5
Budownictwo	104,0	99,1	98,4	99,3	98,3	101,3	101,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	104,5	102,6	102,7	99,9	102,2	102,5	102,6
Transport i gospodarka magazynowa	100,4	102,5	105,2	103,6	102,5	103,7	101,3
Zakwaterowanie i gastronomia.....	103,8	101,3	103,9	102,4	103,5	107,7	104,6
Informacja i komunikacja	98,6	100,8	102,1	101,2	102,2	103,5	102,5
Obsługa rynku nieruchomości.....	107,0	103,5	104,2	103,3	103,9	104,4	103,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	103,5	99,7	102,1	98,9	102,6	103,0	103,3
Administrowanie i działalność wspierająca	110,0	107,3	105,2	107,1	104,0	104,9	106,3

a Nie obejmuje działań: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W okresie styczeń–wrzesień br. **siła nabywczą przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** wzrosła w skali roku o 1,9% (wobec spadku o 0,2% w analogicznym okresie ub. roku). We wrześniu br. płaca realna brutto była o 2,6% wyższa niż przed rokiem (po wzroście o 0,9% w sierpniu br. i spadku o 2,0% we wrześniu ub. roku).

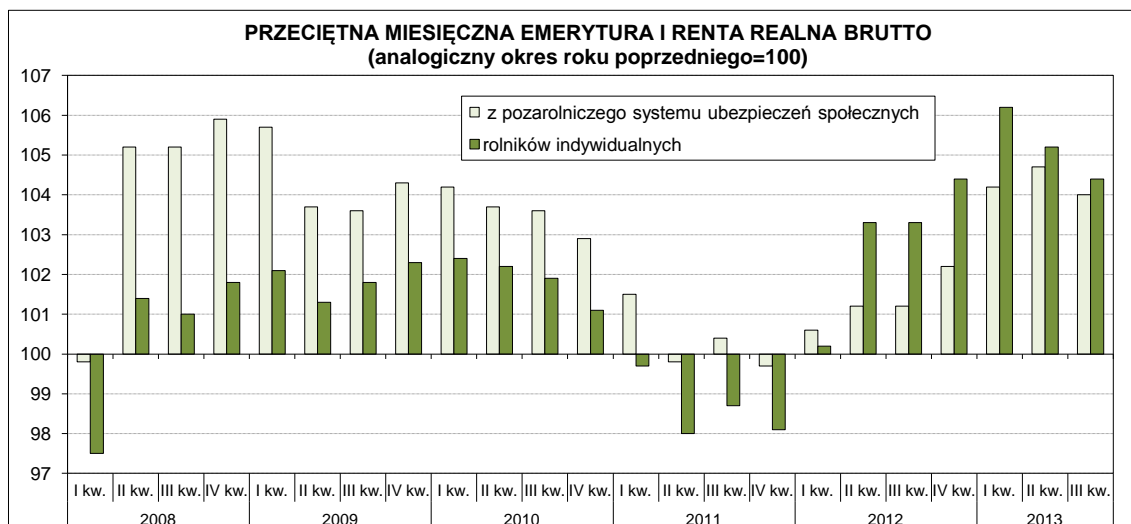
Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2013				
	VII-IX	I-IX	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	IX
Przeciętna liczba emerytów i rencistów:							
w tys. osób	9020,1	9035,6	8991,8	8968,2	8936,2	8965,3	8915,4
analogiczny okres poprzedniego roku=100	98,9	98,8	99,3	99,3	99,1	99,2	99,0
Pobierający emerytury i renty:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w tys. osób	7740,0	7745,2	7730,9	7718,4	7696,1	7715,1	7679,8
rolników indywidualnych w tys. osób.....	1280,1	1290,5	1260,9	1249,8	1240,1	1250,2	1235,6
Przeciętna emerytura i renta:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych:							
w zł	1834,59	1814,20	1877,38	1930,18	1934,78	1914,08	1938,15
analogiczny okres poprzedniego roku=100	105,5	105,4	105,8	105,3	105,5	105,5	105,5
rolników indywidualnych:							
w zł	1067,27	1050,30	1095,45	1129,99	1129,90	1118,21	1123,35
analogiczny okres poprzedniego roku=100	107,7	106,7	107,8	105,8	105,9	106,5	105,9

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosła 1914,08 zł

i była o 5,5% wyższa niż przed rokiem. We wrześniu br. ukształtowała się ona na poziomie 1938,15 zł, tj. zwiększyła się w skali roku o 5,5%. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto w systemie pracowniczym w okresie trzech kwartałów br. była o 4,2% wyższa niż przed rokiem, natomiast we wrześniu br. – odpowiednio o 4,0%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w okresie dziewięciu miesięcy br. ukształtowała się na poziomie 1118,21 zł i wzrosła w skali roku o 6,5%. We wrześniu br. wyniosła 1123,35 zł, tj. o 5,9% więcej niż przed rokiem. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w okresie styczeń-wrzesień br. była wyższa niż przed rokiem o 5,2%, a we wrześniu br. – odpowiednio o 4,4%.

Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie trzech kwartałów br. 2259,7 mln zł, tj. o 11,3% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. wypłacono bezrobotnym 221,3 mln zł, tj. o 5,5% mniej niż w sierpniu br. oraz o 2,3% więcej niż przed rokiem.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w okresie styczeń-wrzesień br. wyniosła 1545,6 mln zł, tj. wzrosła o 18,8% w skali roku. We wrześniu br. wypłacono ogółem świadczenia na kwotę 182,7 mln zł, tj. o 1,5% więcej niż przed miesiącem i o 19,8% więcej niż przed rokiem.

W okresie trzech kwartałów br. średnia liczba osób pobierających **wypłaty z Funduszu Emerytur Pomostowych** wyniosła 8,0 tys. (wobec 5,7 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 163,6 mln zł i była o 41,8% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 20,1 mln zł, tj. była o 42,9% większa w stosunku do notowanej we wrześniu ub. roku, a świadczenia z tego źródła pobierało 8,7 tys. osób (wobec 6,3 tys. przed rokiem).

Ceny

W okresie styczeń–wrzesień br. tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku było dużo słabsze niż w analogicznym okresie ub. roku, kształtując się w kolejnych kwartałach poniżej dolnej granicy odchylenia od celu inflacyjnego. Po wyraźnym osłabieniu w II kwartale, w okresie lipiec–wrzesień ceny rosły nieco szybciej w skali roku, a ich dynamika utrzymywała się na zbliżonym poziomie w poszczególnych miesiącach.

W przemyśle i budownictwie notowano dalszy spadek cen producentów w skali roku, zapoczątkowany w drugiej połowie ub. roku.

Według wstępnych danych, we wrześniu br. **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** były o 0,2% wyższe od notowanych **w grudniu ub. roku** (wobec wzrostu o 0,4% odpowiednio przed rokiem). Wzrost obserwowano w sekcjach dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 1,5%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 0,9%). Niższe były natomiast ceny w sekcjach górnictwo i wydobywanie (o 7,9%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,6%). Spośród działów przetwórstwa przemysłowego wyższe niż w grudniu ub. roku były ceny m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 2,6%), napojów (o 1,9%), maszyn i urządzeń (o 1,8%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, a także wyrobów z drewna, korka oraz słomy i wikliny (po 1,5%). Wzrost cen notowano również m.in. w produkcji papieru i wyrobów z papieru (o 1,2%) oraz artykułów spożywczych (o 1,0%). Obniżyły się natomiast ceny m.in. w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 0,8%), wyrobów z metali (o 0,7%), urządzeń elektrycznych (o 0,6%) oraz metali (o 0,5%).

We wrześniu br. spadek cen produkcji sprzedanej przemysłu **w skali roku** był głębszy niż przed miesiącem i wyniósł 1,4% (wobec 1,1% w sierpniu br.). Spadek cen zanotowano w większości sekcji, największy w górnictwie i wydobywaniu (o 12,1%, w tym m.in. w górnictwie rud metali – o 16,4% oraz w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 11,9%). Obniżyły się również ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 1,6%, w tym w wytwarzaniu paliw gazowych; dystrybucji i handlu paliwami gazowymi w systemie sieciowym – o 4,2% oraz w wytwarzaniu, przesyłaniu, dystrybucji i handlu energią elektryczną – o 0,8%, przy wzroście cen w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – o 3,0%. W sekcji przetwórstwo przemysłowe ceny spadły o 0,7% (wobec 0,5% w sierpniu br.), w tym najbardziej – w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 7,2%) oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 2,1%), przy wzroście cen produkcji m.in. wyrobów farmaceutycznych (o 6,5%). Wzrost cen odnotowano w sekcji dostawa wody;

gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – podobnie jak w sierpniu br. – o 1,4%.

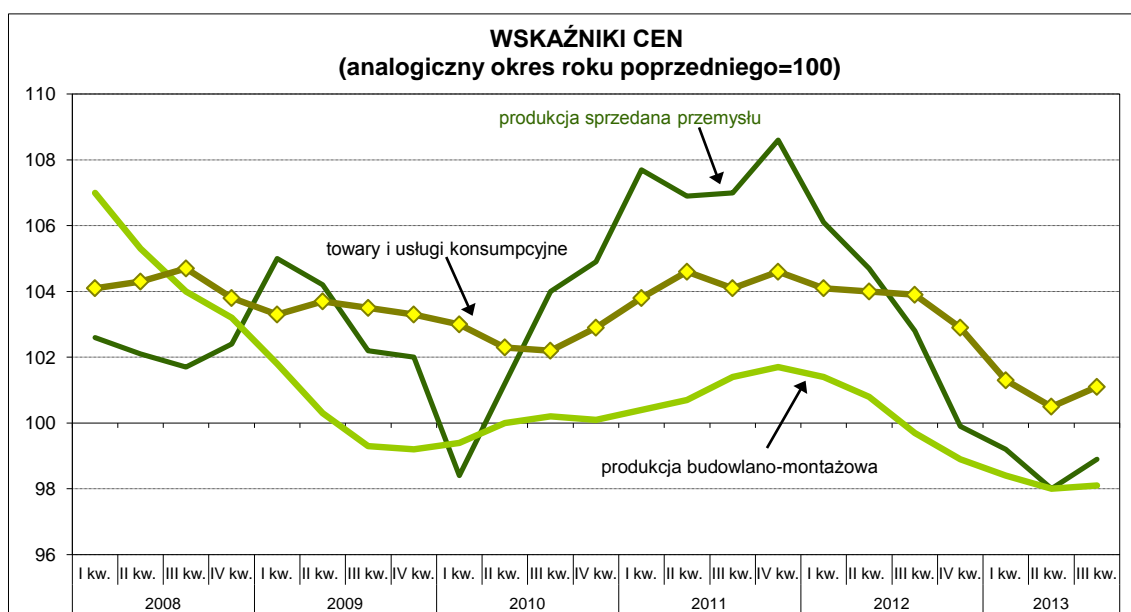
Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2012	Grudzień roku poprzedniego=100					
IX.....	100,4	98,5	99,9	105,7	103,0	99,0
2013						
IX.....	100,2	92,1	100,9	98,4	101,5	98,6
2012	Miesiąc poprzedni=100					
IX.....	100,5	102,1	100,5	100,1	100,2	99,8
X.....	99,3	97,7	99,3	100,0	99,8	99,9
XI.....	99,8	98,9	99,8	100,0	99,9	99,9
XII.....	99,4	98,9	99,3	100,0	100,2	99,9
2013						
I.....	100,0	98,7	100,3	98,3	101,3	99,8
II.....	100,3	100,5	100,4	99,9	100,1	99,8
III.....	99,7	98,3	99,8	100,0	100,1	99,8
IV.....	99,3	96,2	99,3	100,0	99,8	99,9
V.....	100,1	99,9	100,1	100,1	100,3	99,8
VI.....	100,7	98,7	100,9	100,1	99,7	99,9
VII.....	100,2	99,0	100,3	100,0	100,1	99,9
VIII.....	99,7	100,1	99,6	100,0	99,9	99,8
IX.....	100,2	100,4	100,2	100,0	100,2	99,9
2012	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
IX.....	101,8	98,1	101,5	105,8	103,3	99,3
X.....	101,0	99,4	100,4	105,8	103,6	99,1
XI.....	99,9	96,4	99,3	105,7	103,6	98,9
XII.....	98,9	94,1	98,3	105,7	102,9	98,7
2013						
I.....	98,8	91,2	98,8	102,5	102,1	98,6
II.....	99,7	92,2	99,9	102,2	101,6	98,4
III.....	99,3	91,2	99,5	102,1	101,3	98,2
IV.....	97,9	89,0	98,3	98,6	101,1	98,1
V.....	97,5	88,7	97,9	98,6	101,5	98,0
VI.....	98,7	89,0	99,3	98,7	101,9	98,0
VII.....	99,2	88,0	100,0	98,5	101,9	98,1
VIII.....	98,9	89,3	99,5	98,5	101,4	98,1
IX.....	98,6	87,9	99,3	98,4	101,4	98,2
2012						
I-III.....	106,1	105,8	106,4	103,6	104,8	101,4
IV-VI.....	104,7	99,3	104,6	107,2	104,3	100,8
VII-IX.....	102,8	97,4	102,7	106,0	103,1	99,7
I-IX.....	104,5	100,8	104,5	105,6	104,1	100,6
X-XII.....	99,9	96,6	99,3	105,8	103,4	98,9
2013						
I-III.....	99,2	91,5	99,4	102,2	101,7	98,4
IV-VI.....	98,0	88,9	98,5	98,6	101,5	98,0
VII-IX.....	98,9	88,4	99,6	98,5	101,6	98,1
I-IX.....	98,7	89,6	99,2	99,8	101,6	98,2

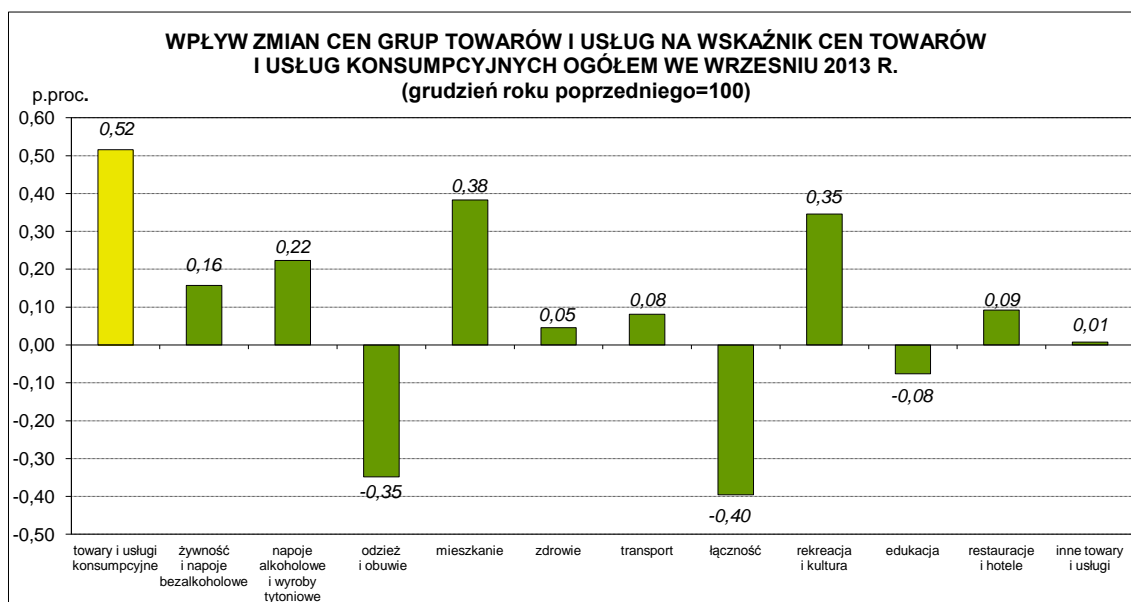
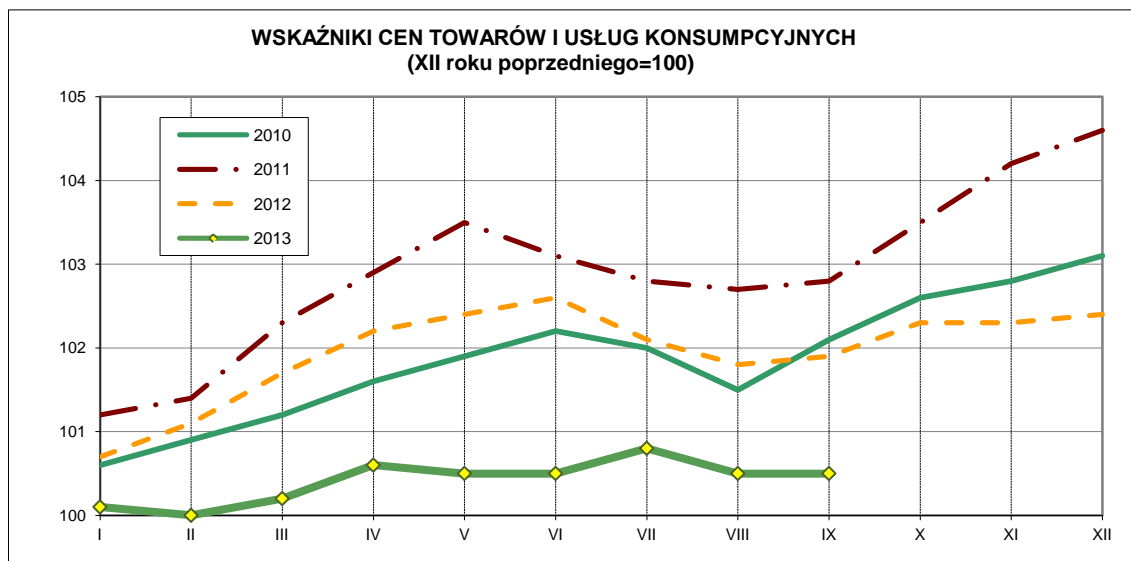
W porównaniu z poprzednim miesiącem ceny produkcji sprzedanej przemysłu we wrześniu br. były wyższe o 0,2%. Wzrost cen notowano w większości sekcji, najwyższy

w górnictwie i wydobywaniu (o 0,4%). W sekcjach przetwórstwo przemysłowe oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ceny wzrosły po 0,2%. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego wzrost cen notowano m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 1,3%), napojów (o 0,5%), maszyn i urządzeń (o 0,4%) oraz artykułów spożywczych (o 0,2%). Niższe były natomiast ceny produkcji m.in. wyrobów z metali (o 0,2%). Ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę utrzymały się na poziomie zbliżonym do zaobserwowanego przed miesiącem.

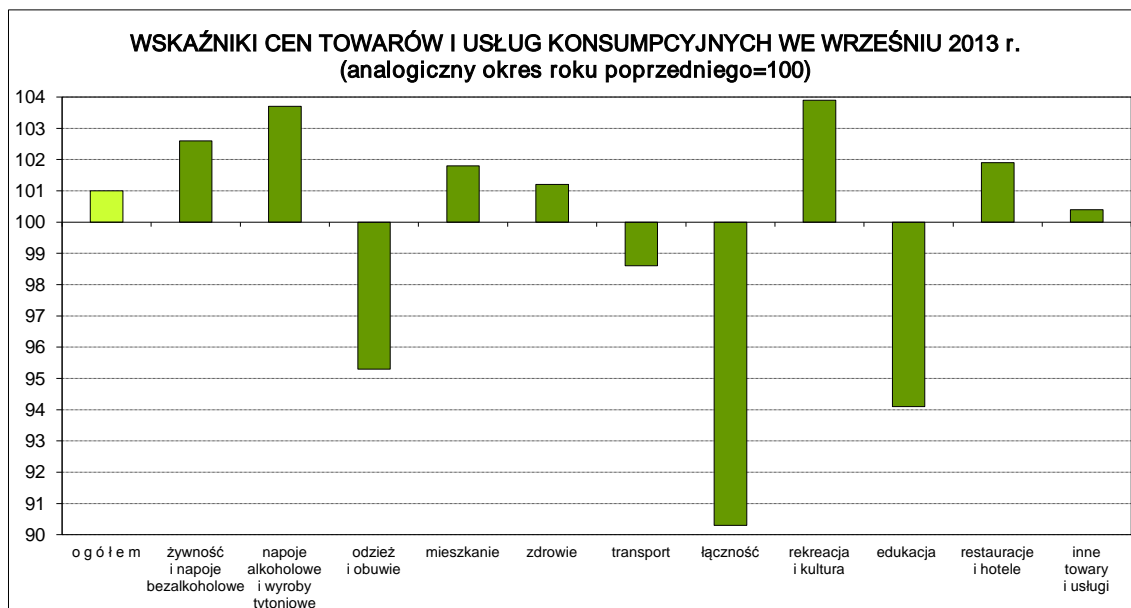
Szacuje się, że **ceny produkcji budowlano-montażowej** we wrześniu br. były niższe w grudniu ub. roku o 1,4%. W skali roku notowano spadek cen o 1,8%, a w porównaniu z sierpniem br. – o 0,1%.

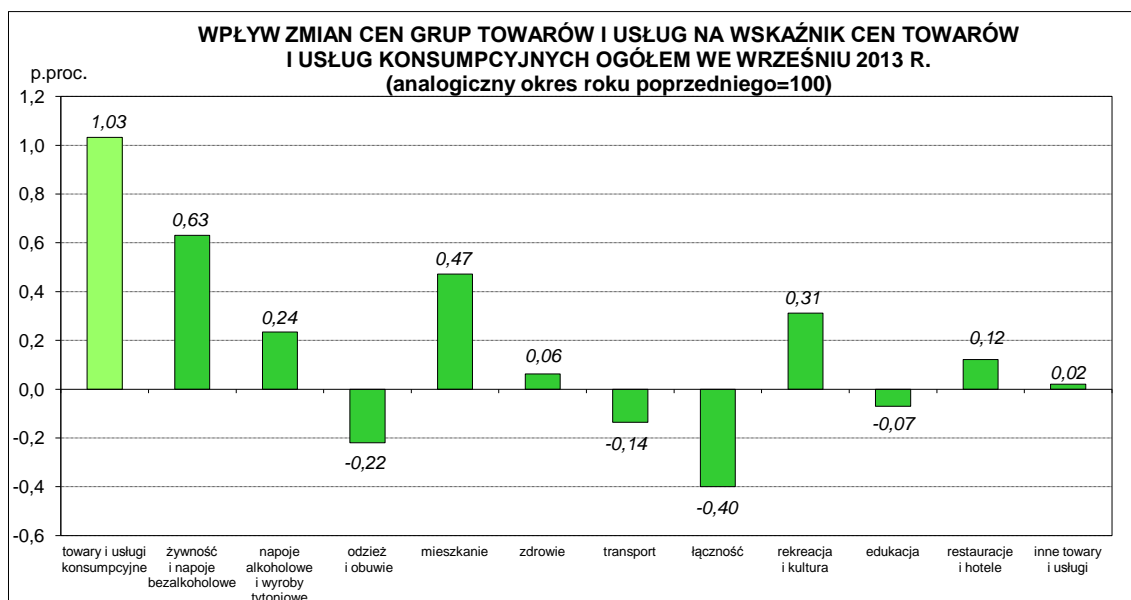
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu br. były wyższe niż w grudniu ub. roku o 0,5% (przed rokiem wzrost o 1,9%). Wzrost cen notowano w większości grup towarów i usług, w tym wyższy niż przeciętnie – m.in. towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem. Wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz rekreacją i kulturą miały największy wpływ na wskaźnik cen ogółem i zwiększyły go odpowiednio o 0,38 p.proc. i 0,35 p.proc. Spadki cen towarów i usług związanych z łącznością oraz cen odzieży i obuwia obniżyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,40 p.proc. i 0,35 p.proc.

W okresie styczeń–wrzesień br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły **w stosunku do analogicznego okresu ub. roku** o 1,0% (wobec wzrostu o 4,0% odpowiednio przed rokiem). Wzrost cen notowano w większości grup, w tym największy – cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 3,5%), towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (o 2,4%), restauracji i hoteli (o 2,3%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (o 2,1%). Obniżyły się natomiast ceny m.in. towarów i usług w zakresie łączności (o 7,7%) oraz odzieży i obuwia (o 4,9%).

We wrześniu br. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych **w skali roku** wyniósł 1,0%. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych miały wzrosty cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz opłat związanych z mieszkaniem, które podwyższyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,63 p.proc. i 0,47 p.proc. Spadek opłat związanych z łącznością oraz niższe ceny odzieży i obuwia wpłynęły na obniżenie tego wskaźnika odpowiednio o 0,40 p.proc. i 0,22 p.proc.

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność	napoje	odzież	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja	edukacja	restauracje
		i napoje	alkoholowe								
2012 Grudzień roku poprzedniego=100											
IX.....	101,9	101,9	103,4	92,8	103,8	99,5	103,5	100,1	101,1	102,1	102,3
2013											
IX.....	100,5	100,6	103,5	92,7	101,5	100,9	100,9	90,3	104,4	93,5	101,4
2012 Miesiąc poprzedni=100											
IX.....	100,1	99,9	100,1	100,6	100,2	99,8	100,8	100,0	99,2	101,3	100,2
X.....	100,4	100,6	100,1	103,5	100,2	99,8	99,9	100,0	99,6	100,5	100,2
XI.....	100,1	100,5	100,2	99,9	100,1	100,4	98,8	100,0	100,0	100,1	100,1
XII.....	100,1	100,8	99,9	99,4	100,0	100,1	99,0	100,0	99,9	100,0	100,1
2013											
I.....	100,1	101,3	100,4	96,5	99,9	99,9	99,4	98,5	100,1	100,3	100,2
II.....	100,0	99,8	101,3	97,8	100,1	100,3	100,7	97,0	100,4	100,0	100,1
III.....	100,2	100,1	100,8	100,4	100,0	100,4	100,9	97,1	101,7	100,1	100,1
IV.....	100,4	100,4	100,1	103,3	100,1	100,1	99,4	100,0	102,0	100,0	100,2
V.....	99,9	100,7	100,2	100,1	100,1	100,2	97,7	97,4	99,2	100,0	100,3
VI.....	100,0	99,7	100,2	99,2	100,0	100,0	100,4	100,0	100,2	99,8	100,2
VII.....	100,3	99,7	100,1	97,3	101,2	100,4	101,1	100,0	100,6	100,1	100,2
VIII.....	99,7	98,8	100,2	97,3	100,1	100,1	100,5	100,0	99,9	100,1	100,1
IX.....	100,1	100,0	100,2	100,7	100,1	99,6	100,8	100,0	100,2	93,1	100,1
2012 Analogiczny okres roku poprzedniego=100											
IX.....	103,8	105,3	103,7	95,0	104,9	103,4	108,0	100,1	100,9	102,5	102,9
X.....	103,4	104,7	103,7	95,4	104,6	103,2	106,0	99,9	100,9	102,7	102,9
XI.....	102,8	103,9	103,6	95,2	104,3	101,3	103,1	100,1	100,7	102,7	102,8
XII.....	102,4	103,9	103,6	95,3	104,2	99,8	101,1	100,1	100,6	102,7	102,8
2013											
I.....	101,7	103,5	103,0	94,9	102,4	102,3	99,2	98,6	100,1	102,8	102,8
II.....	101,3	102,5	103,2	94,9	102,2	102,2	99,4	95,5	99,8	102,6	102,7
III.....	101,0	101,5	103,6	94,8	101,9	102,1	99,5	92,7	101,5	102,7	102,5
IV.....	100,8	101,7	103,6	94,9	101,1	101,9	97,8	92,7	103,5	102,6	102,4
V.....	100,5	101,6	103,5	95,2	101,1	101,9	95,8	90,3	103,8	102,6	102,4
VI.....	100,2	100,7	103,7	95,3	100,9	101,7	96,5	90,3	103,4	102,5	102,2
VII.....	101,1	102,5	103,6	95,0	102,0	101,6	98,8	90,3	102,9	102,6	102,1
VIII.....	101,1	102,5	103,6	95,2	102,0	101,4	98,6	90,3	102,9	102,5	102,0
IX.....	101,0	102,6	103,7	95,3	101,8	101,2	98,6	90,3	103,9	94,1	101,9
2012											
I-III.....	104,1	104,2	104,3	97,2	105,4	104,1	109,6	99,6	101,3	105,1	103,4
IV-VI.....	104,0	103,7	104,6	95,9	105,9	103,8	108,3	102,3	101,1	105,0	102,9
VII-IX.....	103,9	105,2	103,7	94,9	105,1	103,6	107,1	101,2	101,2	104,0	102,9
I-IX.....	104,0	104,4	104,2	96,0	105,4	103,8	108,3	101,0	101,2	104,7	103,1
X-XII.....	102,9	104,2	103,6	95,3	104,4	101,4	103,4	100,0	100,7	102,7	102,8
2013											
I-III.....	101,3	102,5	103,3	94,9	102,2	102,2	99,4	95,6	100,5	102,7	102,6
IV-VI.....	100,5	101,3	103,6	95,2	101,1	101,8	96,7	91,1	103,6	102,6	102,3
VII-IX.....	101,1	102,5	103,6	95,2	101,9	101,4	98,7	90,3	103,3	99,7	102,0
I-IX.....	101,0	102,1	103,5	95,1	101,7	101,8	98,3	92,3	102,4	101,7	102,3

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych we wrześniu br. w skali roku wzrosły o 2,6%, przy czym żywność podrożała o 2,9%, a napoje bezalkoholowe potaniały o 0,3%. Wyższe niż we wrześniu ub. roku były ceny m.in. warzyw (o 19,6%), olejów i pozostałych

tłuszczy (o 4,9%), owoców (o 4,3%), mleka (o 3,9%), serów (o 2,8%), jogurtów, śmietany, napojów i deserów mlecznych (o 2,3%) oraz mięsa (przeciętnie o 2,1%, w tym wędlin – o 2,4%, mięsa wieprzowego – o 2,2%, drobiu – o 1,5%, mięsa wołowego – o 1,1%). Niższe niż przed rokiem były natomiast ceny m.in. cukru (o 12,9%), jaj (o 9,7%), kawy (o 2,5%) oraz ryżu (o 1,0%).

Ceny wyrobów tytoniowych były wyższe o 7,7%, a napojów alkoholowych – o 1,2%.

We wrześniu br. notowano spadek w skali roku cen odzieży (o 5,1%) i obuwia (o 3,9%).

Ceny w zakresie mieszkania były wyższe niż przed rokiem o 1,8%. Usługi w zakresie użytkowania mieszkania lub domu podrożały przeciętnie o 7,5%, w tym wywóz nieczystości (śmieci) – o 54,2%, usługi kanalizacyjne – o 5,8%, a zaopatrywanie w wodę – o 4,5%. Ceny nośników energii spadły przeciętnie o 1,4%, w tym znacznie potaniał gaz (o 7,8%). Mniej niż przed rokiem płacono również za opał (o 1,1%) oraz energię elektryczną (o 1,0%), przy czym więcej należało zapłacić za energię cieplną (o 4,3%). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były wyższe niż we wrześniu ub. roku o 0,4%.

Artykuły i usługi związane ze zdrowiem podrożały w skali roku o 1,2%. Wyższe były m.in. ceny usług stomatologicznych (o 3,3%), lekarskich (o 2,8%), szpitalnych (o 2,1%), sanatoryjnych (o 1,6%), a także artykułów farmaceutycznych (o 0,3%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były niższe niż przed rokiem o 1,4%. Potaniały paliwa do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 3,0%, w tym gaz ciekły – o 11,1%, benzyny silnikowe – o 2,4% oraz olej napędowy – o 1,5%). Mniej płacono również za samochody osobowe – o 0,7%. Droższe były usługi transportowe (przeciętnie o 2,2%, w tym pasażerski transport szynowy – o 4,8% oraz pasażerski transport drogowy – o 2,0%).

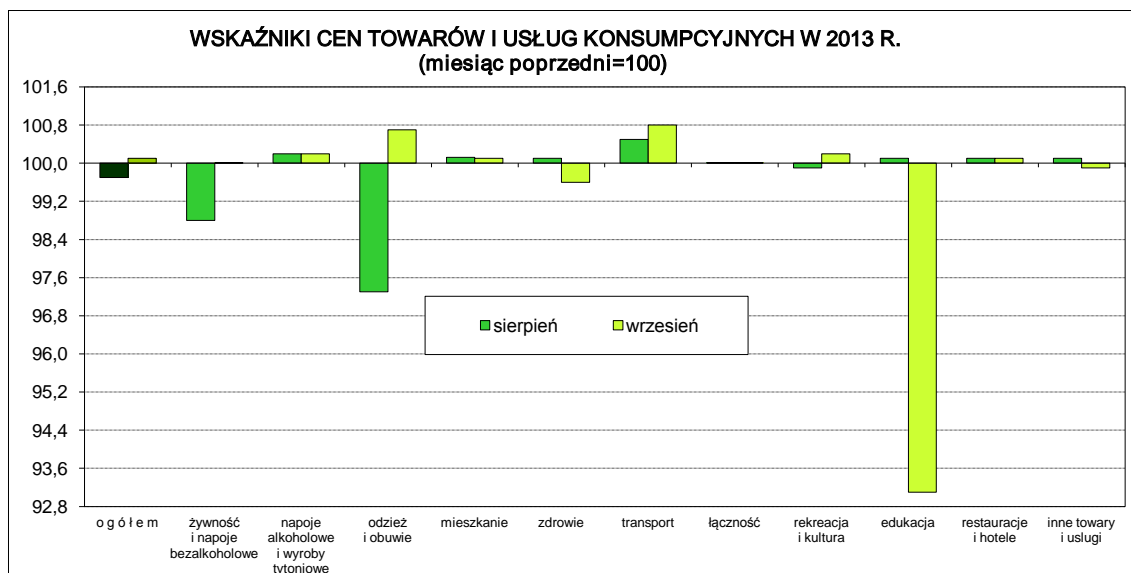
Znacznie spadły w skali roku ceny towarów i usług w zakresie łączności (o 9,7%). Niższe były ceny m.in. rozmów telefonicznych krajowych (o 23,7%) oraz sprzętu telekomunikacyjnego (o 6,9%), podrożały natomiast usługi pocztowe (o 23,4%).

Ceny związane z rekreacją i kulturą były wyższe niż we wrześniu ub. roku o 3,9%. Wzrosły opłaty za turystykę zorganizowaną (o 5,3%). Podrożały również gazety i czasopisma (o 5,1%), bilety do kin, teatrów i na koncerty (o 2,4%) oraz książki (o 2,1%). Mniej niż przed rokiem płacono natomiast za sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 7,0%).

We wrześniu br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były o 0,1% wyższe **niż przed miesiącem**. Więcej płacono m.in. za towary i usługi w zakresie transportu (o 0,8%), odzież i obuwie (o 0,7%), towary i usługi w zakresie rekreacji i kultury oraz napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (po 0,2%). Ceny towarów i usług związanych z łącznością oraz ceny żywności i napojów bezalkoholowych kształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem. Niższe niż w sierpniu br. były m.in. ceny towarów i usług

związanych z edukacją (o 6,9%), w tym spadły ceny w zakresie przedszkoli (o 17,7%) oraz szkół policealnych (o 1,6%), natomiast wzrosły m.in. w zakresie szkół podstawowych (o 1,7%). Ceny związane ze zdrowiem we wrześniu br. były niższe niż przed miesiącem (o 0,4%).

W okresie styczeń–wrzesień br., wobec szybszego wzrostu w skali roku przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw niż cen towarów i usług konsumpcyjnych (wzrost odpowiednio o 2,8% i o 1,0%), zwiększyła się **siła nabywcza płac** w odniesieniu do części towarów żywnościowych – m.in. cukru, jaj, kawy, ryżu, pieczywa, wyrobów cukierniczych i miodu, serów, „jogurtów, śmietany, napojów i deserów mlecznych”, ryb, olejów i pozostałych tłuszczów, makaronów oraz mięsa. Relatywnie tańsze były także m.in. towary i usługi w zakresie łączności, odzieży i obuwia, transportu, mieszkania oraz zdrowia. Zmniejszyła się siła nabywcza płac w odniesieniu do napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz m.in. warzyw, wędlin i owoców.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie październik 2012 r. – wrzesień 2013 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 1,5%, (wobec 1,6% w okresie wrzesień 2012 r. – sierpień 2013 r.). Ceny konsumpcyjne **według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**⁵ wzrosły w tym okresie o 1,4%.

⁵ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2013 r. – struktura spożycia z 2011 r. w cenach grudnia 2012 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Rolnictwo

W III kwartale br. średnia temperatura powietrza wyniosła 16,6 °C i była wyższa od średniej z wielolecia o 0,7 °C, natomiast średnia suma opadów ukształtowała się na poziomie 183 mm i była o ok. 11% niższa od normy z lat 1971–2000. We wrześniu br. średnia temperatura powietrza wyniosła 12,1 °C i była niższa o 0,8 °C od średniej wieloletniej, natomiast średnia suma opadów ukształtowała się na poziomie ok. 85 mm i była wyższa od średniej z wielolecia o ok. 52%.

Na rynku rolnym w okresie trzech kwartałów br. przeciętne ceny skupu podstawowych produktów zwierzęcych, oprócz cen żywca wołowego, były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku. Spośród produktów pochodzenia roślinnego, wyższe niż przed rokiem były jedynie ceny ziemniaków. Przeciętne ceny skupu pszenicy były w okresie styczeń–wrzesień br. niższe niż przed rokiem, na co wpłynął znaczny spadek cen notowany od początku drugiej połowy roku. Za żyto w skupie płacono znacznie mniej niż w analogicznym okresie ub. roku.

Notowane we wrześniu br. częste, miejscami obfite, opady deszczu przyczyniły się do dostatecznego zapasu wody w glebie, co korzystnie wpływało na stan trwałych użytków zielonych i poplonów. Lokalnie, głównie w północno-wschodniej i południowo-zachodniej części kraju, obserwowano przejściowo nadmierne uwilgotnienie gleby, utrudniające zbiór roślin okopowych i prowadzenie jesiennych prac polowych, a przede wszystkim – orek przedsięwziętych i siewów ozimin.

Na początku września zakończono siewy rzepaku ozimego. W pierwszej dekadzie miesiąca rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta, a w połowie września – pszenicy ozimej. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały kiełkowaniu ziarna i wschodom roślin. W pierwszej połowie miesiąca zakończono zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych. Kontynuowano rozpoczęte w sierpniu wykopki ziemniaków, a w trzeciej dekadzie miesiąca lokalnie przystąpiono do zbioru buraków cukrowych. W całym kraju prowadzono zbiór kukurydzy na zielonkę, a w drugiej połowie września rozpoczęto zbiór kukurydzy na ziarno. Lokalnie pod koniec miesiąca zbierano poplony ścierniskowe.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII 2013 – IX 2013		IX 2013		
	w tys. ton	VII 2012 – IX 2012=100	w tys. ton	IX 2012=100	VIII 2013=100
Ziarno zbóż^b	2667,7	80,1	785,5	95,6	53,3
w tym:					
pszenica	1606,8	83,4	533,6	98,9	61,5
żyto	407,9	88,4	127,7	134,6	57,9

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) z tegorocznych zbiorów, w okresie lipiec–wrzesień br. wynosił 2667,7 tys. ton i był o blisko 20% mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. Podaż pszenicy i żyta obniżyła się odpowiednio o 16,6% i o 11,6%. We wrześniu br. skup zbóż, po nasileniu dostaw zwykle występującym w sierpniu, był znacznie mniejszy niż przed miesiącem (o 46,7%). W skali roku krajowa podaż ziarna była niższa o 4,4%.

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2013		IX 2013		
	w tys. ton	I-IX 2012=100	w tys. ton	IX 2012=100	VIII 2013=100
Żywiec rzeźny^b	2183,0	103,7	189,0	109,1	102,0
w tym:					
bydło (z cielętami)	188,0	109,9	13,7	110,4	107,2
trzoda chlewna	919,9	99,1	67,9	107,5	103,3
drób	1070,2	107,0	107,0	110,0	100,5
Mleko ^c	7262,0	99,4	798,8	101,6	94,9

a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. *b* Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. *c* W milionach litrów.

W okresie styczeń–wrzesień br. dostawy żywca rzeźnego (2183,0 tys. ton), w wyniku wzrostu skupu żywca drobiowego (o 7,0%) i wołowego (o 9,9%), były o 3,7% większe niż przed rokiem. Krajowa podaż żywca wieprzowego w tym okresie obniżyła się w skali roku o 0,9%. We wrześniu br. skup wszystkich podstawowych gatunków żywca był większy niż przed miesiącem i przed rokiem.

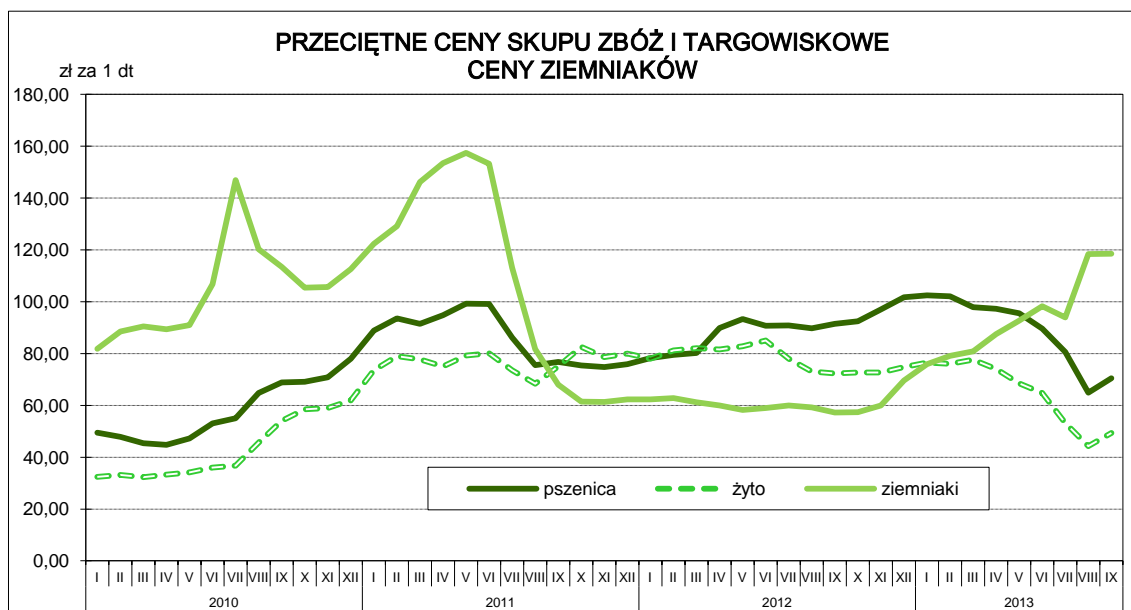
Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	IX 2013			I-IX 2013		IX 2013			I-IX 2013	
	zł	IX 2012= =100	VIII 2013= =100	zł	I-IX 2012= =100	zł	IX 2012= =100	VIII 2013= =100	zł	I-IX 2012= =100
Pszenica za 1 dt ^a	70,47	77,0	108,6	81,93	93,3	88,71	92,5	98,9	100,29	107,3
Żyto za 1 dt ^a	49,29	68,2	111,5	56,27	74,6	66,66	83,7	103,1	74,91	92,1
Ziemiaki ^b za 1 dt	35,99	133,9	71,7	53,50	142,0	118,53	206,9	100,1	93,91	156,5
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło ^c (bez cieląt)	6,11	92,4	101,5	6,27	96,8	6,69	106,9	101,1	6,64	106,1
trzoda chlewna	5,96	100,8	99,8	5,48	100,6	5,70	103,8	105,6	5,29	100,2
drób	4,53	101,8	98,6	4,29	100,3	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.	.	x	x	.	x	176,81	98,3	106,0	168,65	98,7
Mleko za 1 hl	138,34	120,1	104,0	128,24	108,0	.	x	x	.	x

a W skupie bez ziarna siewnego. *b* Na targowiskach – jadalne późne. *c* Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

W okresie styczeń–wrzesień br. **cenę skupu zbóż** obniżyły się w skali roku – przeciętne ceny pszenicy (81,93 zł/dt) były o 6,7% niższe niż przed rokiem, a ceny żyta (56,27 zł/dt) – o 25,4%. We wrześniu br., przy zmniejszonej podaży, wystąpił wyraźny sezonowy wzrost cen skupu zbóż. Przeciętna cena skupu pszenicy (70,47 zł/dt) była

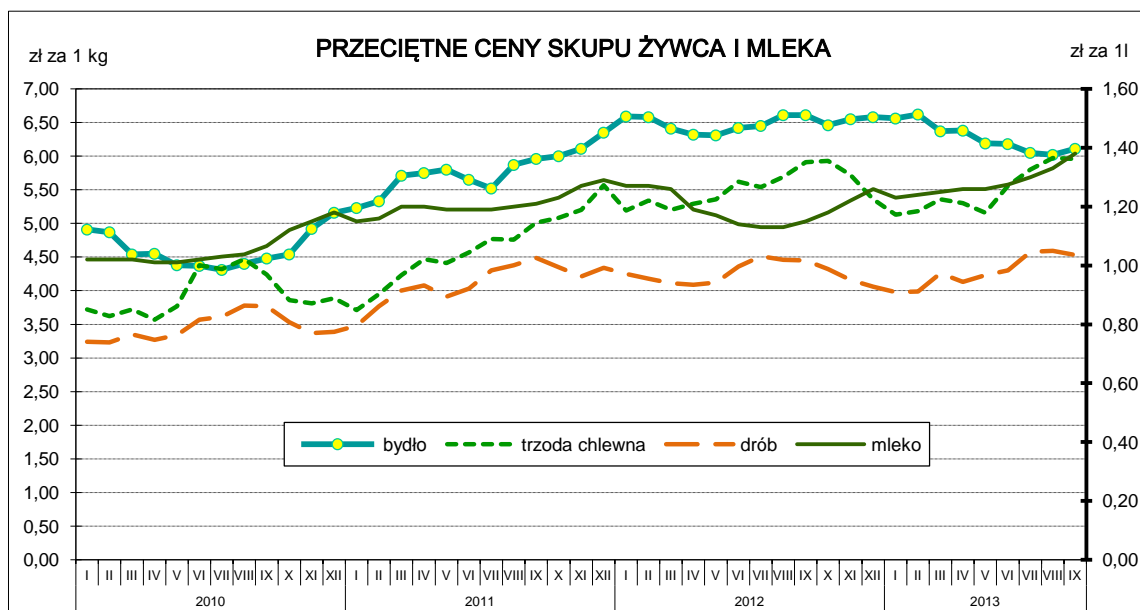
wyższa od notowanej przed miesiącem (o 8,6%), ale niższa niż przed rokiem (o 23,0%). Za 1dt żyta płacono 49,29 zł, tj. o 11,5% więcej w skali miesiąca, ale o 31,8% mniej w skali roku. W obrocie targowiskowym ziarno było droższe niż w skupie. W okresie trzech kwartałów br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, przeciętna cena pszenicy na targowiskach była o 7,3% wyższa, a żyta o 7,9% niższa. We wrześniu br. średnie ceny pszenicy (88,71 zł/dt) i żyta (66,66 zł/dt), podobnie jak w skupie, były niższe niż przed rokiem (odpowiednio o 7,5% i o 16,3%).

Przy zmniejszonej w skali roku krajowej podaży ziemniaków wynikającej ze znacznego spadku zbiorów (o ponad 36% w stosunku do ub. roku), przeciętne **ceny ziemniaków** w okresie styczeń–wrzesień br. w skupie (53,50 zł/dt) i na targowiskach (93,91 zł/dt) były znacznie wyższe niż przed rokiem (odpowiednio o 42,0% i o 56,5%). We wrześniu br., przy utrzymującej się od zbiorów spadkowej tendencji cen skupu, za 1 dt ziemniaków płacono 35,99 zł, tj. o 33,9% więcej niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym ceny ziemniaków jadalnych (118,53 zł/dt) kształtowały się również na wysokim poziomie i były o 106,9% wyższe niż we wrześniu ub. roku.

W okresie styczeń–wrzesień br., przy nieco mniejszej niż przed rokiem (o 0,9%) krajowej podaży **żywca wieprzowego**, przeciętne ceny surowca na obu rynkach kształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. za 1 kg żywca wieprzowego w skupie płacono 5,96 zł, tj. mniej niż przed miesiącem (o 0,2%) i więcej niż przed rokiem (o 0,8%). Na targowiskach przeciętna cena żywca (5,70 zł/kg) kształtowała na poziomie wyższym niż przed miesiącem i przed rokiem (odpowiednio o 5,6% i o 3,8%). W wyniku sezonowych zmian cen na rynku trzody i zbóż, relacja cen skupu trzody do cen żyta na targowiskach wynosiła we wrześniu br. 8,9 (wobec 9,2 przed miesiącem i 7,4 przed rokiem). W okresie styczeń–wrzesień br., pomimo

ograniczonej podaży, przeciętne ceny prosiąt w obrocie targowiskowym (ok. 169 zł) były o 1,3% niższe niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br., po znaczącym sezonowym wzroście (o 6,0%), cena za 1 prosię (176,81 zł) osiągnęła najwyższy poziom od początku roku, ale była nadal niższa niż przed rokiem (o 1,7%). Ograniczona liczebność prosiąt rekompensowana była rosnącym importem młodych świń w wadze do 50 kg. W okresie styczeń-sierpień br. ich import wyniósł 2319,4 tys. szt. i był o 26,7% wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku.

W okresie trzech kwartałów br., przy wysokim skupie żywca drobiowego, przeciętne ceny **drobiu rzeźnego** (4,29 zł/kg) kształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. za 1 kg żywca drobiowego płacono 4,53 zł, tj. o 1,4% mniej niż przed miesiącem i o 1,8% więcej niż przed rokiem.

W okresie styczeń-wrzesień br., przy zwiększonej krajowej podaży, ceny **żywca wołowego** w skupie wykazywały tendencję spadkową, natomiast w obrocie targowiskowym – utrzymywały się powyżej poziomu sprzed roku. W okresie trzech kwartałów br. przeciętne ceny skupu **żywca wołowego** (6,27 zł/kg) i **młodego bydła rzeźnego** (6,47 zł/kg) były niższe niż przed rokiem (odpowiednio o 3,2% i o 4,7%). Na targowiskach średnie ceny 1 kg żywca wołowego (6,64 zł) i młodego bydła rzeźnego (6,95 zł) były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 6,1% i o 3,7%. We wrześniu br. ceny żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego na obu rynkach wykazały nieznaczny wzrost w skali miesiąca. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, ceny skupu żywca wołowego we wrześniu br. były niższe o 7,6%, a w obrocie targowiskowym wyższe – o 6,9%. Za młode bydło rzeźne w skupie płacono mniej (o 9,6%) niż przed rokiem, a na targowiskach więcej (o 3,1%).

W okresie styczeń-wrzesień br. skupiono łącznie 7262,0 mln l **mleka**, tj. o 0,6% mniej niż przed rokiem. Ceny mleka wykazywały w tym okresie tendencję wzrostową. Przeciętna cena surowca (ok. 128 zł/hl) była o 8,0% wyższa niż w okresie styczeń-wrzesień ub. roku. We wrześniu br., przy sezonowym spadku skupu mleka o 5,1%, średnia cena tego surowca (ok. 138 zł/hl) była wyższa w skali miesiąca i roku (odpowiednio o 4,0% i o 20,1%).

W okresie trzech kwartałów br., przeciętne ceny **krowy** (ok. 3013 zł) i **jałówki jednorocznej** (ok. 1939 zł) w obrocie targowiskowym były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 5,0% i o 2,5%.

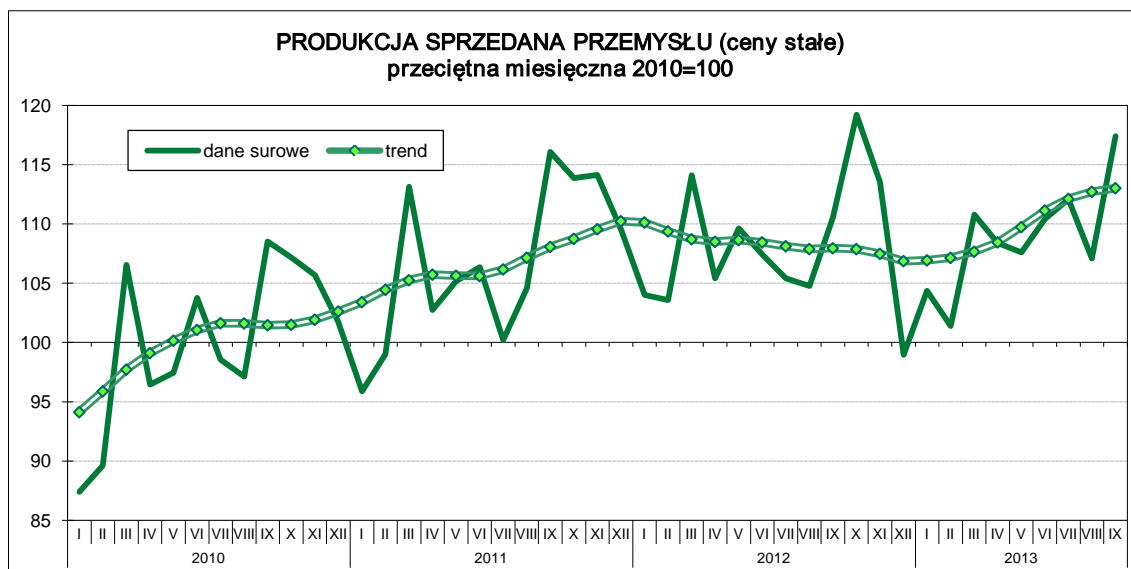
Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Lata/ kwartały	Ceny środków produkcji wyrażone w:				hl mleka	
		dt		żywca			
		pszenicy	żyta	wieprzowego	wołowego		
Ciągnik rolniczy - szt.....	2012	1655	1992	274	231	1235	
	I	1824	1796	276	222	1143	
	II	1602	1762	270	231	1256	
	III	1651	2021	261	228	1313	
	IV	1567	2064	266	231	1241	
	2013						
	I	1501	1975	290	233	1221	
	II	1602	2192	284	242	1195	
	III	2216	3234	258	251	1140	
	Saletra amonowa - 1 dt.....	2012	1,6	2,0	0,27	0,23	1,2
		I	1,8	1,8	0,28	0,22	1,1
		II	1,6	1,8	0,28	0,24	1,3
III		1,6	2,0	0,26	0,22	1,3	
IV		1,5	2,0	0,26	0,22	1,2	
2013							
I		1,5	1,9	0,28	0,23	1,2	
II		1,6	2,2	0,28	0,24	1,2	
III		2,1	3,1	0,25	0,24	1,1	
Mieszanka paszowa dla tuczników - 1 dt.....		2012	1,6	1,9	0,27	0,22	1,2
		I	1,7	1,7	0,26	0,21	1,1
		II	1,5	1,7	0,26	0,22	1,2
	III	1,6	2,0	0,26	0,23	1,3	
	IV	1,6	2,1	0,27	0,23	1,3	
	2013						
	I	1,5	2,0	0,30	0,24	1,2	
	II	1,7	2,3	0,29	0,25	1,2	
	III	2,2	3,2	0,26	0,25	1,1	
	Olej napędowy - 1 hl.....	2012	6,4	7,7	1,1	0,90	4,8
		I	7,3	7,2	1,1	0,89	4,6
		II	6,3	6,9	1,1	0,91	5,0
III		6,3	7,7	0,99	0,87	5,0	
IV		5,9	7,8	1,0	0,87	4,7	
2013							
I		5,5	7,3	1,1	0,86	4,5	
II		5,8	7,9	1,0	0,87	4,3	
III		8,2	11,9	0,95	0,93	4,2	

W III kwartale br. w porównaniu z poprzednim kwartałem odnotowano pogorszenie relacji cen detalicznych wybranych środków produkcji do cen skupu zbóż oraz żywca wołowego. Poprawiały się natomiast relacje cen wybranych środków produkcji do cen skupu żywca wieprzowego i mleka.

Przemysł

W okresie styczeń–wrzesień br. **produkcja sprzedana przemysłu**⁶ była wyższa w skali roku o 1,4% (przed rokiem notowano wzrost o 2,3%). W kolejnych kwartałach br. dynamika produkcji stopniowo poprawiała się – po spadku w okresie styczeń–marzec, w następnych okresach notowano wzrost (w II kwartale o 1,2%, w III kwartale o 4,9%).

W okresie styczeń–wrzesień br. wzrost produkcji w skali roku obserwowano we wszystkich sekcjach przemysłu. W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji produkcja zwiększyła się o 3,4%, w górnictwie i wydobywaniu – o 1,8%, natomiast w przetwórstwie przemysłowym oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – po 1,3%.

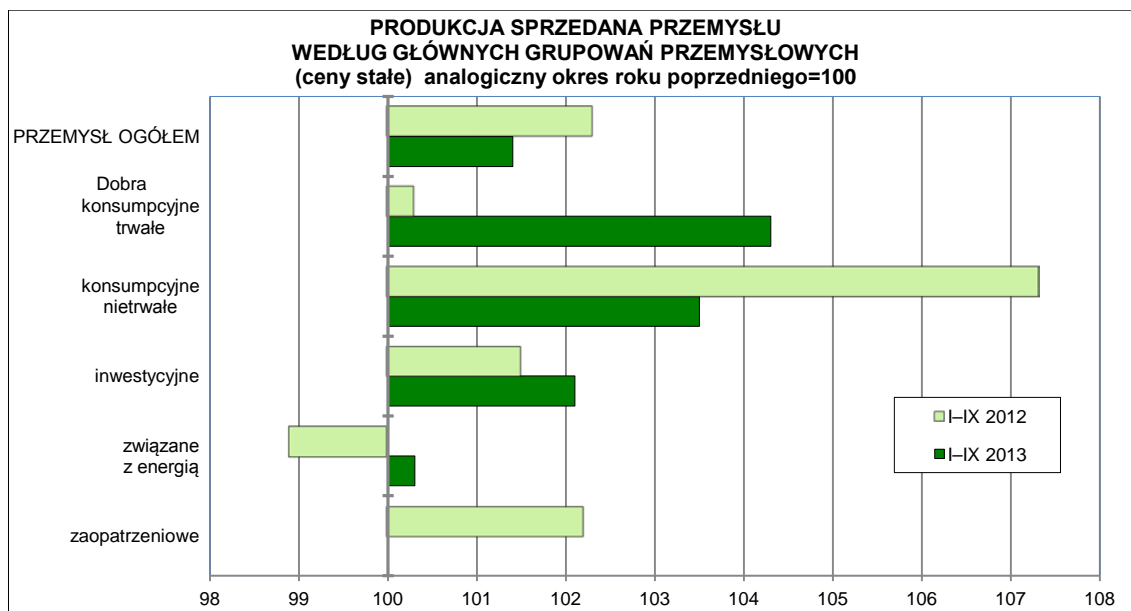
We wrześniu br. produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się w skali roku o 6,2% (wobec wzrostu o 2,2% w sierpniu br. oraz spadku o 4,8% we wrześniu ub. roku). W porównaniu z poprzednim miesiącem produkcja wzrosła o 9,6%. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja sprzedana zwiększyła się w skali roku o 5,0%, a w odniesieniu do sierpnia br. – o 1,4%.

Produkcja sprzedana we wrześniu br. wzrosła w skali roku we wszystkich sekcjach – w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji o 7,2%, w przetwórstwie przemysłowym o 6,8%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o 2,3% oraz w górnictwie i wydobywaniu o 2,2%.

Spśród działów przetwórstwa przemysłowego, we wrześniu br. notowano wysoki wzrost produkcji m.in. pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 14,1%), wyrobów farmaceutycznych (o 13,7%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 13,7), mebli (o 13,3%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 13,1%), urządzeń elektrycznych (o 12,8%), a także wyrobów z metali (o 8,8%) oraz wyrobów z pozostałych mineralnych

⁶ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

surowców niemetalicznych (o 8,3%). Spadek produkcji odnotowano natomiast m.in. w produkcji napojów (o 10,2%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 5,3%) oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 2,0%).

Wśród **głównych grupowań przemysłowych** w okresie styczeń–wrzesień br. wyższa niż przed rokiem była produkcja sprzedana dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 4,3%, konsumpcyjnych nietrwałych – o 3,5%, inwestycyjnych – o 2,1% oraz dóbr związanych z energią – o 0,3%. Na poziomie sprzed roku utrzymała się produkcja dóbr zaopatrzeniowych.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w okresie styczeń–wrzesień br. o 2,5% wyższa niż przed rokiem, przy przeciętnym zatrudnieniu mniejszym o 1,1% i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 3,0%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012				2013					2012	
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100									struktura w %	
Przemysł	104,7	102,6	99,7	97,0	98,0	101,2	104,9	101,4	106,2	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie.....	95,4	92,5	94,9	99,1	102,0	100,3	103,3	101,8	102,2	4,5	5,0
przetwórstwo przemysłowe	105,4	103,4	100,2	96,8	98,0	100,8	105,0	101,3	106,8	84,6	84,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ..	104,4	101,2	97,8	97,4	96,3	104,1	105,5	101,3	102,3	8,7	8,6
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	103,4	100,3	97,2	99,1	101,7	104,8	103,5	103,4	107,2	2,2	2,1
Z przemysłu ogółem – działy:											
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego.....	88,4	88,6	95,5	103,7	102,2	104,4	105,0	103,9	103,8	2,2	2,4
produkcja artykułów spożywczych.....	108,1	106,9	104,5	99,5	103,2	99,6	104,6	102,5	105,0	16,7	16,0
produkcja napojów.....	103,2	102,2	106,6	86,7	99,5	99,1	92,7	96,8	89,8	1,8	1,8
produkcja odzieży	101,7	97,4	103,2	105,4	96,3	107,3	104,4	102,7	106,5	0,6	0,6
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny.....	107,1	104,6	100,5	102,5	100,8	107,5	110,1	106,2	113,7	2,5	2,3
produkcja papieru i wyrobów z papieru.....	106,5	107,6	103,5	102,9	101,5	107,3	109,5	106,1	112,0	2,8	2,6
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej.....	98,3	101,5	95,3	100,2	98,4	91,8	103,8	98,0	98,0	7,5	8,2
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	113,4	110,7	103,0	101,7	95,5	98,3	97,5	97,1	94,7	5,0	5,2
produkcja wyrobów farmaceutycznych.....	92,1	92,0	87,6	105,8	102,1	95,9	116,8	104,2	113,7	1,0	0,9
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych.....	104,1	101,4	99,8	95,7	99,4	107,3	109,5	105,5	113,1	5,9	5,6
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	102,5	97,1	94,6	92,4	89,5	93,6	104,5	96,6	108,3	3,6	3,9
produkcja metali	105,7	99,4	96,3	88,9	89,4	92,7	101,0	94,2	100,5	3,7	4,1
produkcja wyrobów z metali ..	115,0	108,1	104,0	96,5	97,7	98,4	103,3	99,9	108,8	6,0	6,1
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych.....	101,6	102,9	98,1	95,3	88,9	91,4	94,2	91,5	99,0	2,6	2,9
produkcja urządzeń elektrycznych.....	108,4	109,8	103,1	104,5	103,1	111,0	109,3	107,8	112,8	3,9	3,7
produkcja maszyn i urządzeń	111,9	109,9	105,3	96,5	89,4	91,9	98,0	93,1	101,4	2,9	3,1
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep.....	98,6	92,3	92,9	88,8	93,5	108,8	111,9	104,2	114,1	9,6	9,3
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	101,9	136,0	104,3	102,0	115,4	91,9	110,1	104,3	102,7	1,4	1,3
produkcja mebli.....	96,3	92,3	88,5	87,3	100,0	108,8	108,0	105,5	113,3	2,4	2,3

W okresie styczeń–wrzesień br. wzrost produkcji sprzedanej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku notowano w 21 (spośród 34) działach przemysłu, m.in. w produkcji:

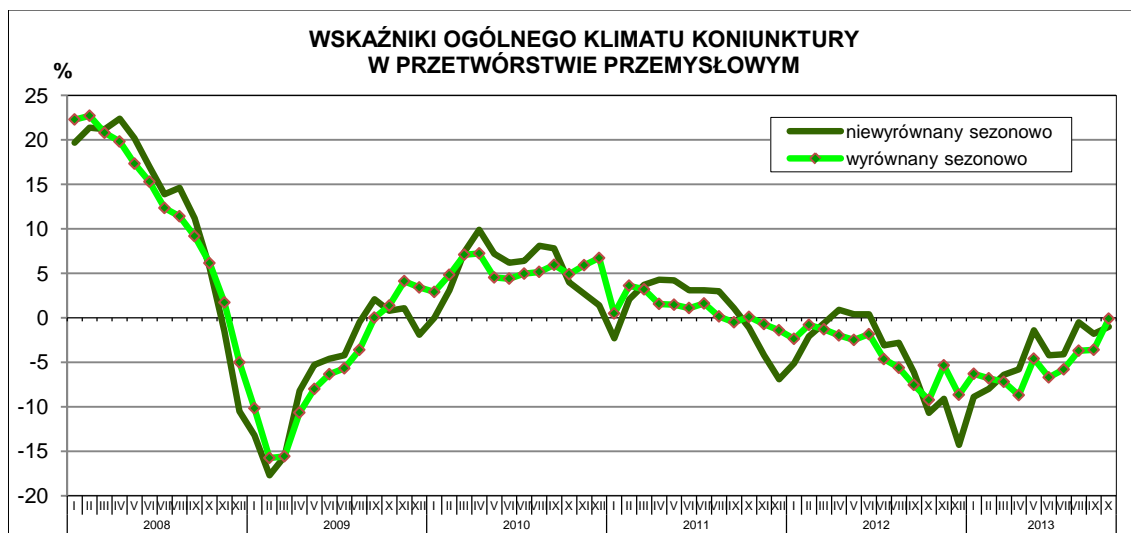
- urządzeń elektrycznych – o 7,8% (m.in. sprzętu gospodarstwa domowego – o 12,7%),
- wyrobów z drewna, korka oraz słomy i wikliny – o 6,2% (w tym wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania – o 6,4%),
- papieru i wyrobów z papieru – o 6,1% (w tym wyrobów z papieru i tektury – o 6,2%),
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 5,5% (w tym wyrobów z tworzyw sztucznych – o 8,3%),
- mebli – o 5,5%,
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 4,2% (m.in. części i akcesoriów do pojazdów silnikowych – o 8,6%),
- w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 3,9%.

Produkcja artykułów spożywczych (stanowiąca blisko 17% produkcji sprzedanej przemysłu) była o 2,5% wyższa niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku (kiedy notowano wzrost o 6,5%). Zwiększyła się sprzedaż w większości grup, w tym w przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 18,0%, przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 6,7%, przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 6,1%, wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 5,4%, wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 2,1%, produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 1,5% oraz w produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 0,6%. Sprzedaż zmniejszyła się natomiast w produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 2,3% oraz w produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 2,1%.

W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku zmniejszyła się produkcja m.in. w produkcji maszyn i urządzeń (o 6,9%), metali (o 5,8%), napojów (o 3,2%) oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 2,9%).

Z obserwowanych w okresie dziewięciu miesięcy br. 239 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 107 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. węgla brunatnego, produktów uboju trzody chlewnej, mięsa drobiowego, margaryny oraz produktów do smarowania, mleka, serów niedojrzewających i twarogów, wódki czystej, win owocowych, piwa, obuwia, tarcicy iglastej, tarcicy liściastej, płyt pilśniowych, koksu, mydła, opon, rur stalowych, chłodziarek i zamrażarek, zmywarek do naczyń, pralek automatycznych, pojazdów do transportu publicznego, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, oraz energii elektrycznej. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 132 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. węgla kamiennego, gazu ziemnego, siarki, produktów uboju bydła i cieląt, wędlin, masła, serów podpuszczkowych dojrzewających, cukru, papierosów, benzyny silnikowej, olejów napędowych, olejów opałowych, nawozów mineralnych lub chemicznych azotowych i fosforowych, włókien chemicznych, cementu, stali surowej, wyrobów walcowanych

na gorąco, miedzi rafinowanej, komputerów, odbiorników telewizyjnych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych do pojazdów samochodowych, odkurzaczy, kuchni elektrycznych, kuchni gazowych z piekarnikiem, ciągników rolniczych, samochodów osobowych, wagonów kolejowych towarowych oraz rowerów.

W październiku br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym oceniany jest nieznacznie niekorzystnie, nieco lepiej niż w poprzednim miesiącu. Poprawiły się pesymistyczne oceny dotyczące ogólnej sytuacji gospodarczej, portfela zamówień oraz sytuacji finansowej. Po raz pierwszy od maja br. pozytywne są wskazania dotyczące bieżącej produkcji. Negatywne wobec pozytywnych przed miesiącem są wskazania dotyczące przyszłej produkcji oraz portfela zamówień. Nieznacznie pogorszyły się pesymistyczne prognozy dotyczące sytuacji finansowej. Zwiększa się skala planowanego ograniczenia zatrudnienia. Przedsiębiorcy spodziewają się spadku cen, podobnego do przewidywanego we wrześniu br.

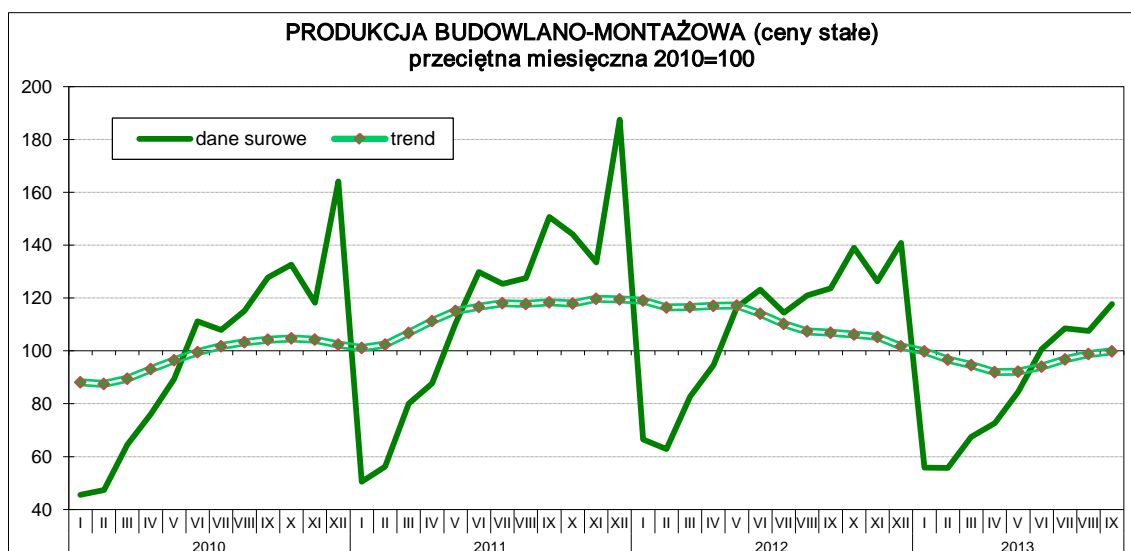
Stan zapasów wyrobów gotowych nieznacznie przekracza poziom uznawany za wystarczający. Spadek nadmiernych zapasów w ujęciu miesięcznym sygnalizowany jest m.in. przez producentów wyrobów tekstylnych, papieru oraz wyrobów z papieru. Wzrost nadwyżek zapasów w ujęciu miesięcznym zgłaszają natomiast m.in. producenci chemikaliów i wyrobów chemicznych, wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych oraz mebli.

Wykorzystanie mocy produkcyjnych w przetwórstwie przemysłowym szacowane jest w październiku br. na 76% (tj. na poziomie zbliżonym do zgłaszanego przed rokiem). W skali roku zwiększyło się wykorzystanie mocy produkcyjnych w produkcji m.in. wyrobów farmaceutycznych, mebli, metali.

Wśród barier ograniczających bieżącą działalność przedsiębiorstw w październiku br. najbardziej uciążliwe są koszty zatrudnienia, niedostateczny popyt na rynku krajowym, niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej oraz wysokie obciążenia na rzecz budżetu. W porównaniu z sytuacją sprzed roku najbardziej zwiększyła się dotkliwość niejasnych i niespójnych przepisów prawnych, a zmniejszyła – niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej.

Budownictwo

W okresie styczeń–wrzesień br. **produkcja budowlano-montażowa**⁷ zrealizowana na terenie kraju była o 15,6% niższa niż przed rokiem (wobec spadku o 21,5% w I półroczu br. oraz wzrostu o 1,4% w okresie trzech kwartałów ub. roku).

We wrześniu br. utrzymał się spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku, jednak był on wolniejszy niż w poprzednich miesiącach (4,8% wobec 11,1% w sierpniu br. oraz 17,9% przed rokiem). Obniżenie produkcji nadal obserwowano w podmiotach zajmujących głównie budową budynków oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej, natomiast po raz pierwszy od czerwca ub. roku odnotowano wzrost w jednostkach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne. Niższa niż przed rokiem była sprzedaż robót o charakterze remontowym i inwestycyjnym. Po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym produkcja we wrześniu br. była mniejsza niż przed rokiem (o 6,7%), natomiast w porównaniu z sierpniem br. – nieznacznie większa (o 0,3%).

⁷ W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2012				2013				2012	
	I-III	I-VI	I-IX	IX	I-III	I-VI	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100								struktura w %	
Ogółem	114,6	107,8	101,4	82,1	84,9	78,5	84,4	95,2	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze:										
inwestycyjnym.....	114,3	106,5	102,0	80,2	84,1	79,4	85,0	98,3	66,5	66,0
remontowym.....	115,3	110,3	100,2	85,7	86,7	76,6	83,1	89,6	33,5	34,0
Budowa budynków.....	104,5	108,1	99,9	77,0	87,3	79,1	84,9	92,2	38,7	38,9
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej.....	136,6	108,5	102,1	84,9	79,9	72,3	79,5	93,0	35,1	37,0
Roboty budowlane specjalistyczne.....	110,3	106,1	102,8	86,3	87,2	86,1	91,0	104,1	26,2	24,1

W okresie styczeń-wrzesień br. notowano spadek sprzedaży w skali roku we wszystkich działach budownictwa: w robotach związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 20,5%, w budowie budynków – o 15,1% (w tym w jednostkach specjalizujących się w robotach budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych – o 15,0%), a w robotach budowlanych specjalistycznych – o 9,0%.

Spśród podmiotów zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej najgłębszy spadek produkcji w stosunku do trzech kwartałów ub. roku odnotowały przedsiębiorstwa specjalizujące się w robotach związanych z budową dróg kołowych i szynowych (o 27,4%), mające największy udział w tym dziale. Produkcja w podmiotach specjalizujących się w robotach związanych z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej była niższa niż przed rokiem o 12,1%, a w jednostkach zajmujących się głównie robotami związanymi z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych – odpowiednio mniejsza o 1,7%.

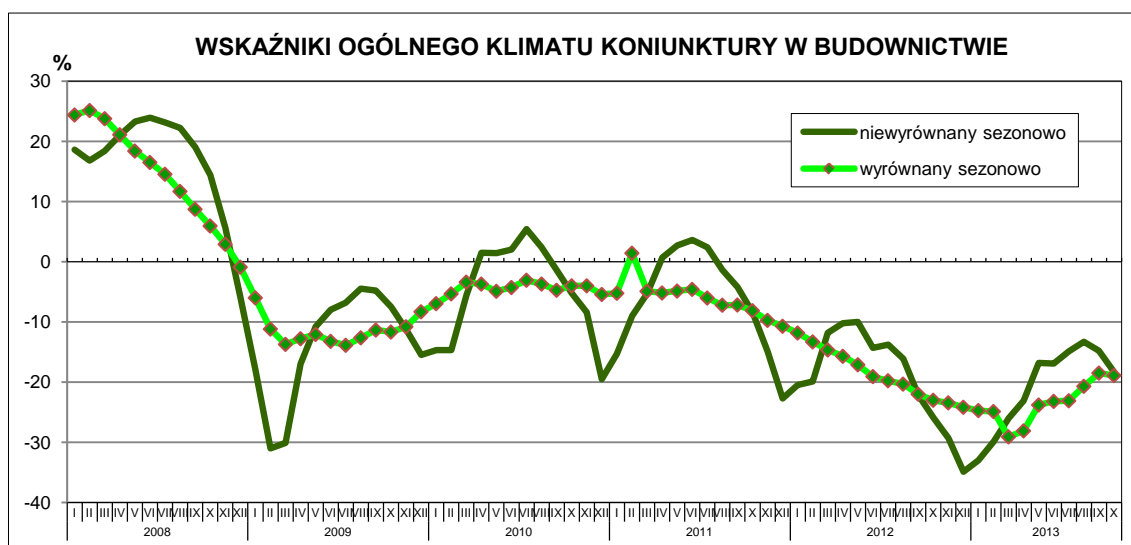
Wśród przedsiębiorstw działających w zakresie robót budowlanych specjalistycznych w porównaniu z okresem styczeń-wrzesień ub. roku zmniejszyła się produkcja w podmiotach zajmujących się głównie pozostałymi specjalistycznymi robotami budowlanymi (o 17,5%) oraz w jednostkach wykonujących instalacje elektryczne, wodnokanalizacyjne i pozostałe instalacje budowlane (o 9,4%). Wzrost notowano natomiast w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie wykonywaniem robót budowlanych wykończeniowych (o 12,5%) oraz – niewielki – w przedsiębiorstwach zajmujących się rozbiórką i przygotowaniem terenu pod budowę (o 0,6%).

W okresie styczeń-wrzesień br. w strukturze produkcji budowlano-montażowej ogółem wg rodzajów obiektów budowlanych wyższy niż przed rokiem był udział budynków niemieskalnych. Zmniejszył się natomiast udział budynków mieszkalnych

oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej, w tym głównie autostrad, dróg ekspresowych, ulic i dróg pozostałych oraz mostów, wiaduktów i estakad, tuneli i przejść nadziemnych i podziemnych.

Struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej wg rodzajów obiektów budowlanych przedstawia się następująco:

Rodzaje obiektów	Struktura (w %)	
	I-IX 2012	I-IX 2013
OGÓŁEM	100,0	100,0
Budynki razem	45,5	49,3
Budynki mieszkalne	14,8	14,1
w tym:		
mieszkalne jednorodzinne	1,6	1,4
o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańcove	11,4	11,0
Budynki niemieszkalne	30,7	35,2
w tym:		
biurowe	3,8	4,0
handlowo-usługowe	6,5	7,5
przemysłowe i magazynowe	9,7	12,6
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej.....	7,3	7,4
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	54,5	50,7
w tym:		
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe.....	22,6	17,1
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych.....	3,4	4,1
mosty, wiadukty i estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	4,6	2,8
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe.....	5,3	6,4
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	8,2	8,6
oczyszczalnie wód i ścieków	1,5	1,3
kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	4,9	6,1
obiekty pozostałe, gdzie indziej nie sklasyfikowane.....	2,5	2,8

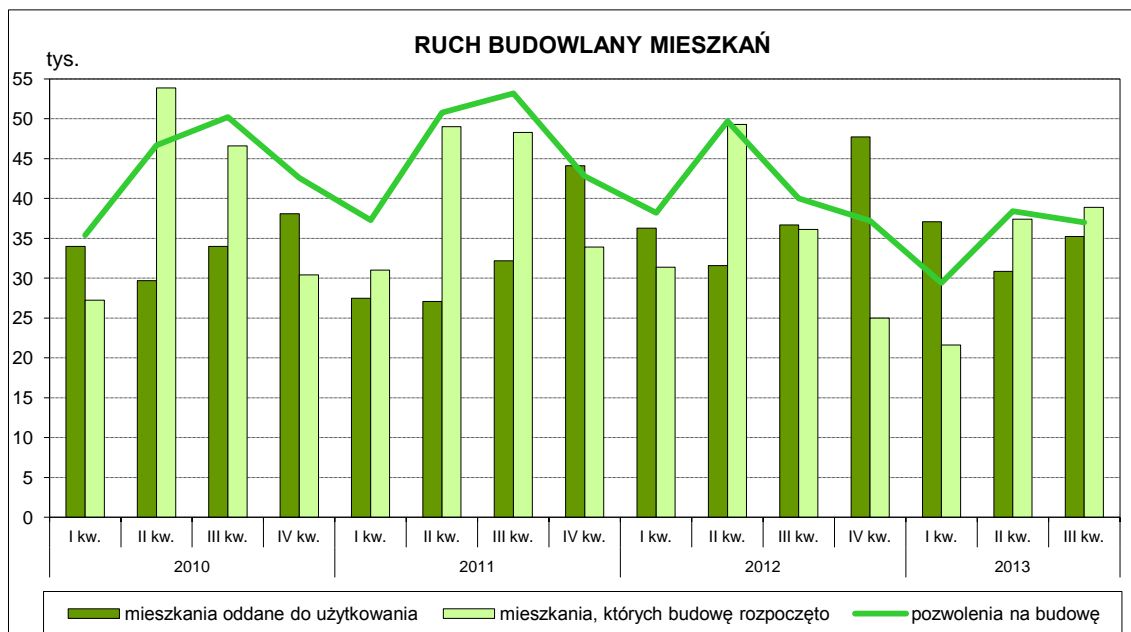
W październiku br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie jest oceniany bardziej pesymistycznie niż przed miesiącem. Niekorzystne i gorsze niż we wrześniu br. są

przewidywania w większości badanych kategorii – zwłaszcza w zakresie przyszłego portfela zamówień i, w konsekwencji, możliwego ograniczenia produkcji budowlano-montażowej. Pesymistyczne, zbliżone do wskazywanych przed miesiącem, są oceny bieżącego portfela zamówień. Bardziej negatywne niż we wrześniu br. są przewidywania dotyczące sytuacji finansowej, przy utrzymujących się niekorzystnych ocenach bieżących w tym zakresie. W najbliższych miesiącach przedsiębiorcy przewidują zwiększenie skali redukcji zatrudnienia. Spadek cen robót budowlano-montażowych może się nieznacznie pogłębić.

Jako główne bariery w prowadzeniu działalności budowlanej przedsiębiorcy nadal wskazują koszty zatrudnienia oraz konkurencję na rynku. W skali roku w największym stopniu wzrosło znaczenie bariery związanej z niejasnymi i niespójnymi przepisami prawnymi.

Budownictwo mieszkaniowe

W okresie styczeń–wrzesień br. oddano do użytkowania mniej mieszkań niż przed rokiem. Niższa niż w analogicznym okresie ub. roku była także liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia oraz których budowę rozpoczęto, przy czym we wrześniu obserwowano wzrost w tych obszarach.

Według wstępnych danych⁸ w okresie styczeń–wrzesień br. oddano do użytkowania 103,2 tys. mieszkań, tj. o 1,5% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Słabsze niż przed rokiem efekty uzyskano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, w którym przekazano 38,5 tys. mieszkań (spadek o 8,3%), spółdzielczym – 2,6 tys. (odpowiednio o 11,9%) oraz komunalnym – 1,2 tys. (o 28,0%). Więcej mieszkań niż w okresie trzech kwartałów ub. roku przekazano w budownictwie indywidualnym (wzrost o 4,6% do 59,8 tys. mieszkań). Lepsze wyniki osiągnięto także w budownictwie społecznym czynszowym (959 mieszkań wobec 896 przed rokiem) oraz zakładowym (185 wobec 166).

W okresie trzech kwartałów br. w 11 województwach notowano zmniejszenie liczby oddanych mieszkań w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku – w granicach od 21,6% w województwie zachodniopomorskim do 1,0% w województwie lubuskim. W województwie mazowieckim, mającym największy udział w liczbie oddanych mieszkań, spadek wyniósł 5,1%. Najwyższe wzrosty natomiast obserwowano w województwach dolnośląskim (o 17,9%) i śląskim (o 15,6%), a najniższy – w województwie kujawsko-pomorskim (o 6,8%).

⁸ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

We wrześniu br. przekazano do użytkowania 12,1 tys. mieszkań, tj. o 0,1% mniej niż przed rokiem. Spadek obserwowano w budownictwie spółdzielczym (z 439 do 420 mieszkań), a także w komunalnym (z 375 do 174). Zwiększyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym (o 1,5% do 6,2 tys.) oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 0,2% do 5,1 tys.). Więcej mieszkań niż we wrześniu ub. roku przekazano także w budownictwie społecznym czynszowym (292 wobec 183 mieszkań) oraz zakładowym (4 wobec 2 przed rokiem).

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Formy budownictwa	I-IX 2012				I-IX 2013			
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego =100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²
Ogółem	104805	100,0	120,7	104,1	103222	100,0	98,5	106,4
Indywidualne.....	57127	54,5	110,4	139,3	59775	57,9	104,6	140,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	41981	40,0	141,5	63,1	38483	37,3	91,7	60,8
Spółdzielcze.....	3008	2,9	130,8	58,5	2649	2,6	88,1	58,6
Społeczne czynszowe	896	0,9	57,6	50,6	959	0,9	107,0	50,0
Komunalne.....	1627	1,5	112,2	42,6	1171	1,1	72,0	40,9
Zakładowe	166	0,2	114,5	67,4	185	0,2	111,4	73,0

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń-wrzesień br. wyniosła 106,4 m² i była o 2,3 m² większa niż przed rokiem.

We wrześniu br. odnotowano wzrost liczby mieszkań, na które **wydano pozwolenia** (o 5,2% do 13,2 tys.) wobec spadku w poprzednich miesiącach. Wolniej niż w lipcu i sierpniu br. rosła liczba **mieszkań rozpoczętych** (zwiększyła się o 1,1% do 12,5 tys.).

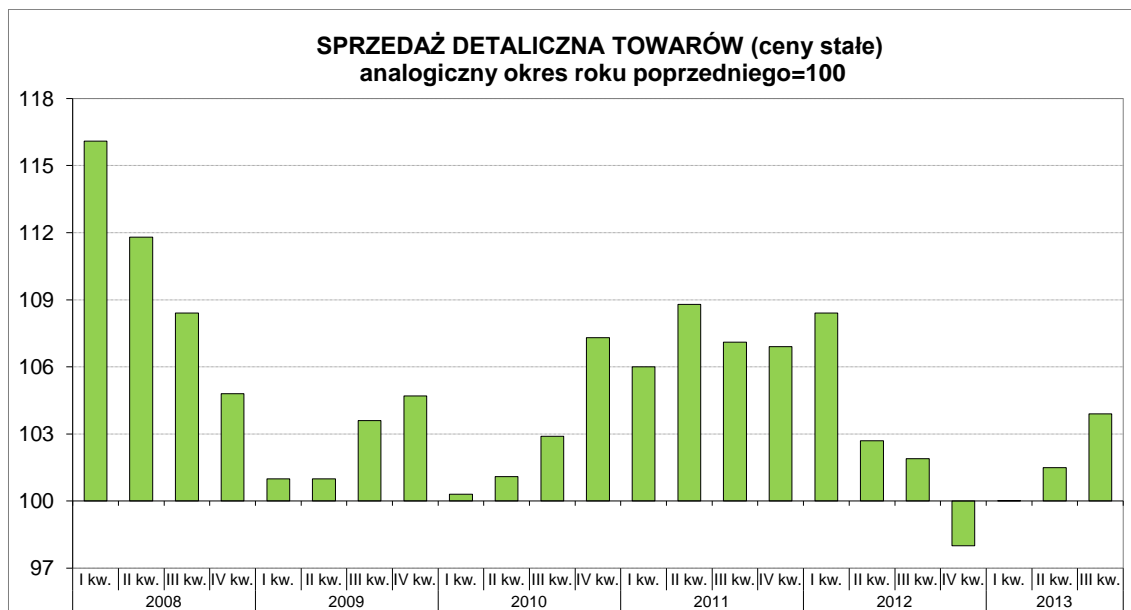
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i których budowę rozpoczęto, kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-IX 2013					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego =100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego =100
Ogółem	104770	100,0	81,9	97908	100,0	83,8
Indywidualne.....	59650	56,9	86,1	58900	60,1	88,3
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	41218	39,3	75,4	36392	37,2	78,9
Spółdzielcze.....	908	0,9	62,4	987	1,0	55,7
Społeczne czynszowe	845	0,8	369,0	260	0,3	22,0
Komunalne.....	1952	1,9	96,9	1058	1,1	127,5
Zakładowe	197	0,2	70,1	311	0,3	207,3

W końcu września br. **w budowie** było 707,4 tys. mieszkań, tj. o 3,9% mniej niż przed rokiem.

Rynek wewnętrzny

W okresie styczeń–wrzesień br. **sprzedaż detaliczna**⁹ była o 1,9% wyższa niż przed rokiem, na co wpłynął niewielki wzrost sprzedaży w drugim kwartale br. i szybszy – w trzecim. We wrześniu br. sprzedaż detaliczna zwiększyła się o 4,1% w skali roku (w sierpniu br. wzrost wyniósł 3,5%).

Spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. wyższy niż przeciętnie wzrost w skali roku notowano w grupach: pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (o 10,7%) oraz pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 6,9%). Nieznacznie wzrosła sprzedaż w grupie o najwyższym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem, tj. żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 0,5%). Niższa niż w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku była m.in. sprzedaż w jednostkach handlujących paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi (o 3,5%).

W III kwartale br. obserwowano przyspieszenie tempa wzrostu sprzedaży detalicznej do 3,9% w skali roku. Wpłynęło na to umocnienie dynamiki m.in. w grupach: pojazdy samochodowe, motocykle, części (zwiększenie sprzedaży o 13,2%) oraz pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (wzrost o 10,9%). Po spadku w poprzednim kwartale, w okresie lipiec–wrzesień br. zwiększyła się w ujęciu rocznym sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych – o 1,2%.

⁹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

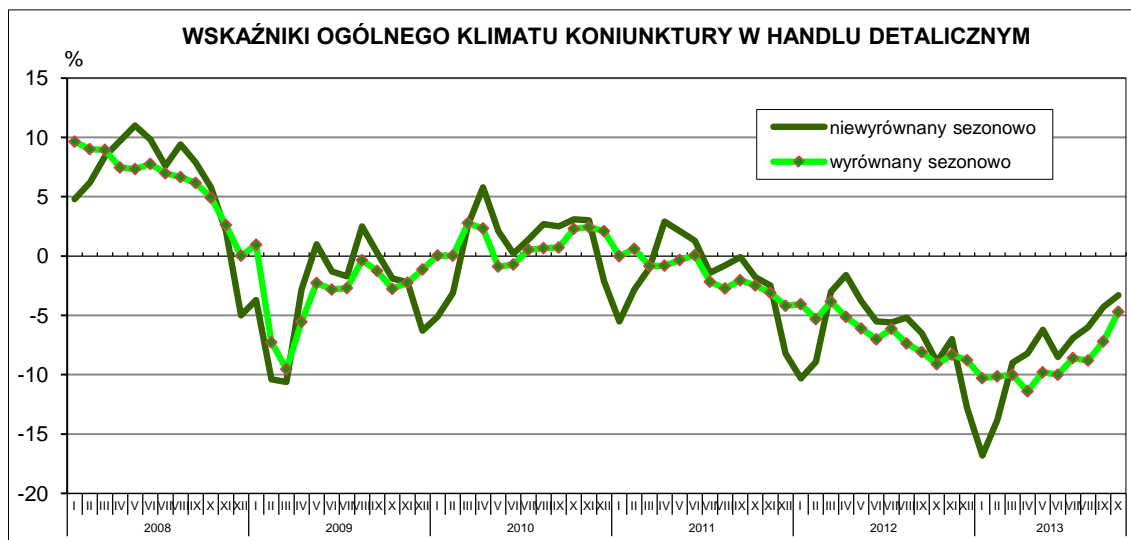
Dynamika sprzedaży detalicznej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2012				2013					2012	
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100									struktura w %	
Ogółem^a	108,4	102,7	101,9	98,0	100,0	101,5	103,9	101,9	104,1	100,0	100,0
w tym:											
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	123,8	105,3	99,2	92,2	100,1	108,2	113,2	106,9	117,0	9,1	8,7
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	105,7	99,3	100,2	96,6	95,3	95,3	99,1	96,5	97,6	19,0	20,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	104,9	100,6	98,5	97,0	100,9	99,2	101,2	100,5	100,7	25,6	25,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	115,3	111,5	112,6	111,3	113,0	108,3	110,9	110,7	109,2	10,5	9,7
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	105,3	108,6	102,8	101,0	109,5	109,2	108,8	109,2	107,6	5,1	4,7
Włókno, odzież, obuwie	111,3	103,4	118,1	103,1	104,2	117,4	112,0	111,5	120,3	4,9	4,7
Meble, rtv, agd	119,3	121,5	116,6	109,6	101,0	109,3	104,6	105,1	105,1	7,5	7,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach ..	94,9	89,1	80,7	79,7	92,3	97,2	105,5	98,5	99,7	4,5	4,7
Pozostałe	104,0	98,7	100,6	96,1	91,9	94,9	100,0	95,9	101,6	13,1	13,7

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa¹⁰ w przedsiębiorstwach handlowych w okresie styczeń-wrzesień br. wzrosła w skali roku o 2,9%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 1,2% (wobec wzrostu odpowiednio o 5,2% i 8,3% przed rokiem). Wysoki wzrost obserwowano m.in. w grupie kosmetyki i wyroby farmaceutyczne (o 16,3% wobec spadku w okresie trzech kwartałów ub. roku); zmniejszenie sprzedaży notowano natomiast m.in. w grupie o największym udziale w sprzedaży hurtowej, tj. półprodukty i odpady pochodzenia rolniczego oraz złom – o 4,5%. We wrześniu br. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych zwiększyła się o 8,5%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych – o 5,7%.

¹⁰ W cenach bieżących, w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

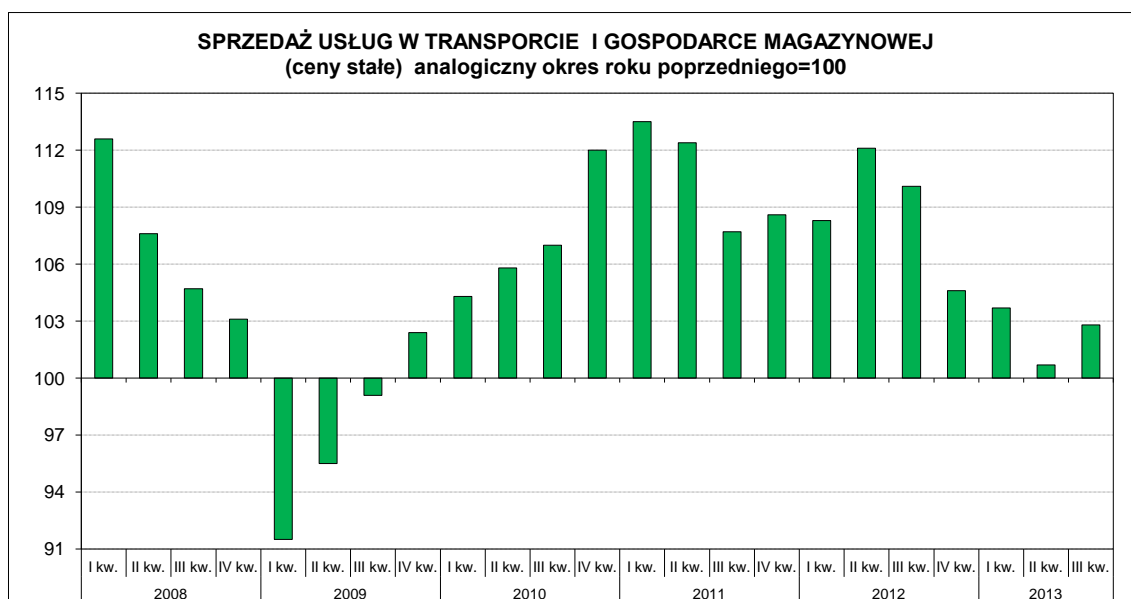

W październiku br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym jest oceniany pesymistycznie, podobnie jak przed miesiącem. Utrzymują się negatywne oceny koniunktury formułowane przez przedsiębiorstwa średnie, przy korzystniejszych niż we wrześniu br. wskazaniach jednostek dużych oraz pogorszeniu pesymistycznych wskazań firm mikro i małych. Pozytywnie i lepiej niż przed miesiącem oceniają koniunkturę jednostki z branży „włókno, odzież, obuwie”. Poprawiły się negatywne wskazania przedsiębiorstw z branży „artykuły gospodarstwa domowego ogółem”. Utrzymują się natomiast pesymistyczne oceny koniunktury w branży „pojazdy samochodowe”, a nieznacznie pogarszają się w branży „żywność”. Poprawiły się przewidywania dotyczące popytu na towary oraz sprzedaży, które są pozytywne wobec niekorzystnych przed miesiącem. Nadal negatywne są oceny bieżącej sytuacji finansowej ogółu przedsiębiorstw oraz prognozy w tym zakresie. Skala możliwych redukcji zatrudnienia nie ulega istotnej zmianie w stosunku do prognoz sprzed miesiąca. Przedsiębiorcy przewidują wolniejszy niż prognozowano we wrześniu br. wzrost cen towarów.

Wśród barier ograniczających działalność przedsiębiorstw w październiku br. nadal najbardziej uciążliwe pozostają: konkurencja na rynku, koszty zatrudnienia, niedostateczny popyt oraz wysokie obciążenia na rzecz budżetu.

Transport

W okresie trzech kwartałów br. sprzedaż usług¹¹ w jednostkach transportu ogółem¹² w cenach stałych zwiększyła się o 3,7% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku (przed rokiem notowano wzrost o 10,2%). We wrześniu br. dynamika była wyższa niż w poprzednich miesiącach. W rezultacie, w trzecim kwartale br. wzrost sprzedaży w skali roku był szybszy niż w drugim kwartale, ale wolniejszy niż w pierwszym.

W okresie styczeń–wrzesień br. spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem największy wzrost sprzedaży w skali roku wystąpił w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 7,5%) oraz transporcie samochodowym (o 3,6%). Spadek obserwowano natomiast w transporcie kolejowym (o 4,4%). We wrześniu br. wzrost sprzedaży usług w jednostkach transportu ogółem wyniósł w skali roku 5,7% (wobec 2,5% w sierpniu br.).

Przewozy ładunków ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosły 339,4 mln ton, tj. o 0,9% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek przewozów obserwowano we wszystkich rodzajach transportu, z wyjątkiem wodnego śródlądowego. We wrześniu br. przewieziono 41,1 mln ton ładunków – o 0,8% więcej niż przed rokiem.

W okresie trzech kwartałów br. **transportem kolejowym** przewieziono 170,1 mln ton ładunków (o 0,2% mniej niż przed rokiem). Mniejsze niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku były przewozy w komunikacji wewnętrznej (o ok. 2%). W komunikacji międzynarodowej odnotowano wzrost przewozów o ok. 5% (w tym zwiększyły się przewozy ładunków eksportowanych – o ok. 23% oraz tranzytowych – o ok. 2%;

¹¹ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, pasażerów, bagażu i poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

¹² W cenach stałych; w przedsiębiorstwach transportowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

natomiast przewozy ładunków importowanych obniżyły się o ok. 7%). We wrześniu br. transportem kolejowym przewieziono 20,4 mln ton ładunków (wzrost o 0,6% w skali roku). Średniodobowe przewozy ładunków we wrześniu br. były o 4,0% większe niż przed miesiącem.

Transportem samochodowym zarobkowym od początku roku przewieziono 123,8 mln ton ładunków, tj. o 1,0% mniej niż przed rokiem, natomiast we wrześniu br. – 15,1 mln ton (wzrost o 0,7% w skali roku). Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się od początku roku o 4,6%.

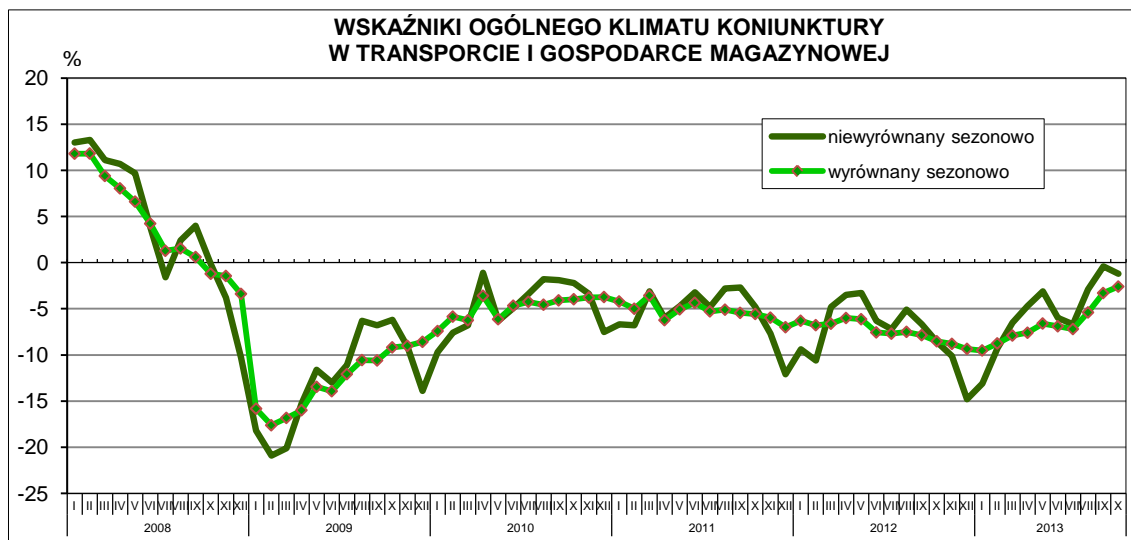
Transportem rurociągowym przetłoczono w okresie trzech kwartałów br. 37,2 mln ton ropy i produktów naftowych (o 5,7% mniej niż przed rokiem), a we wrześniu br. – 4,5 mln ton (o 2,8% mniej niż w analogicznym miesiącu ub. roku).

Przewozy ładunków **transportem morskim** od początku roku wyniosły 4,8 mln ton, tj. o 9,6% mniej niż przed rokiem. We wrześniu br. przewieziono 0,6 mln ton ładunków (wzrost w skali roku o 1,6%).

W **portach morskich** od początku roku przeładowano 47,4 mln ton ładunków, tj. o 12,6% więcej niż przed rokiem. Wpłynął na to wzrost w większości grup przeładunków. Zwiększyły się przeładunki kontenerów (o 24,4%), przeładunki w grupie ładunków masowych ciekłych – o 17,9%, ładunków masowych suchych – o 11,0% oraz ładunków tocznych – o 0,5%. Zmniejszyły się natomiast przeładunki pozostałych ładunków drobnicowych – o 7,3%. We wrześniu br. w portach morskich przeładowano 6,4 mln ton ładunków (o 10,2% więcej niż przed rokiem).

W okresie styczeń–wrzesień br. wzrost przeładunków w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku obserwowano w portach: Gdańsk (o 19,8% do 20,0 mln ton), Gdynia (o 18,7% do 11,2 mln ton), Świnoujście (o 5,9% do 9,1 mln ton) i Szczecin (o 2,1% do 5,6 mln ton). Spadek odnotowano jedynie w porcie Police (o 17,9% do 1,1 mln ton).

Środkami komunikacji publicznej w okresie trzech kwartałów br. przewieziono 508,6 mln pasażerów – o 11,6% mniej niż przed rokiem. Transportem samochodowym przewieziono 302,8 mln pasażerów (spadek o 17,1%). Zmniejszyły się również przewozy pasażerów w transporcie lotniczym (o 6,5% do 5,2 mln pasażerów) oraz kolejowym (o 1,9% do 199,9 mln pasażerów).

W październiku br. **ogólny klimat koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest oceniany nieznacznie niekorzystniej niż we wrześniu. Po raz pierwszy od dwóch lat bieżący popyt i sprzedaż oceniane są pozytywnie. Oceny aktualnej sytuacji finansowej są mniej pesymistyczne od formułowanych przed miesiącem. Oczekiwania w tych obszarach są jednak mniej optymistyczne, a w przypadku sytuacji finansowej – niekorzystne. W najbliższych miesiącach spodziewany jest dalszy niewielki spadek cen usług transportowych. Bardziej pesymistyczne niż we wrześniu br. są prognozy zatrudnienia.

Łączność

W okresie trzech kwartałów br. sprzedaż usług w łączności ukształtowała się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Wzrost sprzedaży w skali roku notowano w II i III kwartale br., po spadku w I kwartale.

Sprzedaż usług łączności ogółem¹³, obejmująca wpływy za usługi pocztowe i kurierskie oraz za usługi telekomunikacyjne w okresie trzech kwartałów br. była o 2,3% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,3% w analogicznym okresie ub. roku). Zwiększyła się sprzedaż usług telekomunikacyjnych – o 4,2%, a sprzedaż usług pocztowych i kurierskich obniżyła się o 8,4%.

W końcu września br. liczba abonentów i użytkowników (usługi z przedpłata) **telefonii ruchomej (komórkowej)** ukształtowała się na poziomie 56,0 mln (w tym ok. 54% to użytkownicy) i była o 5,4% większa niż przed rokiem oraz o 3,1% wyższa niż w końcu grudnia ub. roku. Na 100 mieszkańców przypadało 145,4 abonentów i użytkowników (wobec 140,9 w końcu grudnia ub. roku oraz 137,8 przed rokiem). W ciągu trzech kwartałów br. przybyło ok. 1,7 mln abonentów i użytkowników (wobec 2,4 mln przed rokiem).

Utrzymał się spadek liczby **telefonicznych łączy głównych**¹⁴, zapoczątkowany w 2005 r. W końcu września br. ich liczba w sieci publicznej telefonii przewodowej wyniosła ok. 5,9 mln i była o ok. 5% niższa niż w końcu ub. roku. Na 100 mieszkańców przypadało 15,3 łączy (w końcu ub. roku 16,0). Liczba łączy w dostęпах ISDN¹⁵ w końcu września br. wyniosła ok. 987 tys. (w tym ok. 93% zainstalowano w miastach) i była o ok. 1% mniejsza niż w końcu ub. roku.

¹³ W cenach stałych; w jednostkach łączności o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

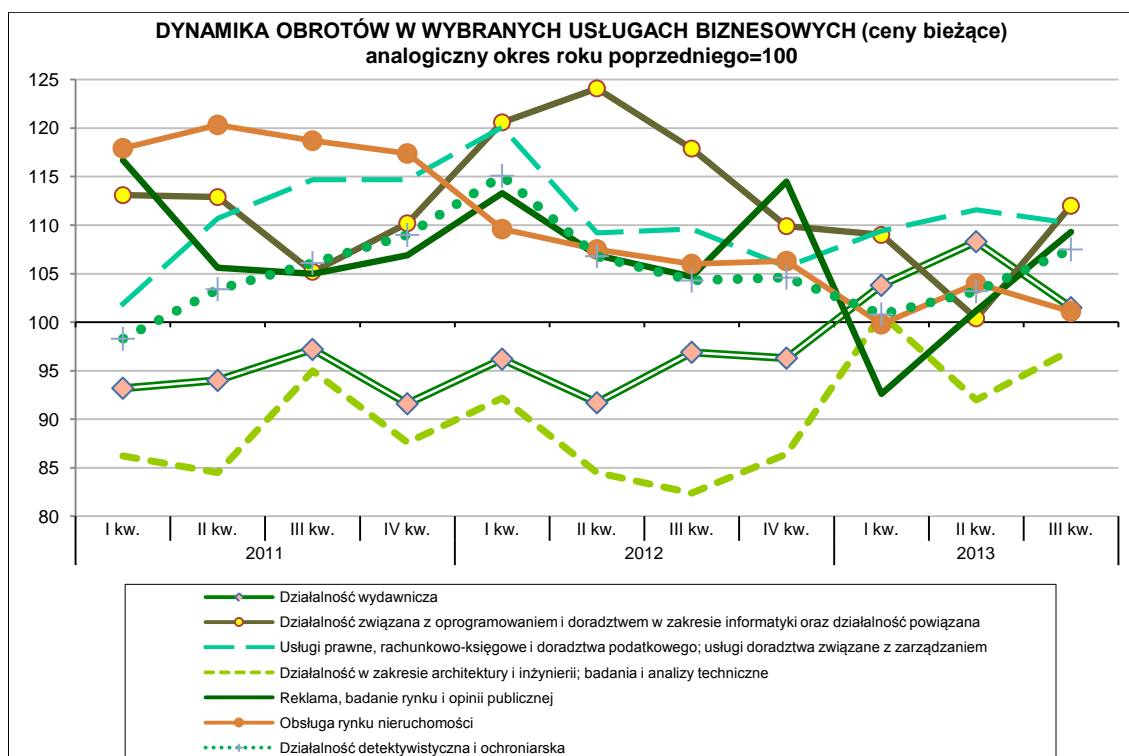
¹⁴ Standardowe łączy główne (abonenci telefonii przewodowej) powiększone o liczbę łączy w dostęпах ISDN.

¹⁵ ISDN – telefoniczna sieć cyfrowa z integracją usług, umożliwiająca wykorzystanie tej samej sieci do transferu głosu, obrazu, faksów, danych.

Usługi biznesowe

W okresie styczeń–wrzesień br. obserwowano wzrost obrotów¹⁶ we wszystkich grupowaniach z obszaru **usług biznesowych**¹⁷, z wyjątkiem działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych, gdzie notowano spadek obrotów.

W okresie dziewięciu miesięcy br. znaczący wzrost w skali roku wystąpił m.in. w działalności związanej z administracyjną obsługą biura i pozostałą działalnością wspomagającą prowadzenie działalności gospodarczej (wzrost o 16,5% wobec spadku przed rokiem o 2,4%). Zwiększyły się, chociaż w mniejszym stopniu niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, obroty m.in. w podmiotach prowadzących działalność w zakresie usług prawnych, rachunkowo-księgowych i doradztwa podatkowego; usług doradztwa związanych z zarządzaniem (o 10,4%), jak również działalności związanej

¹⁶ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

¹⁷ Usługi biznesowe to usługi związane z obsługą działalności gospodarczej. Badaniem objęto wybrane grupowania Polskiej Klasyfikacji Działalności - PKD 2007: z sekcji Informacja i komunikacja działały: działalność wydawnicza, działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana, działalność usługowa w zakresie informacji; sekcję Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; z sekcji Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: dział działalność prawnicza, rachunkowo-księgowo i doradztwo podatkowe, grupę doradztwo związane z zarządzaniem oraz działały: działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy techniczne; reklama, badanie rynku i opinii publicznej; pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; z sekcji Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca działały: działalność związana z zatrudnieniem; działalność detektywistyczna i ochroniarska, grupę sprzątanie obiektów oraz dział działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej.

z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązanej (o 7,0%). W działalności wydawniczej obroty wzrosły o 4,4% wobec spadku notowanego w analogicznym okresie ub. roku. Po znacznej dynamice przed rokiem, w okresie styczeń-wrzesień br. osłabienie tempa wzrostu obserwowano m.in. w działalności detektywistycznej i ochroniarskiej – do 3,9%, związanej z obsługą rynku nieruchomości – do 1,7% oraz w zakresie usług reklamowych, badania rynku i opinii publicznej – do 0,7%.

Jedynym grupowaniem spośród objętych badaniami usług biznesowych, w którym odnotowano spadek obrotów, była działalność w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych (o 3,5% wobec spadku o 14,2% w okresie pierwszych trzech kwartałów ub. roku).

Bilans płatniczy

Według wstępnych danych, **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹⁸ w sierpniu br. wyniosło minus 719 mln EUR i pogłębiło się o 196 mln EUR w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Było to głównie rezultatem pogorszenia się salda dochodów. **Saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie 264 mln EUR (wobec minus 72 mln EUR przed rokiem). Eksport zwiększył się o 2,1% do 12451 mln EUR, a import zmniejszył się o 0,7% do 12187 mln EUR. **Saldo usług** wyniosło 515 mln EUR (wobec 468 mln EUR rok wcześniej), a na jego wartość wpłynęły dodatnie salda: usług transportowych (273 mln EUR), podróży zagranicznych (192 mln EUR) oraz pozostałych usług (50 mln EUR). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 2819 mln EUR (wzrost o 1,2%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 2304 mln EUR (spadek o 0,6%). Ujemne **saldo dochodów** wyniosło w sierpniu br. 1738 mln EUR i pogłębiło się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 456 mln EUR. Na wysokość salda dochodów w znacznym stopniu wpłynęło saldo dochodów z inwestycji (minus 1903 mln EUR). Dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 1135 mln EUR. **Saldo transferów bieżących** w sierpniu br. było dodatnie i wyniosło 240 mln EUR (wobec 363 mln EUR przed rokiem), przy czym wartość przychodów zmniejszyła się o 115 mln EUR do 668 mln EUR, a wartość rozchodów zwiększyła się o 8 mln EUR do 428 mln EUR.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 156 mln EUR (wobec 80 mln EUR w sierpniu ub. roku), a kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 195 mln EUR oraz 39 mln EUR (wobec 101 mln EUR oraz 21 mln EUR przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w sierpniu br. wyniosło 669 mln EUR (wobec 2282 mln EUR w analogicznym okresie ub. roku). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie 346 mln EUR, przy czym wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych wyniosła 182 mln EUR. **Polskie inwestycje za granicą** wyniosły 336 mln EUR, w tym polskie inwestycje bezpośrednie za granicą ukształtowały się na poziomie minus 85 mln EUR. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również **inwestycje portfelowe**: aktywa w wysokości minus 82 mln EUR, a pasywa w kwocie minus 389 mln EUR oraz **pozostałe inwestycje**, gdzie aktywa wyniosły 503 mln EUR, a pasywa 553 mln EUR. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie minus 13 mln EUR.

---

¹⁸ Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego.

Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** w sierpniu br. zmniejszyła się o 337 mln EUR¹⁹, a ich stan na koniec sierpnia br. wyniósł 82604 mln EUR.

Bilans płatniczy kształtował się następująco:

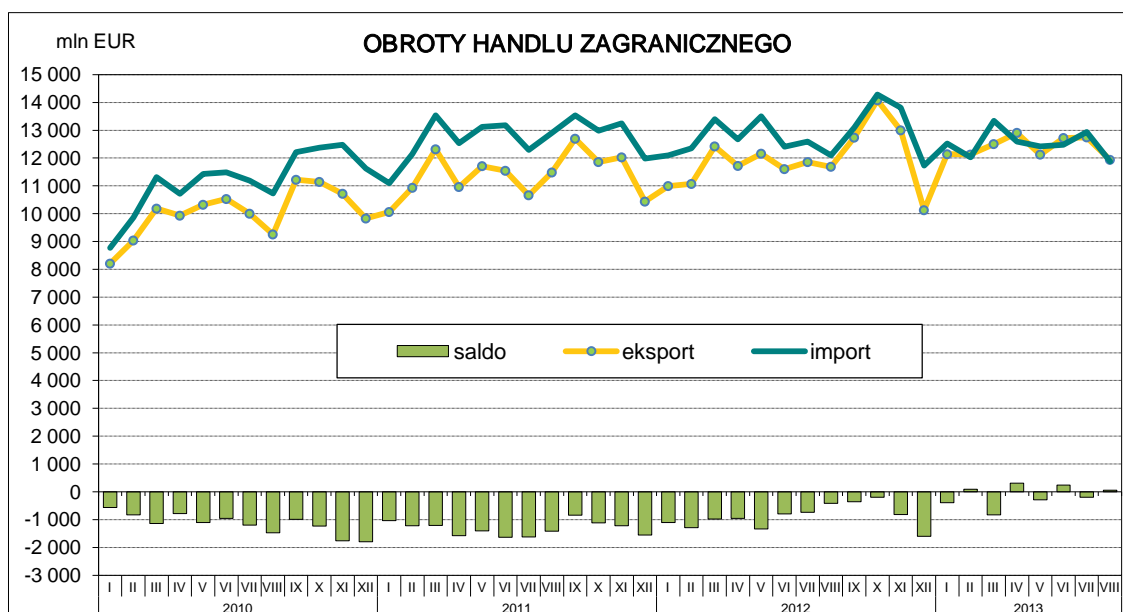
Wyszczególnienie	VIII 2012	VIII 2013	IX 2012 – VIII 2013 ^c
	w mln EUR		
A. RACHUNEK BIEŻĄCY	-523	-719	-7713
Saldo obrotów towarowych	-72	264	474
Eksport.....	12196	12451	152560
Import.....	12268	12187	152086
Saldo usług	468	515	5240
Przychody	2785	2819	30123
Rozchody	2317	2304	24883
Saldo dochodów	-1282	-1738	-17437
Przychody	651	528	5716
Rozchody.....	1933	2266	23153
Saldo transferów bieżących	363	240	4010
Przychody	783	668	9324
Rozchody	420	428	5314
B. RACHUNEK KAPITAŁOWY	80	156	9097
Przychody	101	195	9764
Rozchody.....	21	39	667
C. RACHUNEK FINANSOWY	2282	669	11449
Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	-256	-85	1846
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	922	182	1150
Inwestycje portfelowe – aktywa	52	-82	-2384
Udziałowe papiery wartościowe	26	-145	-1773
Dłużne papiery wartościowe.....	26	63	-611
Inwestycje portfelowe – pasywa	1980	-389	7116
Udziałowe papiery wartościowe	548	568	2748
Dłużne papiery wartościowe.....	1432	-957	4368
Pozostałe inwestycje – aktywa	-348	503	227
NBP	0	0	0
Sektor rządowy	-6	-4	-276
Monetarne Instytucje Finansowe.....	-597	397	1485
Pozostałe sektory.....	255	110	-982
Pozostałe inwestycje – pasywa	-274	553	2538
NBP	-113	692	424
Sektor rządowy	847	-10	1477
Monetarne Instytucje Finansowe.....	-985	280	2421
Pozostałe sektory.....	-23	-409	-1784
Pochodne instrumenty finansowe	206	-13	956
D. SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ	-1521	-443	-5000
Razem A-D	318	-337	7833
E. OFICJALNE AKTYWA REZERWOWE	-318	337	-7833

^a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.

¹⁹ Po uwzględnieniu różnic kursowych i zmian wyceny wartość aktywów rezerwowych obniżyła się o 275 mln EUR.

Handel zagraniczny

W okresie ośmiu miesięcy br. dynamika obrotów towarowych była znacznie słabsza niż przed rokiem. W eksporcie notowano niewielki wzrost w skali roku, a w imporcie – spadek. W rezultacie znacznie poprawiło się ujemne saldo wymiany. W okresie styczeń–lipiec br. korzystniej niż przed rokiem kształtowały się relacje cenowe obrotów towarowych.

Eksport liczony w złotych w **cenach bieżących** był wyższy niż przed rokiem o 3,8% i wyniósł 413,0 mld zł, natomiast import obniżył się o 3,1% do 417,1 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 4,1 mld zł (przed rokiem minus 32,4 mld zł). Obroty liczone w euro zwiększyły się po stronie eksportu o 6,1% do 99,2 mld EUR, natomiast po stronie importu obniżyły się o 0,9% do 100,2 mld EUR. Ujemne saldo wyniosło 1,0 mld EUR (przed rokiem minus 7,6 mld EUR). Zwiększyła się wymiana wyrażona w dolarach USA – w eksporcie o 8,5% do 130,9 mld USD, a w imporcie o 1,2% do 132,2 mld USD. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 1,3 mld USD (wobec minus 10,0 mld USD przed rokiem).

Eksport w **cenach stałych** w okresie styczeń–lipiec br. był wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku o 3,1%, a import niższy o 2,3%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 0,4%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 10,9%, a z krajami rozwijającymi się wzrósł o 11,3%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE obniżył się o 4,9%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 3,9%, natomiast z krajów rozwijających się wzrósł o 3,5%.

W okresie styczeń–lipiec br. ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych były wyższe (o 0,8%), a towarów importowanych niższe (o 1,1%) niż w analogicznym okresie ub. roku. **Wskaźnik terms of trade** ogółem ukształtował się na poziomie 101,9 (wobec 97,5 przed rokiem).

W obrotach towarowych z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 99,0 (wobec 100,1 w okresie styczeń–lipiec ub. roku). Ceny towarów eksportowanych były wyższe niż przed rokiem o 0,2%, a towarów importowanych – o 1,2%.

W wymianie handlowej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej wskaźnik terms of trade ukształtował się na poziomie 110,3 (wobec 88,9 w analogicznym okresie ub. roku), co spowodowane było dużym spadkiem cen towarów importowanych – o 10,4%, przy niewielkim obniżeniu cen towarów eksportowanych – o 1,2%.

W obrotach z krajami rozwijającymi się w okresie styczeń–lipiec br. wskaźnik terms of trade wyniósł 106,9 (wobec 93,5 przed rokiem), na co wpłynął wzrost cen towarów eksportowanych (o 4,8%), przy spadku cen towarów importowanych (o 2,0%).

Obroty handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

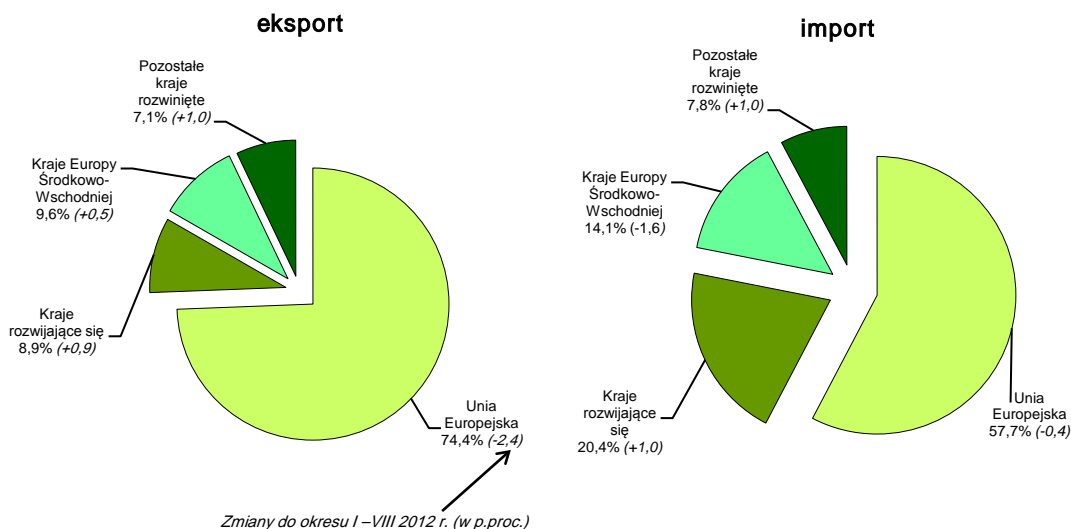
Wyszczególnienie	I–VIII 2013						I–VIII 2012	I–VIII 2013
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I–VIII 2012=100				
				zł	EUR	USD		
EKSPORT	413045,0	99211,8	130898,7	103,8	106,1	108,5	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	336487,2	80833,4	106729,6	102,0	104,3	106,7	82,9	81,5
w tym Unia Europejska	307386,0	73843,2	97531,0	100,5	102,8	105,2	76,8	74,4
w tym strefa euro	207950,4	49958,7	65987,7	99,5	101,8	104,2	52,5	50,3
Kraje rozwijające się.....	36759,1	8829,9	11620,5	115,3	117,7	120,0	8,0	8,9
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	39798,7	9548,5	12548,6	110,2	112,4	114,4	9,1	9,6
IMPORT ^a	417105,3	100202,3	132197,8	96,9	99,1	101,2	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	273353,7	65659,4	86711,6	97,9	100,1	102,4	64,9	65,5
w tym Unia Europejska	240859,0	57852,5	76424,1	96,3	98,5	100,8	58,1	57,7
w tym strefa euro	187080,5	44935,4	59361,7	95,4	97,5	99,8	45,6	44,9
Kraje rozwijające się.....	85109,1	20449,4	26955,1	101,8	104,1	106,3	19,4	20,4
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	58642,5	14093,5	18531,1	86,7	88,8	89,8	15,7	14,1
SALDO	-4060,3	-990,5	-1299,1	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte.....	63133,5	15174,0	20018,0	x	x	x	x	
w tym Unia Europejska	66527,0	15990,7	21106,9	x	x	x	x	x
w tym strefa euro	20869,9	5023,3	6626,0	x	x		x	x
Kraje rozwijające się.....	-48350,0	-11619,5	-15334,6	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	-18843,8	-4545,0	-5982,5	x	x	x	x	x

^a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są **wg kraju pochodzenia**. Dane dot. importu **wg kraju wysyłki** dostępne są w Informacji bieżącej o wynikach wstępnych *Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów I–VIII 2013 r.* na stronie internetowej GUS: http://www.stat.gov.pl/gus/5840_obroty_handlu_zagr_PLK_HTML.htm

U w a g a: Dane o strukturze i dynamice dla obrotów Polski z krajami rozwiniętymi, w tym UE oraz krajami Europy Środkowo-Wschodniej podano w warunkach porównywalnych, tj. uwzględniono wartość obrotów handlu zagranicznego Chorwacji, która przystąpiła do Unii Europejskiej w dniu 1.07.2013 r., a wcześniej była zaliczana do krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

W okresie styczeń–sierpień br. **w strukturze geograficznej** eksportu w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku zwiększył się udział krajów rozwijających się i krajów Europy Środkowo-Wschodniej, natomiast udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) obniżył się. W imporcie odnotowano wzrost udziału krajów rozwiniętych (mimo spadku udziału krajów UE) i krajów rozwijających się, a zmniejszenie – krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń–sierpień 2013 r.

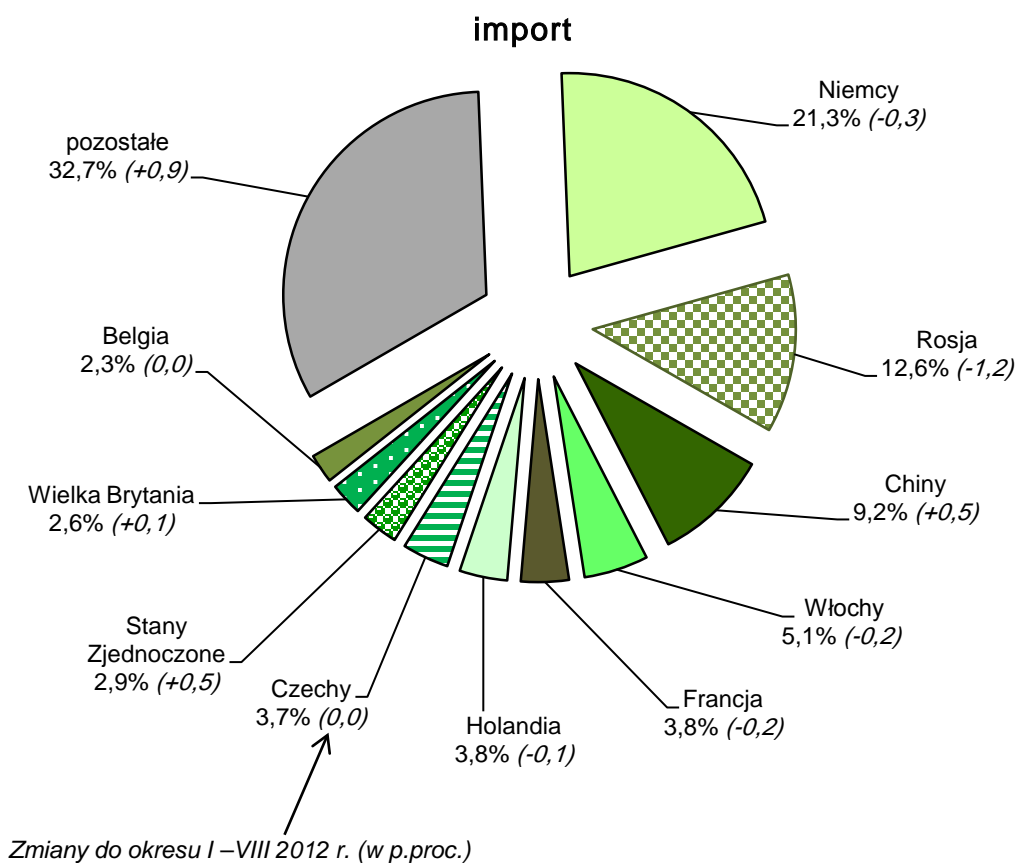
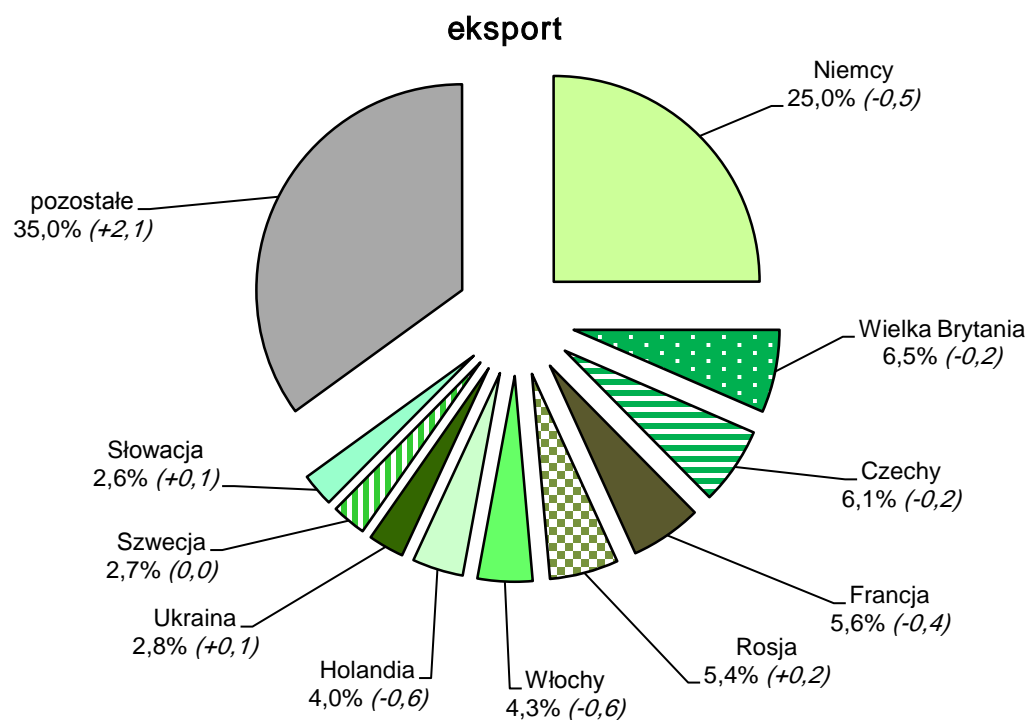

W obrotach z krajami **Unii Europejskiej** wartość eksportu wyniosła 307,4 mld zł, tj. o 0,5% więcej niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku, natomiast import obniżył się o 3,7% do 240,9 mld zł. Dodatkowo saldo wymiany było większe niż przed rokiem i wyniosło 66,5 mld zł (55,7 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 73,8 mld EUR, tj. o 2,8% więcej niż przed rokiem, a w imporcie – 57,9 mld EUR, tj. o 1,5% mniej. Dodatkowo saldo osiągnęło poziom 16,0 mld EUR (wobec 13,1 mld EUR po ośmiu miesiącach ub. roku). Eksport w dolarach USA był wyższy o 5,2%, natomiast import wzrósł o 0,8%. Dodatkowo saldo wyniosło 21,1 mld USD (wobec 16,9 mld USD przed rokiem). Eksport do krajów Unii Europejskiej stanowił 74,4% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów – 57,7% wartości importu ogółem (wobec odpowiednio 76,8% i 58,1% przed rokiem).

W porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku nastąpił niewielki wzrost eksportu do **Niemiec** – o 1,7% do 103,2 mld zł, natomiast import obniżył się o 4,4% do 89,0 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 14,3 mld zł (przed rokiem 8,4 mld zł). Eksport wyrażony w euro wzrósł o 4,0%, natomiast import zmniejszył się o 2,3%. Dodatkowo saldo wyniosło 3,4 mld EUR (wobec 2,0 mld EUR przed rokiem). Udział Niemiec w obrotach ogółem obniżył się w eksporcie z 25,5% do 25,0%, a w imporcie – z 21,6% do 21,3%.

W wymianie z Niemcami, wśród najważniejszych grup towarowych SITC, odnotowano wzrost eksportu m.in. części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych oraz artykułów z tworzyw sztucznych, a spadek m.in. spalinowych silników tłokowych i ich części, miedzi oraz wyrobów z metali nieszlachetnych. W imporcie zwiększyła się m.in. wartość artykułów z tworzyw sztucznych, spalinowych silników tłokowych i ich części, papieru i tektury oraz tworzyw sztucznych w formach podstawowych, natomiast obniżyła się głównie wartość samochodów osobowych i wyrobów z metali nieszlachetnych.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–sierpień 2013 r.

Wśród naszych partnerów handlowych, kolejne pozycje po Niemczech zajmowały w eksporcie – W. Brytania (6,5%), Czechy (6,1%), Francja (5,6%), Rosja (5,4%), Włochy (4,3%), Holandia (4,0%), Ukraina (2,8%), Szwecja (2,7%) oraz Słowacja (2,6%), a w imporcie – Rosja (12,6%), Chiny (9,2%), Włochy (5,1%), Francja i Holandia (po 3,8%), Czechy (3,7%), Stany Zjednoczone (2,9%), W. Brytania (2,6%) oraz Belgia (2,3%).

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** w eksporcie zwiększyły się w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku o 10,2% do 39,8 mld zł, natomiast w imporcie obniżyły się o 13,3% do 58,6 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 18,8 mld zł (wobec minus 31,5 mld zł rok wcześniej). Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 9,5 mld EUR i były wyższe o 12,4%, a w imporcie – 14,1 mld EUR, tj. o 11,2% mniejsze niż przed rokiem. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 4,5 mld EUR (wobec minus 7,4 mld EUR w analogicznym okresie ub. roku). Eksport w dolarach USA był wyższy o 14,4%, natomiast import obniżył się o 10,2%. Ujemne saldo wyniosło 6,0 mld USD (wobec minus 9,7 mld USD przed rokiem). Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem wzrósł z 9,1% w okresie styczeń–sierpień ub. roku do 9,6%, natomiast w imporcie ogółem – zmniejszył się z 15,7% do 14,1%.

Po ośmiu miesiącach br. **Rosja** zajmowała, podobnie jak przed rokiem, piąte miejsce wśród naszych partnerów handlowych w eksporcie oraz drugie w imporcie. Eksport do Rosji w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku zwiększył się o 8,8% i wyniósł 22,5 mld zł, natomiast import obniżył się o 11,7% do 52,4 mld zł. Ujemne saldo obrotów poprawiło się z minus 38,7 mld zł przed rokiem do minus 29,9 mld zł. Obroty z Rosją wyrażone w euro zwiększyły się o 11,0% w eksporcie, a w imporcie zmniejszyły się o 9,6%. Ujemne saldo wyniosło 7,2 mld EUR (przed rokiem minus 9,1 mld EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA wzrosła w eksporcie o 13,0%, a w imporcie zmniejszyła się o 8,5%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 9,5 mld USD (w analogicznym okresie ub. roku minus 11,8 mld USD). Udział Rosji w eksporcie ogółem wzrósł z 5,2% przed rokiem do 5,4%, natomiast w imporcie ogółem obniżył się z 13,8% do 12,6%.

W obrotach z Rosją (według grup SITC) wyższy niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku był m.in. eksport leków, owoców i orzechów świeżych lub suszonych oraz urządzeń domowych elektrycznych i nieelektrycznych. Zmniejszył się natomiast eksport m.in. preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych oraz wyrobów z papieru i tektury. W imporcie odnotowano spadek głównie wartości dostaw ropy naftowej, a spośród pozostałych towarów – m.in. kauczuku syntetycznego, propanu i butanu skroplonego oraz węgla.

W obrotach ogółem **wg nomenklatury SITC** w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku eksport zwiększył się we wszystkich sekcjach towarowych, z wyjątkiem towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca. W imporcie najbardziej obniżyły się dostawy paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych.

Odnotowano natomiast niewielki wzrost importu w niektórych sekcjach, w tym m.in. żywności i zwierząt żywych oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego. Zmiany w kształtowaniu się dynamiki obrotów pociągnęły za sobą zmiany w ich strukturze towarowej. W eksporcie wzrósł m.in. udział żywności i zwierząt żywych, a obniżył się – towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, natomiast w imporcie przede wszystkim zmniejszył się udział paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, a wzrósł – maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VIII 2013			I-VIII 2012
	w mln zł	I-VIII 2012=100	struktura w %	
EKSPORT	413045,0	103,8	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	43519,8	109,0	10,5	10,0
Napoje i tytoń	5633,0	105,8	1,4	1,3
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	10501,4	107,7	2,5	2,5
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	19670,0	101,7	4,8	4,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1088,0	160,8	0,3	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	38679,8	106,2	9,4	9,2
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	85413,3	99,8	20,7	21,5
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	155076,5	103,8	37,5	37,5
Różne wyroby przemysłowe	52390,3	104,5	12,7	12,6
IMPORT	417105,3	96,9	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	30470,1	103,1	7,3	6,9
Napoje i tytoń	2593,4	100,1	0,6	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	14118,1	92,1	3,4	3,6
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	48391,6	87,2	11,6	12,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1735,7	91,2	0,4	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne	61502,0	100,7	14,7	14,2
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	72837,4	95,0	17,5	17,8
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	137599,9	101,3	33,0	31,6
Różne wyroby przemysłowe	36624,2	93,0	8,8	9,2

Ekspert **produktów rolno-spożywczych** był wyższy od notowanego w okresie ośmiu miesięcy ub. roku o 10,3% i wyniósł 52364,5 mln zł (12575,7 mln EUR), natomiast import wzrósł nieznacznie – o 1,1% do 37909,7 mln zł (9109,4 mln EUR). Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 14454,8 mln zł (3466,2 mln EUR) wobec 9983,0 mln zł (2347,0 mln EUR) przed rokiem. W porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku wzrósł udział towarów rolno-spożywczych w obrotach ogółem: w eksporcie z 11,9% do 12,7%, a w imporcie z 8,7% do 9,1%.

Zwiększyła się wartość eksportu towarów rolno-spożywczych do krajów rozwiniętych o 10,8% (w tym do krajów UE o 11,2%), do krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 8,2% oraz do krajów rozwijających się – o 8,4%. Import z krajów rozwiniętych wzrósł o 3,7% (w tym z krajów UE o 0,3%), a z krajów rozwijających się i z krajów Europy Środkowo-Wschodniej obniżył się – odpowiednio o 1,5% i 29,3%.

Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VIII 2013							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-VIII 2012= =100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-VIII 2012= =100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze.....	52364,5	12575,7	110,3	100,0	37909,7	9109,4	101,1	100,0
Przetwory spożywcze.....	23519,8	5648,0	106,7	44,9	15267,5	3667,8	101,5	40,3
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego.....	17017,8	4087,5	108,0	32,5	10985,6	2638,7	113,8	28,9
Produkty pochodzenia roślinnego.....	10530,1	2529,1	120,2	20,1	9613,9	2312,3	91,5	25,4
Oleje i tłuszcze.....	1296,8	311,1	144,7	2,5	2042,7	490,6	89,4	5,4

Ekspert **zbóż** w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku zwiększył się o 114,5% i wyniósł 1898,3 tys. ton o wartości 1795,3 mln zł (430,4 mln euro). Na rynki zagraniczne dostarczano głównie pszenicę, kukurydzę i żyto, a największym ich odbiorcą były Niemcy. Import zbóż był o 58,7% niższy niż przed rokiem i wyniósł 570,8 tys. ton o wartości 814,8 mln zł (196,1 mln EUR), z czego prawie połowę stanowiła pszenica. Ponadto sprowadzano m.in. kukurydzę, jęczmień i ryż. Dostawy pochodziły głównie ze Słowacji, Węgier i Czech.

W strukturze **rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych** w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku wzrósł udział importu towarów przeznaczonych na cele konsumpcyjne (z 19,4% do 20,3%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 14,7% do 15,2%). Obniżył się natomiast udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 65,9% do 64,5%). Odnotowano spadek importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie – o 6,3% oraz dóbr inwestycyjnych – o 0,7%, wzrósł natomiast import towarów konsumpcyjnych – o 0,1%.

Pieniądz

W końcu września br. **podaż pieniądza M3**²⁰ wyniosła 947281,1 mln zł, tj. o 2,8% więcej niż w końcu ub. roku i o 0,3% mniej niż przed miesiącem.

Komponenty podaży pieniądza M3 oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2013			
	IX	XII	VIII	IX	zmiana w stosunku do	
					VIII 2013	XII 2012
w mln zł						
Podaż pieniądza (M3)	892680,0	921412,5	949987,6	947281,1	2706,5	25868,7
pieniądz gotówkowy w obiegu.....	103178,8	102470,5	114083,1	113222,7	-860,4	10752,2
depozyty i inne zobowiązania.....	771384,4	797866,2	814275,7	817676,6	3400,8	19810,3
pozostałe składniki M3.....	18116,8	21075,7	21628,8	16381,9	-5246,9	-4693,9
Aktywa zagraniczne netto	161243,9	169184,6	154035,4	152262,4	-1773,0	-16922,2
Aktywa krajowe netto	731436,1	752227,9	795952,2	795018,7	-933,5	42790,9
należności	903027,8	901117,0	930232,7	936407,0	6174,3	35290,0
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	85974,2	108380,1	124281,4	119424,4	-4857,1	11044,3
saldo pozostałych pozycji netto.....	-257565,8	-257269,2	-258562,0	-260812,6	-2250,7	-3543,4

^a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu września br. wyniosły 113222,7 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z końcem ub. roku o 10,5%, a w stosunku do sierpnia br. zmniejszyły się o 0,8%.

Depozyty i inne zobowiązania, stanowiące główną pozycję w strukturze podaży pieniądza (M3), w końcu września br. wyniosły 817676,6 mln zł i wzrosły o 2,5% w stosunku do końca ub. roku. Zwiększyły się depozyty i inne zobowiązania wobec instytucji samorządowych – o 14,4%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 9,1%, wobec gospodarstw domowych – o 3,1%, funduszy ubezpieczeń społecznych – o 1,5% oraz przedsiębiorstw – o 0,5%. Obniżył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec niemonetarnych instytucji finansowych – o 4,1%.

²⁰ Opracowano na podstawie danych NBP.

W stosunku do poprzedniego miesiąca depozyty i inne zobowiązania zwiększyły się o 0,4%, w tym wobec niemonetarnych instytucji finansowych – o 6,2%, instytucji samorządowych – o 2,7%, przedsiębiorstw – o 0,4% oraz nieznacznie – instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 0,1%. Obniżył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec funduszy ubezpieczeń społecznych – o 3,5% oraz gospodarstw domowych – o 0,2%.

Pozostałe składniki M3 na koniec września br. wyniosły 16381,9 mln zł. Wartość tej pozycji zmniejszyła się w stosunku do końca ub. roku o 22,3%, a w porównaniu ze stanem na koniec sierpnia br. – o 24,3%.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza były **aktywa zagraniczne netto**, które w końcu września br. wyniosły 152262,4 mln zł. Ich wartość w stosunku do końca ub. roku zmniejszyła się o 10,0%, a w porównaniu z końcem sierpnia br. obniżyła się o 1,2%.

Aktywa krajowe netto na koniec września br. wyniosły 795018,7 mln zł i były wyższe o 5,7% w stosunku do końca ub. roku, a w porównaniu ze stanem na koniec sierpnia br. zmniejszyły się o 0,1%.

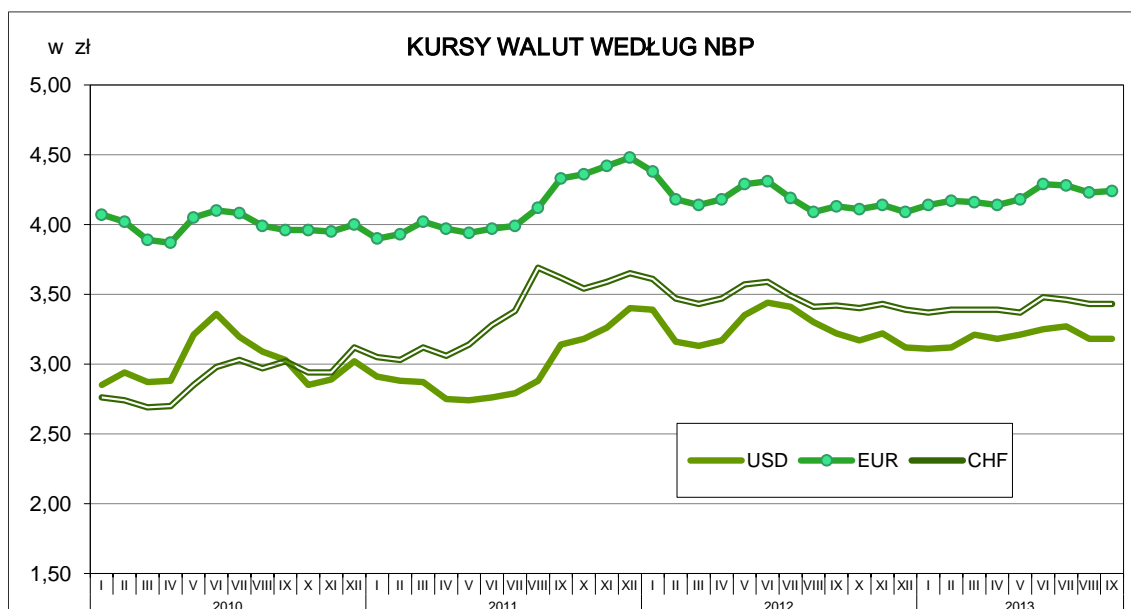
Należności, stanowiące największą pozycję w strukturze aktywów krajowych netto, na koniec września br. ukształtowały się na poziomie 936407,0 mln zł i wzrosły w porównaniu z końcem ub. roku o 3,9%. Zwiększyły się należności od niemonetarnych instytucji finansowych – o 26,5%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 5,3%, od gospodarstw domowych – o 4,2% oraz przedsiębiorstw – o 2,0%. Zmniejszyły się należności od instytucji samorządowych – o 3,0%. We wrześniu br. nie odnotowano należności od funduszy ubezpieczeń społecznych (wobec 840,2 mln w końcu ub. roku).

W stosunku do końca sierpnia br. należności zwiększyły się o 0,7%, w tym od niemonetarnych instytucji finansowych – o 5,7%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1,4% oraz od gospodarstw domowych – o 0,9%. Zmniejszyły się natomiast należności od przedsiębiorstw – o 0,4% oraz od instytucji samorządowych – o 0,2%.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego wyniosło na koniec września br. 119424,4 mln zł. Zadłużenie to zwiększyło się o 10,2% w porównaniu z końcem ub. roku, a w stosunku do stanu na koniec sierpnia br. zmniejszyło się o 3,9%.

Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 260812,6 mln zł, które pogłębiło się w relacji do stanu na koniec ub. roku o 3543,4 mln zł, a w stosunku do poprzedniego miesiąca – o 2250,7 mln zł.

Podstawowe stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego we wrześniu br. nie uległy zmianie w stosunku do obowiązujących od 4 lipca br. i wyniosły odpowiednio: stopa lombardowa – 4,00%, stopa redyskonta weksli – 2,75%, stopa referencyjna – 2,50%, stopa depozytowa – 1,00%.

Średni miesięczny **kurs dolara amerykańskiego** w Narodowym Banku Polskim wyniósł we wrześniu br. 317,50 zł/100 USD i obniżył się w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 1,3%, natomiast w porównaniu ze średnim kursem z grudnia ub. roku był wyższy o 1,7%. W stosunku do sierpnia br. kurs ten zmniejszył się o 0,1%.

Średni miesięczny **kurs euro** w Narodowym Banku Polskim we wrześniu br. ukształtował się na poziomie 423,76 zł/100 EUR i zwiększył się wobec analogicznego miesiąca ub. roku o 2,6%, a w stosunku do grudnia ub. roku – o 3,5%. W porównaniu z sierpniem br. kurs ten był wyższy o 0,2%.

Średni miesięczny **kurs franka szwajcarskiego** w Narodowym Banku Polskim we wrześniu br. wyniósł 343,49 zł/100 CHF, tj. wzrósł o 0,5% wobec notowanego przed rokiem. W porównaniu ze średnim kursem z grudnia ub. roku był wyższy o 1,4%, a w stosunku do sierpnia br. – wzrósł o 0,2%.

Budżet państwa

W okresie styczeń–wrzesień br. **dochody** budżetu państwa²¹ wyniosły 204398,9 mln zł (tj. 68,3% kwoty założonej w ustawie budżetowej²² na 2013 r.), a **wydatki** 234000,9 mln zł (odpowiednio 69,9%). **Deficyt** ukształtował się na poziomie 29602,0 mln zł, co stanowiło 83,2% planu.

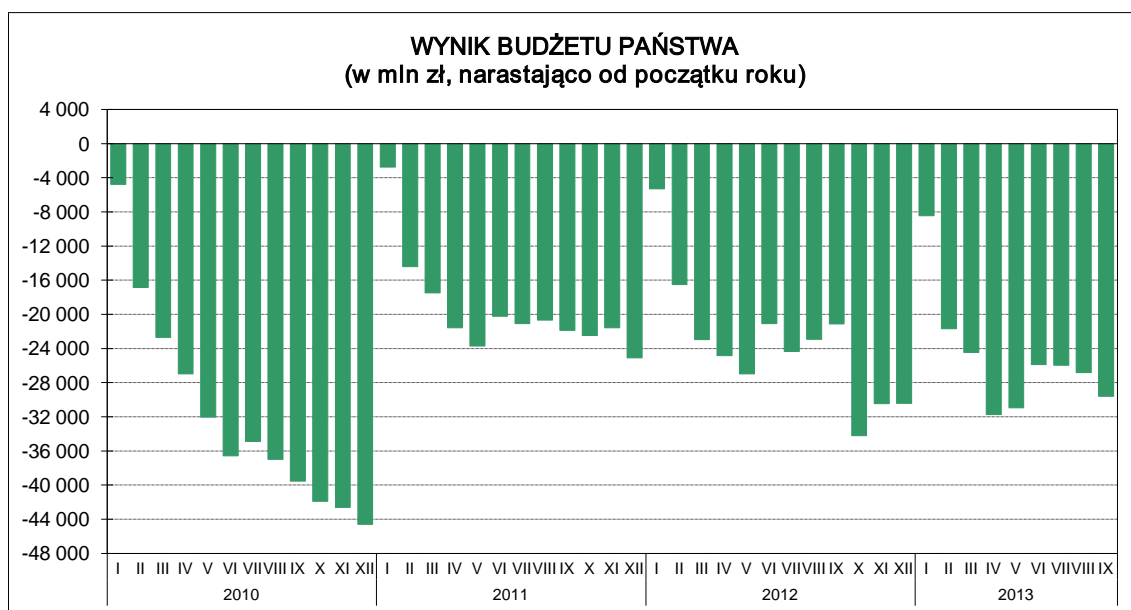
Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2013 r.	I–IX 2013		
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	struktura
		w mln zł		w %
Dochody ogółem	299385,3	204398,9	68,3	100,0
Dochody podatkowe	266982,7	176523,4	66,1	86,4
w tym:				
podatki pośrednie	192208,2	128690,4	67,0	63,0
w tym podatek akcyzowy	64543,7	44141,7	68,4	21,6
podatek dochodowy od osób prawnych	29638,5	16797,1	56,7	8,2
podatek dochodowy od osób fizycznych	42936,0	29558,5	68,8	14,5
Dochody niepodatkowe	30806,7	27133,7	88,1	13,3
w tym wpływy z cła	2001,0	1481,7	74,0	0,7
Środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi	1596,0	741,8	46,5	0,4
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	187,9	104,9	55,8	0,1
fundusze strukturalne i inne	1408,0	636,9	45,2	0,3
Wydatki ogółem	334950,8	234000,9	69,9	100,0
w tym:				
Obsługa długu krajowego	32126,2	19447,4	60,5	8,3
Obsługa zadłużenia zagranicznego	11385,7	9201,4	80,8	3,9
Rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tytułu środków własnych	17775,3	15356,1	86,4	6,6
Dotacje dla:				
Funduszu Emerytalno-Rentowego	15875,2	11713,8	73,8	5,0
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	37113,9	24776,8	66,8	10,6
Subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego	51259,5	42104,6	82,1	18,0
Deficyt (-) / Nadwyżka (+)	-35565,5	-29602,0	83,2	x
Finansowanie deficytu ^a				
źródła krajowe	12546,9	16091,2	128,2	x
źródła zagraniczne	16864,0	13510,8	80,1	x

a Obejmuje finansowanie deficytu budżetu państwa i budżetu środków europejskich.

²¹ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–wrzesień 2013 r.”

²² Informacje dotyczące wykonania budżetu państwa za okres styczeń–wrzesień br. zaprezentowano zgodnie z obowiązującą we wrześniu br. ustawą budżetową, tj. przed jej nowelizacją. W dniu 27 września 2013 r. uchwalona została ustawa o zmianie ustawy budżetowej na rok 2013 r. Weszła ona w życie z dniem 14 października 2013 r. (Dz.U. 2013 poz. 1212).

Dochody zrealizowane w okresie styczeń–wrzesień br. były mniejsze niż w analogicznym okresie ub. roku o 4,5%, a realizacja ustawy budżetowej była niższa o 4,5 p.proc. Wpływy z podatków pośrednich wyniosły 128690,4 mln zł (tj. o 4,9% mniej niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku), w tym z podatku akcyzowego 44141,7 mln zł (odpowiednio o 1,0% mniej). Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 63,0% i 21,6%.

Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych ukształtowały się na poziomie 16797,1 mln zł (o 11,0% mniej niż przed rokiem), a dochodowego od osób fizycznych – 29558,5 mln zł (o 4,4% więcej niż przed rokiem). Ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 8,2% i 14,5%. Wykonanie dochodów budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiło 46,5% planu (wobec 50,9% w analogicznym okresie ub. roku).

Wydatki poniesione w okresie styczeń–wrzesień br. były o 0,4% mniejsze niż przed rokiem, a realizacja ustawy budżetowej w ich zakresie była odpowiednio o 1,6 p.proc. niższa. Wypłaty subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły się o 2,2% i wyniosły 42104,6 mln zł, tj. 18,0% wydatków ogółem. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły, podobnie jak przed rokiem, 12,2% wydatków ogółem. Wypłacone do końca września br. dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 11713,8 mln zł (o 2,0% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), a dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – 24776,8 mln zł (odpowiednio o 23,3% mniej), co stanowiło stosownie 5,0% i 10,6% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VIII 2013		I-VIII 2012	
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej	struktura	
			w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych	36636,1	58,7	100,0	100,0
w tym:				
transport i łączność	1649,3	51,8	4,5	4,2
nauka	129,3	57,0	0,4	0,3
oświata i wychowanie	1032,5	66,4	2,8	2,8
szkolnictwo wyższe	16,5	57,5	0,0	0,1
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	130,2	58,3	0,4	0,3
ochrona zdrowia	1601,5	60,7	4,4	4,6
pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	167,1	67,7	0,5	0,5
administracja publiczna	6962,8	66,0	19,0	19,3
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontrola i ochrony prawa oraz sądownictwa	1141,8	62,9	3,1	3,1
wymiar sprawiedliwości	6302,0	65,2	17,2	17,2
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ...	6806,8	65,0	18,6	18,8
obrona narodowa	7571,4	54,9	20,7	20,1

W okresie styczeń–sierpień br. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 3,7% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków budżetu państwa wyniósł 17,6% (wobec 16,6% w analogicznym okresie ub. roku).

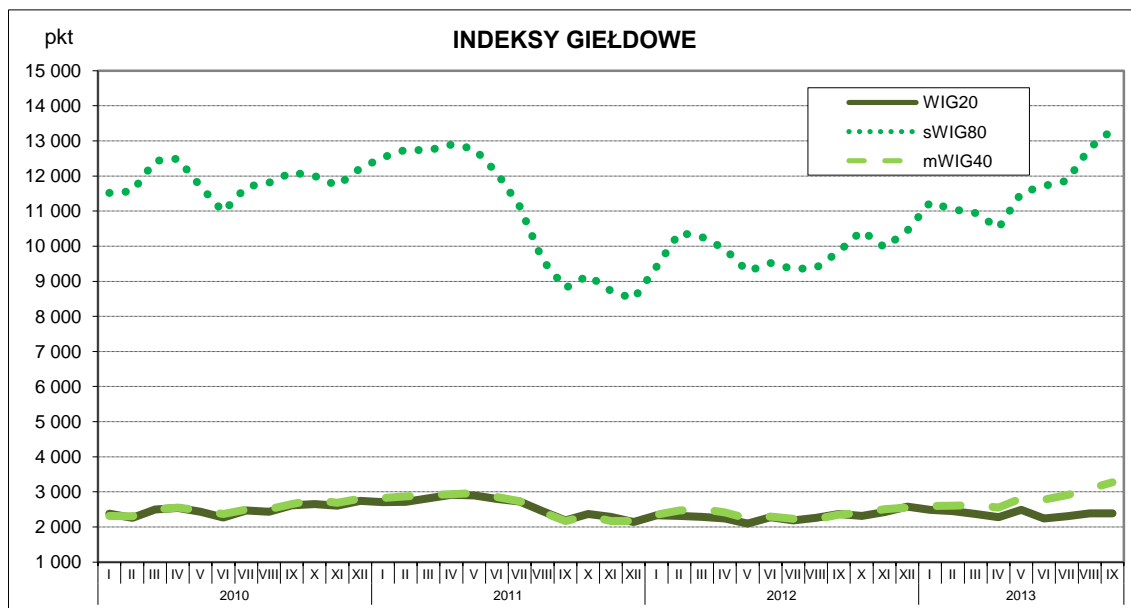
Giełdowy rynek papierów wartościowych

W okresie styczeń–wrzesień br. na **Rynku Głównym** Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie debiutowało 14 spółek, wycofało się 9 i w rezultacie liczba spółek notowanych na koniec okresu wyniosła 443. **Kapitalizacja** na ostatniej sesji we wrześniu br. wyniosła 810,6 mld zł (wzrost o 116,9 mld zł, tj. o 16,8% w stosunku do ostatniej sesji w analogicznym okresie ub. roku).

Obroty w segmencie kasowym Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012					2013					I-IX 2012=100
	I-IX	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX		
	w mln zł										
Akcje											
Sesyjne.....	142108,7	54876,9	42134,4	45097,4	45339,3	55704,9	56058,5	53543,0	165306,4	116,3	
Pozasesyjne	17681,0	4452,8	3782,7	9445,5	2845,0	15965,7	5332,1	8141,4	29439,2	166,5	
Prawa do akcji											
Sesyjne.....	94,2	14,4	36,8	43,0	12,6	19,8	11,5	1,6	32,9	34,9	
Pozasesyjne	7,0	0,0	6,9	0,1	320,0	0,4	0,0	0,0	0,4	5,7	
Prawa poboru											
Sesyjne.....	57,9	36,2	14,7	7,0	19,6	0,0	0,0	0,0	0,0	x	
Pozasesyjne	0,6	0,6	0,0	0,0	40,1	0,0	0,0	0,0	0,0	x	
Certyfikaty inwestycyjne											
Sesyjne.....	42,3	16,6	14,5	11,2	13,7	12,8	9,9	11,4	34,1	80,6	
Pozasesyjne	0,9	0,0	0,8	0,1	0,3	0,5	4,9	0,0	5,4	wzrost 6-krotny	
Produkty strukturyzowane											
Sesyjne.....	116,5	41,8	39,5	35,2	47,8	66,5	62,8	75,6	204,9	175,9	
Pozasesyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	x	
ETF											
Sesyjne.....	196,6	89,6	63,1	43,9	20,7	33,4	49,0	44,1	126,5	64,3	
Pozasesyjne	6,0	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	

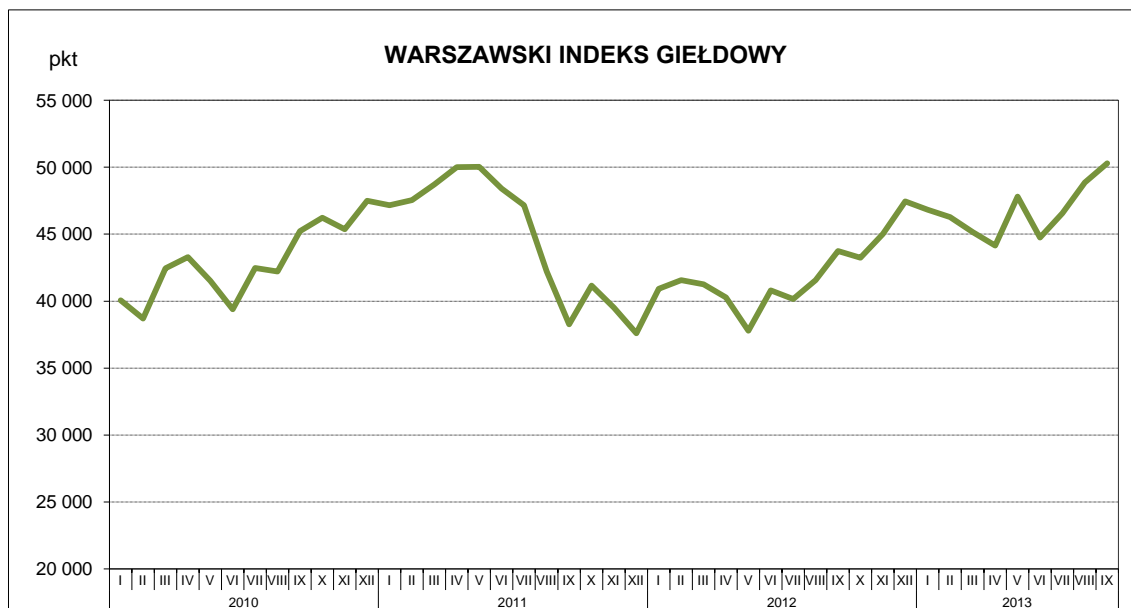
W okresie styczeń–wrzesień br. łączna wartość obrotów **akcjami** wyniosła 194745,6 mln zł (wzrost o 21,9% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku). W systemie transakcji sesyjnych obroty wzrosły o 16,3%, a w systemie transakcji pakietowych o 66,5%. Wartość obrotów **prawami do akcji** w końcu okresu wyniosła 33,3 mln zł (spadek o 67,1%). Obroty **prawami do akcji** w systemie transakcji sesyjnych wyniosły 32,9 mln zł (wobec 94,2 mln zł przed rokiem). Znacznie zmniejszyły się obroty prawami do akcji w transakcjach pozasesyjnych – z 7,0 mln zł przed rokiem do 0,4 mln zł. W okresie trzech kwartałów br. nie odnotowano obrotów **prawami poboru**. Obroty **certyfikatami inwestycyjnymi** w systemie transakcji sesyjnych ukształtowały się na poziomie 34,1 mln zł (spadek o 19,4%). Zwiększyły się obroty transakcji sesyjnych **produktami strukturyzowanymi** – do 204,9 mln zł (tj. o 75,9%). Obroty **ETF-ami** w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosły w transakcjach sesyjnych 126,5 mln zł (spadek o 35,7%).

Na zamknięciu ostatniej sesji we wrześniu br. większość indeksów giełdowych zanotowała wzrost w relacji do stanu na ostatniej sesji przed rokiem, w tym WIG – o 15,0%, a WIG-Poland – o 17,1%. Największy wzrost odnotowano w sektorze medialnym (o 54,9%), informatycznym (o 26,1%) i chemicznym (o 25,8%). Spadek wystąpił m.in. w sektorze telekomunikacyjnym (o 40,9%), surowcowym (o 14,6%) oraz energetycznym (o 5,9%). Zwiększyły się indeksy w sektorze małych spółek sWIG80 (o 35,2%) i średnich spółek mWIG40 (o 39,2%), a indeks dużych spółek WIG-20 pozostał na poziomie podobnym do obserwowanego przed rokiem.

Wartość indeksów giełdowych (wg stanu na zamknięcie ostatniej sesji w miesiącu) kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2012				2013			
	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	IX
	w pkt.							
WIG	41267,2	40810,9	43739,8	47460,6	45147,6	44747,8	50301,9	115,0
WIG-POLAND	40908,0	40721,4	43697,7	47709,6	45528,9	45442,5	51191,5	117,1
WIG-UKRAINE	798,8	649,8	712,1	644,9	621,3	521,1	575,8	80,9
WIG-BANKI	5894,3	6021,1	6279,7	6648,5	6369,2	6598,4	7692,6	122,5
WIG-BUDOW	2371,6	1602,2	1661,8	1690,7	1677,2	1851,4	2010,1	121,0
WIG-CHEMIA	7944,1	8491,3	9218,9	9658,4	10595,4	11447,8	11595,8	125,8
WIG-DEWEL	1408,4	1236,7	1265,1	1446,1	1335,6	1476,1	1435,3	113,5
WIG-ENERG	3666,1	3612,1	3832,0	3748,0	3441,5	3207,6	3605,4	94,1
WIG-INFO	1184,4	1137,4	1065,9	1118,9	1091,1	1160,4	1344,5	126,1
WIG-MEDIA	2625,8	2424,6	2276,9	2654,1	2642,7	2875,1	3527,0	154,9
WIG-PALIWA	2747,0	2744,1	3094,2	3571,1	3693,7	3524,1	3571,0	115,4
WIG-SPOŻYW	3747,4	3284,7	3624,5	3666,4	3478,6	3103,4	3494,4	96,4
WIG-SUROWC	4236,6	4266,2	5086,1	6063,7	5156,6	3881,0	4345,1	85,4
WIG-TELKOM	1460,8	1429,8	1499,7	1106,2	691,7	797,0	887,0	59,1
RESPECT	2204,8	2182,0	2391,8	2591,2	2399,3	2334,2	2599,9	108,7
WIG 30	.	.	.	2583,0	2430,7	2357,0	2547,7	x
WIG-20	2286,5	2275,3	2371,4	2583,0	2370,1	2245,6	2391,5	100,8
WIG20lev	936,1	906,6	965,3	1128,3	937,7	827,1	922,9	95,6
WIG20short	3112,1	3165,2	3084,8	2886,6	3192,0	3385,7	3187,1	103,3
mWIG40	2503,6	2300,1	2353,2	2552,5	2624,7	2776,9	3275,7	139,2
sWIG80	10262,5	9520,2	9850,8	10443,7	10938,6	11716,4	13314,7	135,2
WIGdiv	981,0	979,5	1033,2	1103,3	986,4	962,6	1101,9	106,6

W okresie styczeń–wrzesień br. wartość transakcji sesyjnych **kontraktami terminowymi** wyniosła 158134,8 mln zł (tj. o 1,7% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), a transakcje pozasesyjne tym instrumentem kształtowały się na poziomie 7948,9 mln zł (wzrost o 28,0%). Zwiększyły się obroty w systemie transakcji sesyjnych **opcjami indeksowymi** (o 69,4%), a zmniejszyły **jednostkami indeksowymi** (o 69,8%).

Obroty w segmencie transakcji terminowych Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012					2013					I-IX 2012= =100
	I-IX	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX		
	w mln zł										
Kontrakty terminowe											
Sesyjne.....	160899,0	55762,2	57665,3	47471,5	46577,8	53678,9	53899,3	50556,6	158134,8	98,3	
Pozasesyjne.....	6210,7	2432,9	1535,8	2242,0	2748,4	2500,3	2413,3	3035,3	7948,9	128,0	
Opcje indeksowe											
Sesyjne.....	115,2	27,8	39,7	47,7	64,3	41,6	59,5	94,1	195,2	169,4	
Pozasesyjne.....	8,2	2,5	1,7	4,0	2,2	6,4	3,0	1,4	10,8	131,7	
Jednostki indeksowe^a											
Sesyjne.....	5,3	1,2	2,5	1,6	1,2	0,5	0,6	0,5	1,6	30,2	

^a W latach 2012–2013 nie odnotowano transakcji pozasesyjnych.

W okresie styczeń–wrzesień br. na **ryнку NewConnect** debiutowało 36 spółek, wycofało się 20, a liczba spółek notowanych na koniec okresu wyniosła 445. **Kapitalizacja** tego rynku na ostatniej wrześniowej sesji ukształtowała się na poziomie 10765,8 mln zł (wzrost o 14,9% w stosunku do ostatniej sesji we wrześniu ub. roku). Wartość obrotów **akcjami** w systemie transakcji sesyjnych spadła do 644,0 mln zł (o 24,1%), a obroty w transakcjach pozasesyjnych zmniejszyły się do 173,0 mln zł (o 26,1%). Odnotowano znaczny spadek obrotów **prawami do akcji**, które w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosły 6,5 mln zł (o 83,7% mniej). Zmniejszyły się obroty **prawami poboru** – z 0,5 mln zł do 0,3 mln zł. Zanotowano spadek indeksu dochodowego NCIndex do 31,85 pkt (wobec 34,70 pkt przed rokiem).

Obroty na Rynku NewConnect kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012					2013					I-IX 2012=100
	I-IX	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX		
	w mln zł										
Akcje											
Sesyjne.....	848,9	407,3	237,7	203,9	246,4	233,1	182,0	228,9	644,0	75,9	
Pozasesyjne	234,1	47,8	162,0	24,3	42,0	27,5	47,4	98,1	173,0	73,9	
Prawa do akcji^a											
Sesyjne.....	39,8	24,5	8,2	7,1	5,7	5,0	1,3	0,2	6,5	16,3	
Prawa poboru											
Sesyjne.....	0,3	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,3	100,0	
Pozasesyjne	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	

^a W latach 2012-2013 nie odnotowano transakcji pozasesyjnych.

W okresie styczeń-wrzesień br. obroty **obligacjami Skarbu Państwa** na GPW w ramach rynku Catalyst wyniosły 467,2 mln zł (wzrost o 16,6% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku). Obroty **obligacjami korporacyjnymi** wyniosły 1369,8 mln zł, a obroty **obligacjami komunalnymi** - 18,4 mln zł. Zwiększyły się obroty **obligacjami spółdzielczymi** do 106,4 mln zł (tj. o 15,3% w stosunku do końca września ub. roku).

W okresie trzech kwartałów br. w ramach rynku Catalyst nie odnotowano obrotów **obligacjami Skarbu Państwa** oraz **komunalnymi** na BondSpot. Obroty **obligacjami korporacyjnymi** zmniejszyły się w skali roku o 14,7% do 916,4 mln zł. Obroty **listami zastawnymi** wyniosły 309,5 mln zł.

Obroty^a na Rynku Catalyst kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012					2013					I-IX 2012=100
	I-IX	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX		
	w mln zł										
GPW											
Obligacje Skarbu Państwa	400,6	148,7	87,9	164,0	125,9	108,0	212,6	146,6	467,2	116,6	
Obligacje Korporacyjne	761,6	423,3	114,3	224,0	240,9	829,4	200,9	339,5	1369,8	179,9	
Obligacje Komunalne	6,7	2,5	1,3	2,9	2,7	1,6	7,6	9,2	18,4	274,6	
Obligacje Spółdzielcze	92,3	35,5	31,3	25,5	25,3	54,3	20,8	31,3	106,4	115,3	
Listy zastawne	0,4	0,1	0,3	0,0	248,0	324,3	50,4	0,0	374,7	wzrost ponad 936- krotny	
BondSpot^b											
Obligacje Skarbu Państwa	19,2	15,5	1,0	2,7	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	
Obligacje Korporacyjne	1074,7	12,7	1029,3	32,7	20,3	55,6	803,6	57,2	916,4	85,3	
Obligacje Komunalne	1,6	0,6	0,7	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	
Listy zastawne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	268,2	41,3	0,0	309,5	x	

^a Suma wartości obrotów dla rynku regulowanego i alternatywnego systemu obrotów.

^b W latach 2012-2013 nie odnotowano transakcji obligacjami spółdzielczymi.

Ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen

Według danych Straży Granicznej, w okresie styczeń–wrzesień br. dokonano 31,4 mln odpraw osób w ruchu granicznym między Polską a krajami spoza obszaru Schengen (o 3,3 mln więcej niż przed rokiem). **Odprawy osobowego ruchu granicznego**²³ rejestrowano na 59 przejściach zlokalizowanych na granicy z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach i w portach morskich.

W okresie styczeń–wrzesień br. **poza granicę strefy Schengen** różnymi drogami (lądową, powietrzną i morską) **wyjechało 5,4 mln Polaków**, tj. o 10,6% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (4,9 mln). Wyjeżdżając poza strefę Schengen Polacy najczęściej korzystali z transportu lotniczego – 3,0 mln osób i z przejść drogowych – 2,4 mln osób (przed rokiem odpowiednio 2,8 mln i 2,0 mln osób). Drogą morską do krajów spoza strefy Schengen udało się 38,7 tys. osób, a przejściami kolejowymi – 33,5 tys. osób (przed rokiem po 40,0 tys. wyjeżdżających Polaków). Najwięcej obywateli polskich w okresie styczeń–wrzesień br. wyjechało przez lądowe przejścia graniczne z Rosją²⁴ – 1,1 mln (wobec 0,7 mln rok wcześniej), a przez przejścia z Ukrainą 0,9 mln osób (1,0 mln w analogicznym okresie ub. roku). W ruchu granicznym z Białorusią liczba wyjeżdżających pozostała na poziomie zbliżonym do notowanego, tj. 0,4 mln osób.

W okresie styczeń–wrzesień br. na granicy wschodniej oraz na lotniskach i w portach morskich zarejestrowano 10,4 mln **cudzoziemców wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen**, tj. o 12,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Straż Graniczna zarejestrowała 5,2 mln przyjazdów obywateli Ukrainy (o 15,4% więcej niż rok wcześniej), 2,5 mln obywateli Białorusi (wzrost o 1,2%) oraz 1,5 mln obywateli Rosji (wzrost o 38,8%)²⁴. Obcokrajowcy przyjeżdżający do Polski korzystali głównie z przejść drogowych – 9,0 mln przyjazdów (wobec 7,8 mln przed rokiem). Liczba osób korzystających z transportu lotniczego osiągnęła 1,0 mln osób (0,9 mln w analogicznym okresie ub. roku), natomiast liczba osób przyjeżdżających koleją nieznacznie obniżyła się (z 0,5 mln do 0,4 mln osób). Na przejściach morskich w okresie dziewięciu miesięcy br. odnotowano 56,9 tys. przyjazdów cudzoziemców (wobec 65,7 tys. w analogicznym okresie ub. roku).

²³ Liczba odpraw w osobowym ruchu granicznym to suma wjazdów i wyjazdów z Polski. Jedna osoba wjeżdżająca do lub wyjeżdżająca z Polski jest ujmowana w danych Straży Granicznej tyle razy, ile razy granicę tę przekracza.

²⁴ Znaczny wzrost odpraw osób w ruchu granicznym pomiędzy Polską a Rosją jest spowodowany podpisaniem umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o zasadach małego ruchu granicznego. Umowa weszła w życie w dniu 27 lipca 2012 r. i dotyczy granicy z Obwodem Kaliningradzkim.

Na wschodniej granicy Polski (z wyłączeniem granicy z Litwą) w okresie styczeń–wrzesień br. dokonano 23,4 mln odpraw, tj. o 14,2% więcej niż przed rokiem. Ruch lądowy na granicy wschodniej stanowił 74,6% rejestrowanych przyjazdów i wyjazdów ogółem (wobec 73,1% rok wcześniej). W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku liczba przyjeżdżających cudzoziemców przez tę granicę zwiększyła się o 13,6%, a liczba wyjeżdżających Polaków wzrosła o 16,7%. Największy ruch graniczny odnotowano na przejściach lądowych z Ukrainą – 12,3 mln osób (w tym 85,2% to cudzoziemcy). Granicę z Białorusią przekroczyło 6,7 mln osób, głównie cudzoziemców – 88,7% odpraw. W ruchu granicznym z Rosją odprawiono 4,5 mln osób, z czego 51,8% stanowili cudzoziemcy.

W okresie styczeń–wrzesień br. na **granicy morskiej**, w ruchu pomiędzy portami polskimi a portami na terenie państw spoza strefy Schengen, odprawiono 197,9 tys. osób (przed rokiem 213,5 tys. osób), natomiast na **polских lotniskach** w ruchu pomiędzy Polską a krajami spoza obszaru Schengen odprawiono 7,8 mln osób (wobec 7,3 mln w okresie styczeń–wrzesień ub. roku).

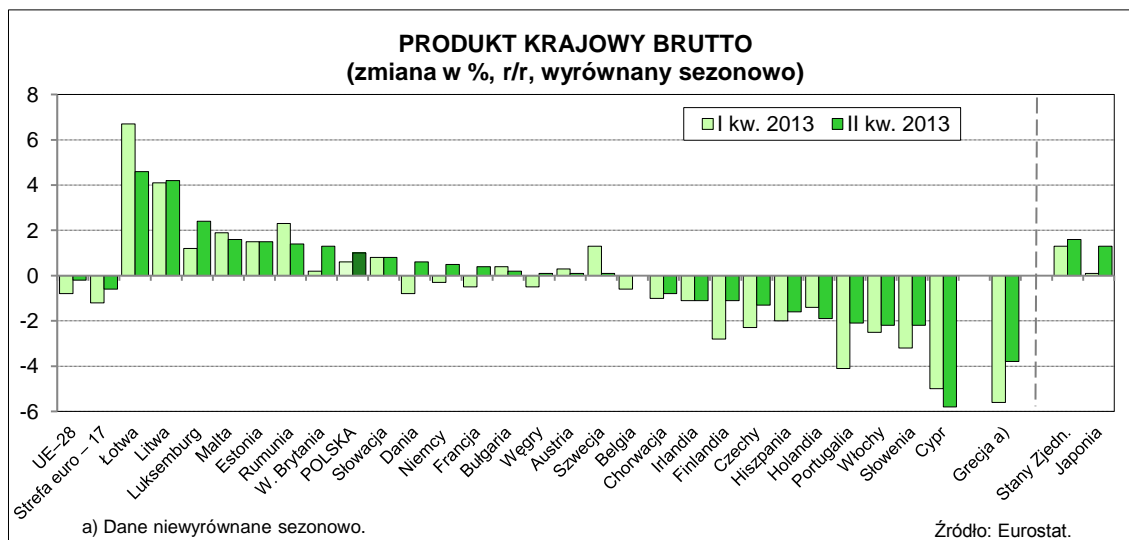
Sytuacja gospodarcza na świecie i w wybranych krajach

Najnowsze prognozy Międzynarodowego Funduszu Walutowego²⁵ są mniej korzystne od opublikowanych w lipcu br. i przewidują, iż globalny **produkt krajowy brutto** zwiększy się w 2013 r. w skali roku o 2,9% (wobec 3,2% w roku ubiegłym). W głównej mierze na tempo wzrostu gospodarczego na świecie będzie oddziaływać wysoka dynamika PKB w krajach rozwijających się – w szczególności w krajach azjatyckich (6,3%), w tym w grupie krajów należących do ASEAN-5²⁶, choć wzrost produktu krajowego brutto tego ugrupowania będzie wolniejszy niż przed rokiem (5,0% wobec 6,2% w 2012 r.). W dalszym ciągu szybko będą rozwijać się Chiny, gdzie w bieżącym roku przewidywany jest wzrost PKB o 7,6% w skali roku (wobec 7,7% w 2012 r.), a także Indie (wzrost o 3,8% wobec 3,2%). Słabsza będzie dynamika gospodarcza Rosji, gdzie wzrost produktu krajowego brutto w 2013 r. wyniesie 1,5% (wobec 3,4% w 2012 r.). Realny PKB Unii Europejskiej utrzyma się na poziomie sprzed roku (wobec spadku o 0,3% w 2012 r.), natomiast w strefie euro obniży się o 0,4% (wobec spadku o 0,6% w 2012 r.). Spośród państw członkowskich UE najwyższy wzrost gospodarczy prognozowany jest dla Łotwy (o 4,0%), Litwy (o 3,4%), Rumunii (o 2,0%) oraz Estonii (o 1,5%). Wśród największych państw ugrupowania relatywnie wysoki wzrost PKB przewidywany jest w Wielkiej Brytanii (o 1,4%) oraz nieznaczny w Niemczech i we Francji (odpowiednio o 0,5% i 0,2%). Pogłębienie tempa spadku produktu krajowego brutto w skali roku prognozowane jest natomiast dla Cypru – w 2013 r. PKB w tym kraju zmniejszy się o 8,7% (wobec 2,4% w 2012 r.). W niekorzystnej sytuacji gospodarczej znajdują się również inne państwa strefy euro, tj. Grecja, Słowenia, Włochy i Portugalia, gdzie spadek produktu krajowego brutto wyniesie od 4,2% do 1,8%. Na tle większości krajów członkowskich UE prognozy dla Polski są relatywnie korzystne – w 2013 r. produkt krajowy brutto zwiększy się o 1,3%, natomiast w 2014 r. o 2,4% (wobec wzrostu o 1,9% w 2012 r.). Wśród pozaeuropejskich krajów rozwiniętych gospodarczo Stany Zjednoczone odnotują spowolnienie tempa wzrostu PKB do 1,6% (wobec wzrostu o 2,8% w 2012 r.), natomiast w Japonii utrzyma się tempo notowane przed rokiem (2,0%).

²⁵ World Economic Outlook, October 2013, IMF.

²⁶ Indonezja, Malezja, Filipiny, Tajlandia oraz Wietnam.

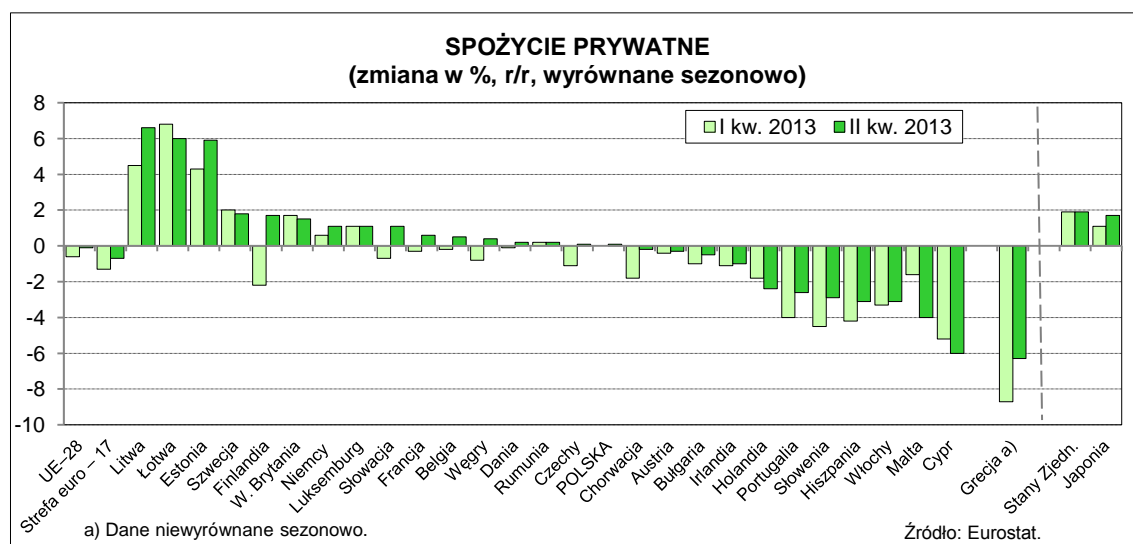
Według danych Eurostatu w II kw. br. w Unii Europejskiej ogółem odnotowano zmniejszenie **produktu krajowego brutto**²⁷ w skali roku o 0,2% (wobec spadku o 0,8% w poprzednim kwartale oraz o 0,3% w analogicznym okresie roku poprzedniego). Głębszy spadek PKB w skali roku niż w poprzednim kwartale obserwowano na Cyprze (5,8% wobec 5,0% w I kw. br.). Trudna sytuacja nadal utrzymywała się w Grecji²⁸, gdzie w II kw. 2013 r. notowano PKB niższy o 3,8% niż przed rokiem, przy czym skala spadku była mniejsza niż w I kw. br. (o 1,8 p.proc.). Znaczne zmniejszenie produktu krajowego brutto obserwowano również w Słowenii i we Włoszech (spadek po 2,2%) oraz w Portugalii i Holandii (odpowiednio o 2,1% i 1,9%), a spośród ww. krajów jedynie w Holandii spadek pogłębił się w porównaniu z okresem styczeń–marzec br. Produkt krajowy brutto niższy niż przed rokiem notowano także w Chorwacji, Irlandii, Finlandii, Czechach, Hiszpanii (w granicach 0,8%-1,6%). Najwyższą dynamiką PKB charakteryzowały się natomiast kraje bałtyckie: Łotwa i Litwa (wzrost odpowiednio o 4,6% i 4,2%), a także Luksemburg (2,4%). Relatywnie wysoki wzrost w II kw. br. w skali roku wystąpił również na Malcie (o 1,6%), w Estonii (o 1,5%), Rumunii (o 1,4%), Wielkiej Brytanii (o 1,3%) oraz w Polsce (o 1,0%), przy czym jedynie w dwóch ostatnich spośród wymienionych krajów był on wyższy niż w poprzednim kwartale. W Niemczech oraz we Francji, po nieznacznym obniżeniu w I kw. br. (odpowiednio o 0,3% i 0,5%), PKB wzrósł w okresie kwiecień–czerwiec br. w skali roku odpowiednio o 0,5% i 0,4%. W Stanach Zjednoczonych II kw. br. obserwowano wzrost produktu krajowego brutto o 1,6%, a w Japonii o 1,3% i w obu tych krajach wzrost w skali roku był szybszy niż w I kw. br.

Spżycie prywatne²⁷ w II kw. br. w Unii Europejskiej ogółem zmniejszyło się nieznacznie – o 0,1% w skali roku (wobec spadku o 0,6% w poprzednim kwartale oraz o 0,7% w II kw. ub. roku). Spadek spożycia prywatnego obserwowano w dwunastu krajach

²⁷ Dane wyrównane sezonowo.

²⁸ Dane niewyrównane sezonowo.

członkowskich, największy w Grecji²⁹ (o 6,3% w II kw. br. wobec spadku o 8,7% w I kw. br.) oraz na Cyprze (odpowiednio o 6,0% wobec spadku o 5,2%). Relatywnie duży spadek (w granicach 2,4%–4,0%) obserwowano w Holandii, Portugalii, Słowenii, Włoszech, Hiszpanii oraz na Malcie. Do krajów, w których obserwowano największy wzrost spożycia należały kraje bałtyckie: Litwa (o 6,6%), Łotwa (o 6,0%) oraz Estonia (o 5,9%). Stosunkowo wysoką dynamiką spożycia prywatnego charakteryzowały się Szwecja (wzrost o 1,8%), Finlandia (o 1,7%) oraz Wielka Brytania (o 1,5%). W Polsce w II kw. br. spożycie wzrosło tylko w nieznacznym stopniu (o 0,1%). W Stanach Zjednoczonych, podobnie jak w okresie styczeń–marzec br., spożycie prywatne zwiększyło się w skali roku o 1,9%, natomiast w Japonii obserwowano przyspieszenie jego dynamiki (wzrost o 1,7% w II kw. br. wobec 1,1% w I kw. br.).

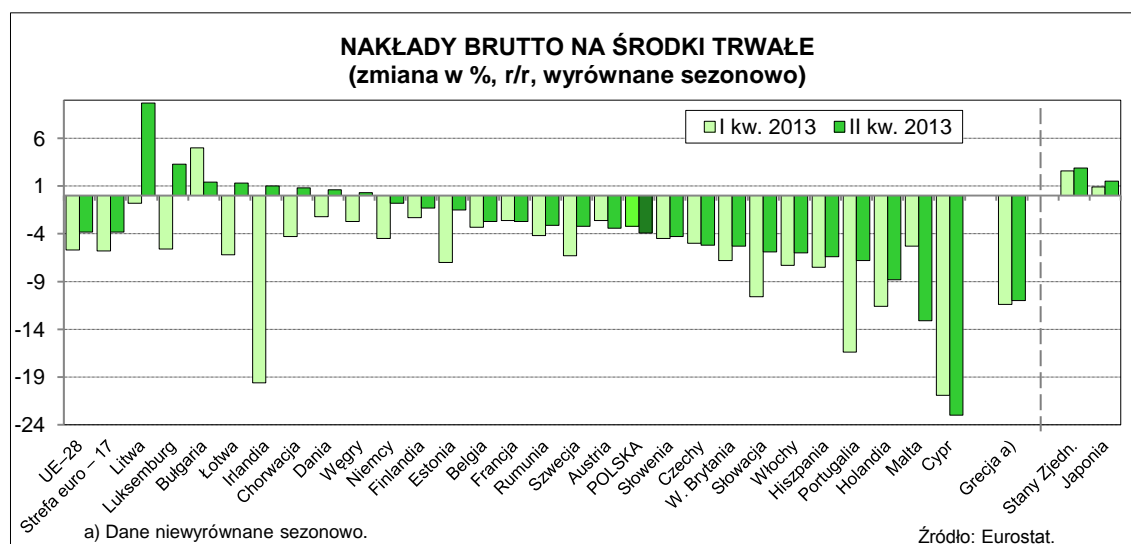

W II kw. br. w Unii Europejskiej ogółem **nakłady brutto na środki trwałe**³⁰ zmniejszyły się w skali roku o 3,8% (wobec spadku o 5,7% w poprzednim kwartale i 2,9% w II kw. ub. roku). Najgłębszy spadek nakładów obserwowano na Cyprze (o 23,0%), Malcie (o 13,1%), w Grecji²⁹ (o 11,0%) oraz Holandii (o 8,8%), przy czym w dwóch ostatnich krajach skala spadku była mniejsza niż w okresie styczeń–marzec br. W znacznym stopniu obniżyły się nakłady brutto na środki trwałe w Czechach, Wielkiej Brytanii, na Słowacji, we Włoszech, w Hiszpanii oraz Portugalii (w granicach 5,2%–6,8%). W Polsce nakłady brutto na środki trwałe w II kw. br. uległy zmniejszeniu o 3,9% w skali roku (wobec spadku o 3,2% w poprzednim kwartale oraz o 0,9% w analogicznym kwartale ub. roku). Obniżenie nakładów brutto na środki trwałe obserwowano również w największych gospodarkach ugrupowania – we Francji (o 2,7%) i w Niemczech (o 0,8%). Spośród krajów członkowskich w II kw. br. wzrost nakładów brutto na środki trwałe notowano jedynie w ośmiu krajach – największy na Litwie (o 9,7%)

²⁹ Dane niewyrównane sezonowo.

³⁰ Dane wyrównane sezonowo.

oraz w Luksemburgu (o 3,3%) i w obu tych krajach zwiększenie nakładów nastąpiło po spadkach w poprzednim kwartale (odpowiednio o 0,8% i o 5,6%). Wzrost w granicach 0,3%–1,4% obserwowano również na Węgrzech, w Danii, Chorwacji, Irlandii, na Łotwie oraz w Bułgarii. Wzrost nakładów inwestycyjnych notowano w Stanach Zjednoczonych i Japonii (odpowiednio o 2,9% i 1,5% w II kw. br. wobec 2,6% i 0,9% w poprzednim kwartale).

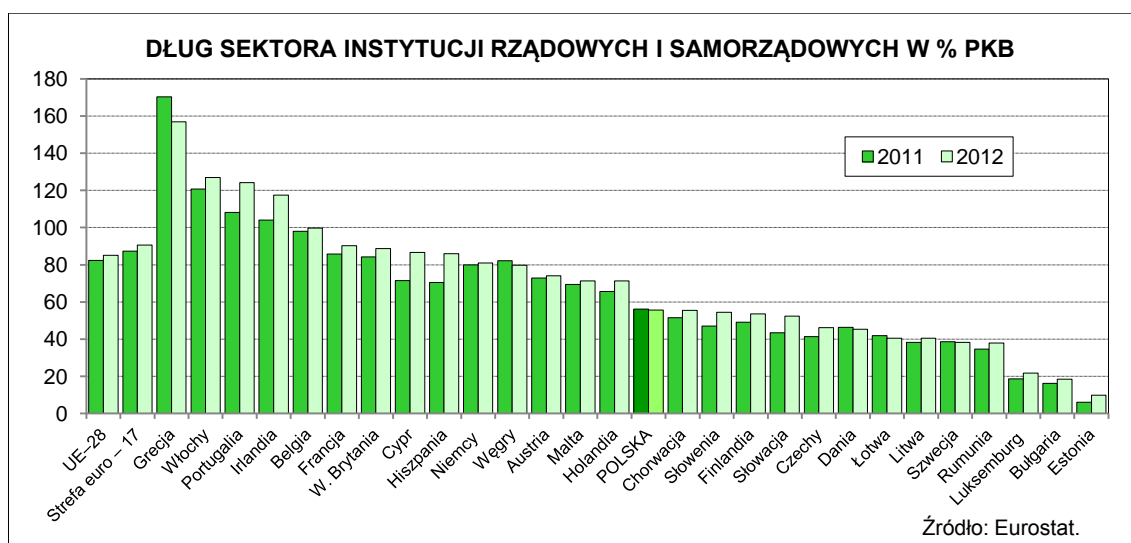
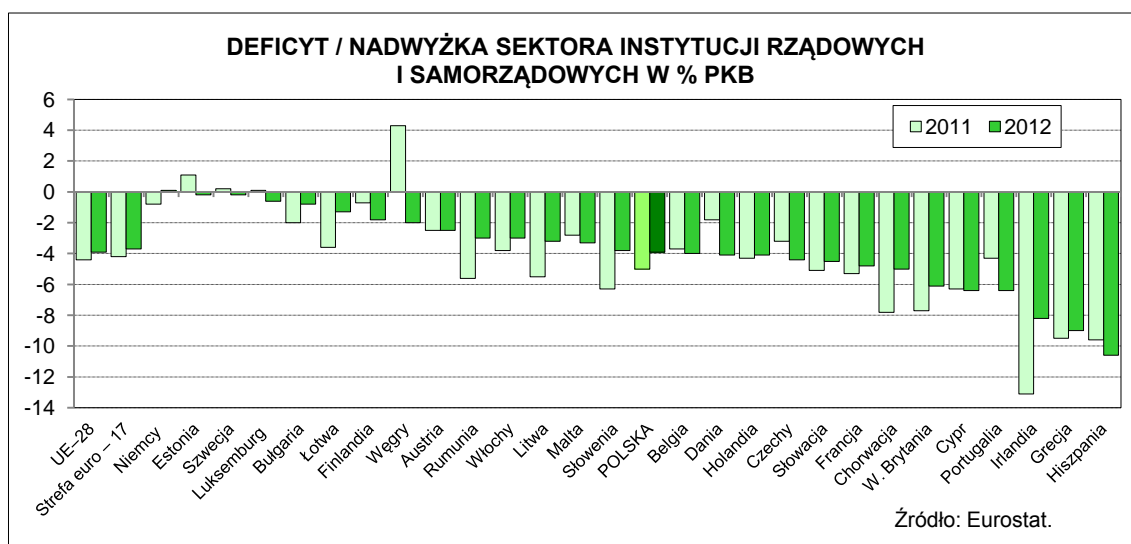

W 2012 r. w Unii Europejskiej³¹ obserwowano poprawę relacji **deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych** do produktu krajowego brutto w porównaniu z rokiem poprzednim (z -4,4% do -3,9%). Spośród państw członkowskich, w 16 krajach (w tym w Polsce) relacja deficytu do PKB poprawiła się, w 11 uległa pogorszeniu, natomiast w Austrii nie zmieniła się w stosunku do notowanej w roku poprzednim. Największy deficyt notowano w Hiszpanii oraz Grecji (odpowiednio -10,6% oraz -9,0% PKB), przy czym w Hiszpanii był on głębszy niż w 2011 r. Trudną sytuację obserwowano także w Irlandii, Portugalii, na Cyprze oraz Wielkiej Brytanii (gdzie poziom deficytu w relacji do PKB kształtował się w granicach od -8,2% do -6,1%). W 11 krajach członkowskich deficyt nie przekroczył ustalonego kryterium konwergencji (-3% PKB). Wśród nich znalazły się: Włochy i Rumunia (-3,0%), Austria (-2,5%), Węgry (-2,0%), Finlandia (-1,8%), Łotwa (-1,3%), Bułgaria (-0,8%), Luksemburg (-0,6%), Szwecja i Estonia (po -0,2%), natomiast w Niemczech notowano nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych wynoszącą 0,1% PKB. W Polsce deficyt wyniósł -62439 mln zł, co stanowiło -3,9% PKB (wobec -5,0% w 2011 r.).

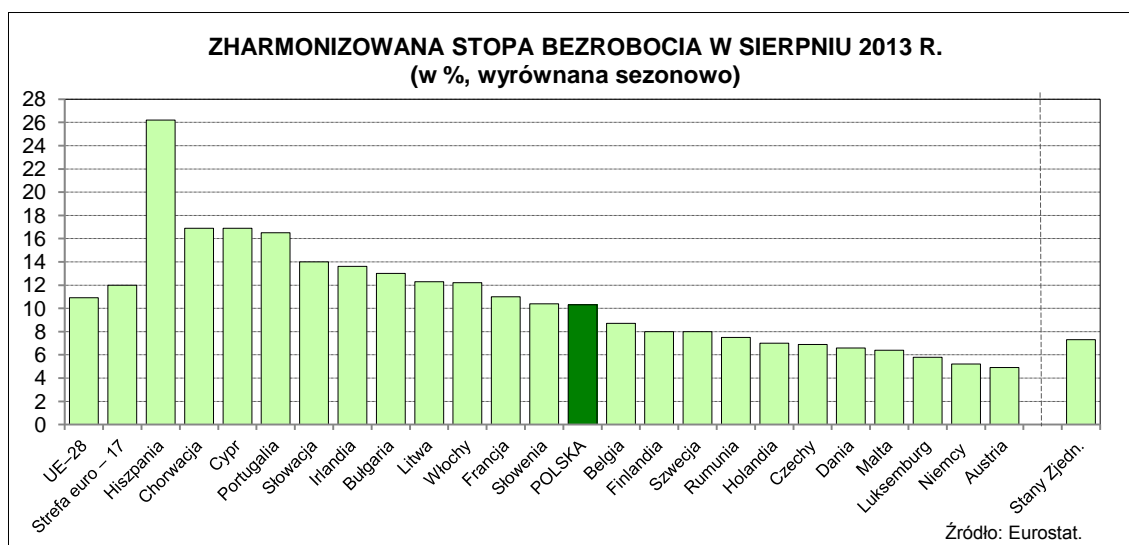
W Unii Europejskiej pogorszeniu w skali roku uległa relacja **długu sektora instytucji rządowych i samorządowych** do PKB – w 2012 r. wyniosła 85,1% PKB i była o 2,8 p.proc. wyższa niż w roku poprzednim. Dopuszczalny poziom długu (60% PKB), podobnie jak w 2011 r., przekroczyło 14 państw UE. W najtrudniejszej sytuacji była

³¹ Według drugiej notyfikacji fiskalnej opublikowanej przez Eurostat w dn. 21.10.2013 r.

Grecja, gdzie dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 156,9% PKB, ale relacja ta obniżyła się w stosunku do notowanej w 2011 r. (170,3%). Wysoki poziom długu obserwowano także we Włoszech oraz w Portugalii, gdzie nastąpiło pogorszenie relacji długu do PKB odpowiednio ze 120,7% do 127,0% oraz ze 108,2% do 124,1%. Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych powyżej przeciętnej dla UE notowano w Irlandii, Belgii, we Francji, w Wielkiej Brytanii, na Cyprze oraz w Hiszpanii (w granicach od 117,4% do 86,0%). Nieznaczne pogorszenie relacji długu do PKB obserwowano również m.in. w Niemczech (z 80,0% w 2011 r. do 81,0% w 2012 r.). W Polsce dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 886873 mln zł, co stanowi 55,6% PKB (wobec 56,2% w 2011 r.). Najniższą relację długu do produktu krajowego brutto notowano w Estonii, Bułgarii oraz Luksemburgu (odpowiednio 9,8%, 18,5% i 21,7%).

Zharmonizowana stopa bezrobocia³² w Unii Europejskiej ogółem w sierpniu br., podobnie jak w trzech poprzednich miesiącach, wyniosła 10,9% i była o 0,3 p.proc. wyższa niż przed rokiem. Najwyższym wskaźnikiem bezrobocia nadal charakteryzowały się Grecja (27,6%³³), Hiszpania (26,2%), Cypr i Chorwacja (po 16,9%) oraz Portugalia (16,5%), przy czym na Cyprze odnotowano największy jego wzrost w skali roku (o 4,6 p.proc.). Wysoką stopę bezrobocia obserwowano również na Słowacji, w Irlandii, Bułgarii, na Litwie oraz we Włoszech i Francji (w granicach 11,0%–14,0%). W największym stopniu wskaźnik bezrobocia poprawił się w Irlandii (o 1,1 p.proc.), a także na Litwie i w Danii (po 0,8 p.proc.). W Polsce w sierpniu br. stopa bezrobocia wyniosła, podobnie jak przed rokiem, 10,3% (wobec 10,4% przed miesiącem). Najniższą stopę bezrobocia notowano natomiast w Austrii (4,9%), Niemczech (5,2%) i Luksemburgu (5,8%), przy czym spośród wymienionych krajów jedynie w Niemczech obserwowano poprawę tego wskaźnika w skali roku (o 0,2 p.proc.). W Stanach Zjednoczonych stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 7,3% i była niższa o 0,1 p.proc. niż przed miesiącem i o 0,8 p.proc. niż przed rokiem.

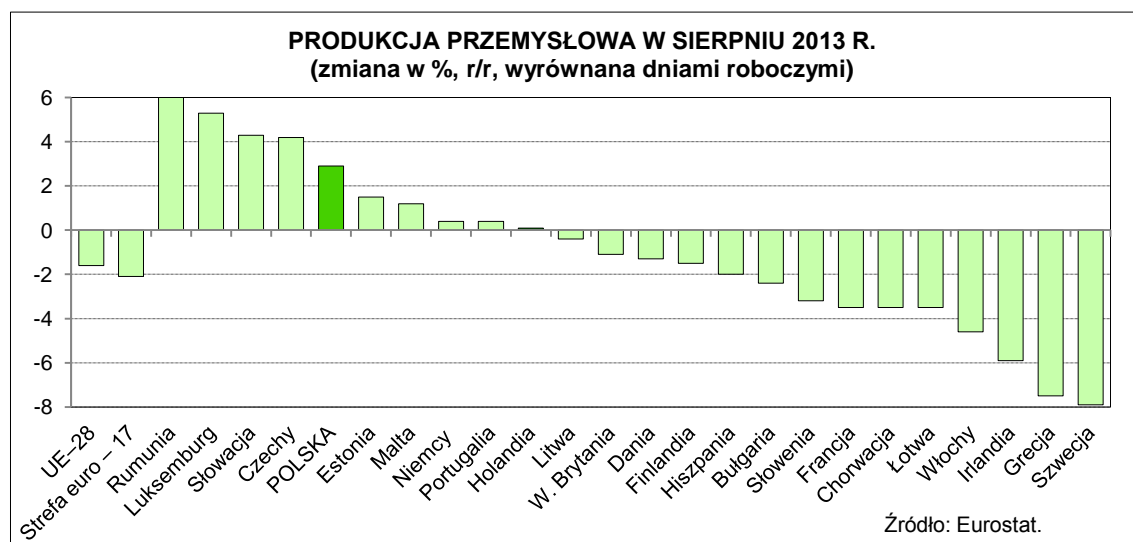
Produkcja przemysłowa³⁴ w Unii Europejskiej ogółem w sierpniu br. zmniejszyła się o 1,6% skali roku (wobec spadku o 1,5% w poprzednim miesiącu oraz o 0,9% w sierpniu ub. roku). W największym stopniu obniżyła się produkcja w Szwecji (o 7,9%) oraz Grecji (o 7,5%). Zmniejszeniu uległa również produkcja przemysłowa w Irlandii, we Włoszech, na Łotwie, w Chorwacji, we Francji, w Słowenii, Bułgarii, Hiszpanii, Finlandii, Danii, Wielkiej Brytanii oraz na Litwie (w granicach 0,4%–5,9%), przy czym na Litwie i Łotwie

³² Dane wyrównane sezonowo; brak danych za sierpień br. dla Grecji, Węgier oraz dla Estonii i Łotwy, przy czym wartość dla UE ogółem uwzględnia szacunki dla tych krajów.

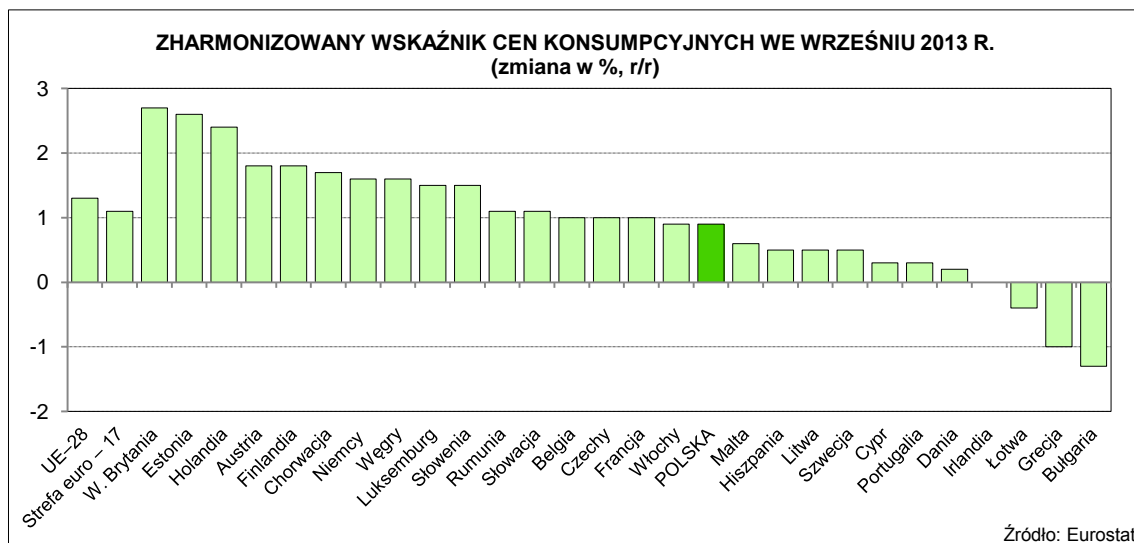
³³ Dane za lipiec br.

³⁴ Dane wyrównane dniami roboczymi; brak danych dla Austrii, Belgii oraz Cypru, przy czym wartość dla UE ogółem uwzględnia szacunki dla tych krajów.

spadki odnotowano po wzroście obserwowanym w lipcu br. Podobnie jak w dwóch poprzednich miesiącach, najwyższą dynamiką produkcji przemysłowej charakteryzowała się Rumunia, choć tempo wzrostu w tym zakresie uległo spowolnieniu (z 7,4% w lipcu br. do 6,0% sierpniu br.). Znaczne zwiększenie produkcji przemysłowej notowano w Luksemburgu, na Słowacji oraz w Czechach (odpowiednio o 5,3%, 4,3% oraz 4,2%), przy czym w Luksemburgu i Czechach wzrost był notowany po raz pierwszy od początku roku. W Polsce produkcja przemysłowa rosła wolniej niż w lipcu br. i była o 2,9% wyższa niż przed rokiem. Zwiększyła się również produkcja w Estonii (o 1,5% wobec 8,2% w poprzednim miesiącu). Nieznacznie wzrosła w skali roku produkcja w przemyśle w Niemczech i Portugalii (po 0,4%) oraz w Holandii (o 0,1%).

W Unii Europejskiej ogółem we wrześniu br. **zharmonizowany wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (HICP)** zwiększył się w skali roku o 1,3% (wobec 1,5% przed miesiącem). Najwyższy wzrost cen notowano w Wielkiej Brytanii, Estonii i Holandii (odpowiednio o 2,7%, 2,6% i 2,4%). Tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych wyższe niż przeciętnie w Unii Europejskiej obserwowano w Austrii i Finlandii (po 1,8%), Chorwacji (1,7%), w Niemczech i na Węgrzech (po 1,6%) oraz w Luksemburgu i na Słowenii (po 1,5%). W Polsce we wrześniu br., podobnie jak w dwóch poprzednich miesiącach, wzrost cen konsumpcyjnych wyniósł 0,9% (wobec 3,8% przed rokiem). Do najniższych należała dynamika cen w Portugalii i na Cyprze (wzrost po 0,3%) oraz w Danii (wzrost o 0,2%). We wrześniu br. obniżenie cen konsumpcyjnych w skali roku notowano w Bułgarii, Grecji i na Łotwie (spadek odpowiednio o 1,3%, 1,0% i o 0,4%).

Spośród krajów Unii Europejskiej w okresie styczeń–lipiec br. zwiększenie wartości **importu** w skali roku obserwowano w ośmiu krajach, w tym najwyższe na Litwie (o 10,9%). Wzrost w granicach 2,5%–0,1% odnotowano w Danii, Estonii, na Węgrzech, Słowacji, w Bułgarii, na Łotwie oraz w Słowenii. W pozostałych krajach Unii Europejskiej obserwowano spadek wartości towarów sprowadzanych z zagranicy, w tym największy na Cyprze i Malcie (odpowiednio o 19,8% oraz 14,3%). W większości krajów ugrupowania obserwowano wzrost wartości **eksportu** w skali roku. Eksport najbardziej zwiększył się w Wielkiej Brytanii (o 13,8%), na Litwie (o 13,7%) oraz na Cyprze (o 9,5%). Relatywnie wysoką dynamiką charakteryzowały się Bułgaria, Rumunia, Grecja, Polska i Hiszpania (wzrost w granicach 8,0% – 5,2%). Największy spadek po stronie eksportu odnotowano na Malcie (o 17,7%) oraz w Luksemburgu (o 14,2%). Obniżenie wartości eksportu obserwowano również w Irlandii, Szwecji, Czechach, Finlandii, Holandii, we Francji oraz Niemczech. Najwyższym dodatnim saldem wymiany handlowej w okresie styczeń–lipiec br. charakteryzowały się Niemcy (114,4 mld EUR wobec 109,1 mld w analogicznym okresie ub. roku), przy czym eksport tego kraju w skali roku zmniejszył się o 0,3%, a import o 1,3%. Podobnie jak przed rokiem, wysokie dodatnie saldo obrotów towarowych odnotowano także w Holandii (32,7 mld EUR) oraz Irlandii (22,3 mld EUR). Najwyższy deficyt salda obrotów towarowych wystąpił we Francji (minus 44,2 mld EUR) i w Wielkiej Brytanii (minus 38,0 mld EUR), jednak w tych krajach był on mniejszy niż przed rokiem. Relatywnie wysokie ujemne saldo charakteryzowało również Grecję i Hiszpanię, gdzie obserwowano jego poprawę odpowiednio z minus 13,5 mld EUR i minus 21,0 mld EUR w okresie styczeń–lipiec ub. roku do minus 11,1 mld EUR oraz minus 6,9 mld EUR w pierwszych siedmiu miesiącach br. W Polsce w okresie styczeń–lipiec br., przy wzroście po stronie eksportu (o 5,6%) i spadku po stronie importu (o 1,4%), obserwowano zmniejszenie deficytu w obrotach handlu zagranicznego w skali roku (z minus 6,9 mld EUR do minus 1,0 mld EUR).

We wrześniu br. **ceny większości podstawowych surowców** na rynkach światowych kształtowały się na poziomie niższym niż przeciętnie w 2012 r.; również w skali miesiąca przeważały tendencje spadkowe. Cena **gazu ziemnego** w stosunku do sierpnia br. pozostała na niezmiennym poziomie i wyniosła 11,0 tys. USD za mln BTU³⁵ (o 8,7% mniej niż przeciętnie w 2012 r.). We wrześniu br. tona **węgla kamiennego** kosztowała 83,2 USD (tj. spadek ceny o 19,4% w porównaniu z 2012 r. przy niewielkim wzroście – o 0,8% w stosunku do sierpnia br.). Cena **baryłki ropy naftowej** (APSP³⁶) we wrześniu br. osiągnęła wartość 108,8 USD, tj. nieznacznie wzrosła w porównaniu z miesiącem poprzednim (o 0,7%), natomiast w porównaniu z przeciętną ceną z 2012 r. wzrosła o 3,6%. We wrześniu br. ceny większości **podstawowych metali**³⁷ uległy obniżeniu zarówno w stosunku do przeciętnych cen z ub. Roku, jak i w skali miesiąca. W porównaniu z przeciętną ceną z 2012 r. odnotowano największy spadek cen **uranu** i **niklu** (o 26,9% oraz 21,3%), ceny **aluminium, miedzi i cynku** zmniejszyły się odpowiednio o 12,9%, 10,0% oraz 5,3%. Więcej niż w 2012 r. trzeba było zapłacić za tonę **cyny, rud żelaza** oraz **ołowiu** (o 7,7%, 4,4% oraz 1,0%). W stosunku do sierpnia br. najbardziej obniżyły się ceny **ołowiu, niklu** oraz **aluminium** (odpowiednio o 4,1%, 3,5% i 3,0%). Ceny tony **cynku** oraz **rud żelaza** spadły o 2,6% i 2,1%, a **miedzi** o 0,4%. Podrożała **cyna** (o 5,1%) i nieznacznie – **uran** (o 0,4%). Cena **bawełny** na rynkach światowych we wrześniu br. spadła skali miesiąca o 2,8%, a w porównaniu z przeciętną z 2012 r. wzrosła o 1,0%. Ceny na rynku zbóż kształtowały się na poziomie niższym niż przeciętnie w 2012 r. Najbardziej obniżyły się ceny **kukurydzy** (o 30,5%), natomiast za **jęczmień, ryż** oraz **pszenicę** płacono odpowiednio o 26,6%, 19,0% i 1,8% mniej niż przeciętnie w ub. roku. W porównaniu z sierpniem br. odnotowano spadek cen **kukurydzy, jęczmienia** i **ryżu** (odpowiednio o 11,7%, 10,2% oraz 6,7%), natomiast **pszenica** była nieznacznie droższa (o 0,7%). Według danych Banku Światowego we wrześniu br. spadły ceny **złota** – za uncję płacono 1348,6 USD, tj. o 0,2% mniej niż przed miesiącem i o 19,2% mniej niż przeciętnie w ub. roku. Uncja **srebra** kosztowała 22,56 USD (tj. o 27,5% mniej niż przeciętnie w ub. roku i równocześnie o 3,1% więcej niż przed miesiącem).

³⁵ BTU – British Thermal Unit – brytyjska jednostka ciepła.

³⁶ *Average Petroleum Spot Price* – przeciętna cena wazona liczona dla agregatu składającego się z następujących typów ropy naftowej: Brent, Dubai i West Texas Intermediate.

³⁷ Miedź, aluminium, rudy żelaza, cyna, nikiel, cynk, ołów, uran.

Ceny wybranych surowców na rynkach światowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2013			
	I–XII	IX	VIII	IX		
	w dolarach USA				okres poprzedni=100	przeciętna 2012=100
IMF – Primary Commodity Indices						
Ropa naftowa (APSP ³⁸) [za baryłkę].....	105,0	106,3	108,1	108,8	100,7	103,6
Gaz ziemny ^a [za mln BTU]	12,0	11,4	11,0	11,0	100,0	91,3
Węgiel kamienny ³⁹ [za tonel	103,2	95,3	82,5	83,2	100,8	80,6
Bawełna ^b [za funt].....	89,2	84,2	92,7	90,1	97,2	101,0
Miedź [za tonę].....	7958,9	8087,7	7186,3	7159,3	99,6	90,0
Aluminium [za tonę]	2022,8	2064,1	1816,2	1761,3	97,0	87,1
Rudy żelaza [za tonę].....	128,5	99,5	137,1	134,2	97,9	104,4
Cyna [za tonę]	21109,4	20771,3	21638,2	22735,1	105,1	107,7
Nikiel [za tonę].....	17541,7	17288,0	14308,3	13801,4	96,5	78,7
Cynk [za tonę].....	1950,0	2009,9	1896,4	1846,9	97,4	94,7
Ołów [za tonę]	2063,6	2177,7	2173,1	2084,9	95,9	101,0
Uran [za funt].....	48,9	47,7	35,6	35,8	100,4	73,1
Pszenica [za tonę]	313,3	353,4	305,5	307,5	100,7	98,2
Kukurydza [za tonę].....	298,4	320,7	234,9	207,4	88,3	69,5
Ryż [za tonę]	580,2	590,5	503,8	470,0	93,3	81,0
Jęczmień [za tonę].....	238,2	254,7	194,7	174,8	89,8	73,4
World Bank – Commodity Price Data						
Złoto [za uncję]	1670	1744,8	1351,7	1348,6	99,8	80,8
Srebro [za uncję]	31,14	33,61	21,89	22,56	103,1	72,5

^a W tysiącach USD za milion BTU [British Thermal Unit – brytyjska jednostka cieplna]. ^b W centach.

³⁸ *Average Petroleum Spot Price* – przeciętna cena ważona liczona dla agregatu składającego się z następujących typów ropy naftowej: Brent, Dubai i West Texas Intermediate.

³⁹ Australia – rynki eksportowe.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wyszczególnienie												
a - 2012												
b - 2013												
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹												
w tys. osób	5551	5543	5539	5531	5530	5531	5529	5522	5514	5510	5497	5474
a	5507	5497	5489	5478	5479	5488	5489	5494	5495			
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu)	2122	2168	2142	2073	2014	1964	1953	1965	1979	1995	2058	2137
a	2296	2337	2315	2256	2176	2109	2093	2083	2083			
b												
Stopa bezrobocia (w %; stan w końcu okresu)	13,2	13,4	13,3	12,9	12,6	12,3	12,3	12,4	12,4	12,5	12,9	13,4
a	14,2	14,4	14,3	14,0	13,6	13,2	13,1	13,0	13,0			
b												
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł)	3666,41	3568,32	3770,66	3719,81	3617,98	3754,48	3700,01	3686,45	3640,84	3718,19	3780,64	4111,69
a	3680,30	3709,99	3832,81	3830,89	3699,67	3808,63	3830,07	3760,45	3770,91			
b												
poprzedni miesiąc=100	91,3	97,3	105,7	98,7	97,3	103,8	98,5	99,6	98,8	102,1	101,7	108,8
a	89,5	100,8	103,3	99,9	96,6	102,9	100,6	98,2	100,3			
b												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	108,1	104,3	103,8	103,4	103,8	104,3	102,4	102,7	101,6	102,8	102,7	102,4
a	100,4	104,0	101,6	103,0	102,3	101,4	103,5	102,0	103,6			
b												
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	103,9	100,1	100,0	99,5	100,3	100,2	98,7	99,0	98,0	99,5	100,0	100,0
a	98,7	102,8	100,6	102,2	101,8	101,1	102,4	100,9	102,6			
b												
Przeciętne miesięczne emerytura i renta realna brutto: z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	100,4	100,0	101,4	101,2	101,8	100,8	101,1	101,3	101,2	101,7	102,4	102,7
a	104,1	104,0	104,3	104,5	104,6	104,9	103,9	104,1	104,0			
b												
rolników indywidualnych												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	98,8	98,5	103,4	103,4	103,7	102,8	103,2	103,3	103,3	103,9	104,6	104,8
a	106,7	107,2	104,7	104,8	105,3	105,5	104,3	104,5	104,4			
b												
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:												
poprzedni miesiąc=100	100,7	100,4	100,5	100,6	100,2	100,2	99,5	99,7	100,1	100,4	100,1	100,1
a	100,1	100,0	100,2	100,4	99,9	100,0	100,3	99,7	100,1			
b												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	104,1	104,3	103,9	104,0	103,6	104,3	104,0	103,8	103,8	103,4	102,8	102,4
a	101,7	101,3	101,0	100,8	100,5	100,2	101,1	101,1	101,0			
b												
grudzień poprzedniego roku=100	100,7	101,1	101,7	102,2	102,4	102,6	102,1	101,8	101,9	102,3	102,3	102,4
a	100,1	100,0	100,2	100,6	100,5	100,5	100,8	100,5	100,5			
b												
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:												
poprzedni miesiąc=100	100,1	99,5	100,1	100,7	100,4	99,5	99,6	100,0	100,5	99,3	99,8	99,4
a	100,0	100,3	99,7	99,3	100,1	100,7	100,2	99,7	100,2			
b												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	107,9	106,0	104,4	104,4	105,2	104,4	103,6	103,0	101,8	101,0	99,9	98,9
a	98,8	99,7	99,3	97,9	97,5	98,7	99,2	98,9	98,6			
b												
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej:												
poprzedni miesiąc=100	99,9	99,9	100,0	100,0	99,9	99,9	99,8	99,8	99,8	99,9	99,9	99,9
a	99,8	99,8	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,8	99,9			
b												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	101,5	101,4	101,3	101,1	100,9	100,5	100,1	99,7	99,3	99,1	98,9	98,7
a	98,6	98,4	98,2	98,1	98,0	98,0	98,1	98,1	98,2			
b												

¹Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wyszczególnienie												
a – 2012												
b – 2013												
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):												
poprzedni miesiąc=100	95,0	99,6	110,2	92,4	104,0	98,0	98,1	99,4	105,5	107,8	95,2	87,2
b	105,5	97,2	109,3	97,8	99,3	102,6	101,5	95,6	109,6			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100												
a	108,5	104,6	100,9	102,6	104,2	101,0	105,2	100,2	95,2	104,7	99,5	90,4
b	100,4	97,9	97,1	102,8	98,2	102,8	106,3	102,2	106,2			
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):												
poprzedni miesiąc=100	35,5	94,5	131,5	114,4	123,3	105,7	92,9	105,7	102,2	112,4	90,9	111,5
b	39,7	99,7	120,9	107,9	116,3	119,1	107,8	99,2	109,4			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100												
a	131,9	111,9	103,2	107,8	105,6	94,8	91,3	94,9	82,1	96,4	94,6	75,1
b	83,9	88,6	81,5	76,9	72,5	81,7	94,8	88,9	95,2			
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)												
a	12468	23783	36292	47377	57409	67843	79716	92677	104805	120230	135792	152904
b	13979	24937	37125	47745	57464	67981	80530	91102	103222			
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):												
poprzedni miesiąc=100	74,9	101,0	115,0	97,0	100,8	100,2	102,2	100,5	98,4	103,7	93,7	115,1
b	79,6	97,4	116,5	97,0	101,9	101,6	103,8	99,8	98,9			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100												
a	109,9	108,9	106,9	101,8	104,3	102,6	103,4	102,3	99,6	100,5	100,7	96,4
b	102,4	98,7	100,0	100,1	101,2	102,6	104,3	103,5	104,1			
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)												
a	-5301,8	-16515,6	-22968,6	-24819,9	-26981,0	-21085,6	-24338,8	-22911,8	-21128,9	-34206,1	-30477,2	30406,7
b	-8440,9	-21684,6	-24452,7	-31717,0	-30951,2	-25873,7	-25949,6	-26811,1	-29602,0			
Średnie kursy walut w zł – NBP:												
100 dolarów USA	338,84	316,08	313,20	317,27	334,72	343,99	340,61	330,21	321,54	316,72	322,37	312,30
b	311,45	311,97	320,58	318,25	321,49	325,12	326,88	317,67	317,50			
100 euro	437,75	418,40	413,70	417,56	428,84	430,72	418,96	409,12	413,14	410,91	413,54	409,38
b	413,69	417,34	415,81	414,09	417,59	428,65	427,56	422,95	423,76			
100 franków szwajcarskich	361,35	346,60	343,00	347,36	357,00	358,65	348,84	340,64	341,68	339,65	343,10	338,71
b	336,79	339,24	339,08	339,46	336,53	347,75	345,82	342,76	343,49			
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:												
eksport	48845,7	48144,7	51992,4	48472,3	50777,6	50567,0	50395,5	48745,1	51874,1	58036,2	53780,4	41787,6
b	49449,4	50431,3	52019,8	53619,5	49836,0	53196,9	54244,7	50247,4				
import	53761,2	53733,0	56073,5	52420,9	56373,6	54050,7	53524,0	50452,5	53337,0	58855,8	57160,1	48385,3
b	51049,4	50013,3	55488,8	52328,5	51030,9	52153,3	55045,8	49995,3				
saldo	-4915,5	-5588,3	-4081,1	-3948,6	-5596,0	-3483,7	-3128,5	-1707,4	-1462,9	-819,6	-3379,7	-6597,7
b	-1600,0	418,0	-3469,0	1291,0	-1194,9	1043,6	-801,1	252,1				

¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Średnie ceny bieżące z 2010 r. ³ Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. ⁴ W 2013 r. dane wstępne.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

A. Unia Europejska	PKB		Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a		Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych		Produkcja przemysłowa ^b				Produkcja w budownictwie ^b					
	2012	I kw. ^c 2013	II kw. ^c 2013	eksport I-VIII 2013	import I-VII 2012	saldo	VIII 2012	2013	IX 2012	VIII 2012	IX 2013	2013		VIII 2012	2013			
												VII	VIII			VII	VIII	
	zmiana w % w skali roku																	
w %																		
UE-28	-0,4	-0,8	-0,2	.	.	.	10,6	10,9	10,9	2,7	1,5	1,3	-0,9	-1,5	-1,6	-3,5	-1,2	-2,5
Strefa euro - 17	-0,7	-1,2	-0,6	.	.	.	11,5	12,0	12,0	2,6	1,3	1,1	-1,4	-1,9	-2,1	-2,0	-2,2	-4,7
Austria	0,9	0,3	0,1	1,5	-1,9	-3,1	4,5	4,8	4,9	2,8	2,0	1,8	2,3	-0,6	.	4,3	-1,8	.
Belgia	-0,1	-0,6	0,0	1,7	-1,1	10,9	7,6	8,7	8,7	2,6	1,1	1,0	-5,3	8,8	.	1,6	-0,8	.
Bulgaria	0,8	0,4	0,2	8,0	0,2	-2,2	12,3	13,0	13,0	3,4	-0,7	-1,3	3,3	-2,6	-2,4	0,8	-6,9	-9,5
Chorwacja	-2,0	-1,0	-0,8	.	.	.	15,8	16,9	16,9	4,8	2,4	1,7	0,6	-4,1	-3,5	-10,4 ^c	-5,1 ^d	-4,6 ^e
Cypr	-2,4	-5,0	-5,8	9,5	-19,8	-1,8	12,3	16,4	16,9	3,6	0,1	0,3	-0,4	-14,9	.	-25,7 ^c	.	.
Czechy	-1,0	-2,3	-1,3	-3,0	-5,0	8,5	7,0	6,9	6,9	3,5	1,2	1,0	-1,2	-2,8	4,2	-5,0	-2,7	-6,9
Dania	-0,4	-0,8	0,6	0,6	2,5	5,9	7,4	6,6	6,6	2,5	0,1	0,2	2,5	-1,4	-1,3	-7,4	2,5	.
Estonia	3,9	1,5	1,5	0,9	2,1	-0,8	10,0	7,9	.	4,1	3,6	2,6	-0,7	8,2	1,5	30,1 ^c	1,5 ^d	0,3 ^e
Finlandia	-0,8	-2,8	-1,1	-2,6	-4,2	-0,9	7,8	8,0	8,0	3,4	2,0	1,8	-1,4	-2,2	-1,5	-1,9	4,3	.
Francja	0,0	-0,5	0,4	-1,0	-2,5	-44,2	10,3	11,0	11,0	2,2	1,0	1,0	-1,1	-1,7	-3,5	-1,7	-3,3	-0,8
Grecja	-6,4	-5,6 ^f	-3,8 ^f	6,3	-4,8	-11,1	25,4	27,6	.	0,3	-1,0	-1,0	3,0	-7,8	-7,5	-29,5 ^c	-31,7 ^d	20,6 ^e
Hiszpania	-1,6	-2,0	-1,6	5,2	-4,6	-6,9	25,6	26,2	26,2	3,5	1,6	0,5	-2,5	-1,2	-2,0	3,8	7,6	7,0
Holandia	-1,2	-1,4	-1,9	-1,4	-3,4	32,7	5,3	7,0	7,0	2,5	2,8	2,4	-1,6	-2,0	0,1	-6,9	-3,7	-1,1
Irlandia	0,2	-1,1	-1,1	-5,9	-2,4	22,3	14,7	13,7	13,6	2,4	0,0	0,0	-0,9	-5,1	-5,9	-5,9 ^c	5,2 ^d	11,1 ^e
Litwa	3,7	4,1	4,2	13,7	10,9	-1,2	13,1	12,2	12,3	3,3	0,5	0,5	9,9	2,0	-0,4	0,8 ^c	6,1	-5,9
Luksemburg	-0,2	1,2	2,4	-14,2	-6,9	-3,7	5,1	5,9	5,8	3,2	1,7	1,5	-10,6	-2,5	5,3	6,1	-5,9	.
Łotwa	5,0	6,7	4,6	3,9	0,1	-1,4	15,6 ^c	11,4 ^e	11,4 ^e	1,9	-0,1	-0,4	9,3	2,1	-3,5	26,9 ^c	9,8 ^d	5,3 ^e
Malta	0,8	1,9	1,6	-17,7	-14,3	-1,1	6,3	6,4	6,4	2,9	0,7	0,6	8,8	-7,6	1,2	-2,6 ^c	-4,3 ^d	-5,2 ^e
Niemcy	0,7	-0,3	0,5	-0,3	-1,3	114,4	5,4	5,2	5,2	2,1	1,6	1,6	-0,7	-2,0	0,4	-0,8	0,7	0,1
Polska	1,9	0,6	1,0	5,6	-1,4	-1,0	10,3	10,4	10,3	3,8	0,9	0,9	1,3	3,8	2,9	-4,9	-6,4	-8,8
Portugalia	-3,2	-4,1	-2,1	3,8	0,0	-4,9	16,3	16,6	16,5	2,9	0,2	0,3	-3,1	-1,2	0,4	-17,4	-16,6	-12,8
Rumunia	0,7	2,3	1,4	8,0	-0,5	-3,1	6,9	7,5	7,5	5,4	2,6	1,1	0,7	7,4	6,0	7,5	14,5	8,9
Słowacja	1,8	0,8	0,8	2,8	0,4	2,5	14,1	14,0	14,0	3,8	1,4	1,1	12,2	2,2	4,3	-11,9	-6,8	-5,0
Słowenia	-2,5	-3,2	-2,2	2,5	0,1	0,4	9,5	10,4	10,4	3,7	2,2	1,5	4,0	-0,4	-3,2	-14,4	1,7	-4,5
Szwecja	1,0	1,3	0,1	-5,2	-5,6	5,0	8,1	7,8	8,0	1,0	0,8	0,5	3,0	-4,1	-7,9	0,2	-1,8	5,0
Węgry	-1,7	-0,5	0,1	0,2	1,1	3,7	10,7	10,2	.	6,4	1,6	1,6	2,3	2,5	0,8	-8,7	2,0	14,6
Wielka Brytania	0,1	0,2	1,3	13,8	-6,3	-38,0	7,8	7,6	.	2,2	2,7	2,7	-1,2	-1,1	-1,1	-8,6	3,0	3,5
Włochy	-2,5	-2,5	-2,2	0,2	-6,0	18,3	10,7	12,1	12,2	3,4	1,2	0,9	-5,0	-4,2	-4,6	-9,4	-10,2	-10,6

a Dane wyrównane dniami roboczymi. b Dane wyrównane sezonowo. c II kw. 2012 r. d I kw. 2013 r. e II kw. 2013 r. f Dane niewyrównane sezonowo.

B. OECD i wybrane kraje świata

Wyszczególnienie	PKB ^a		Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia ^c		Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI)		Produkcja przemysłowa ^e		Produkcja w budownictwie ^e		
	2012	I kw. 2013	eksport	import	saldo	VIII 2012	VII 2013	IX 2012	VIII 2013	VIII 2012	VII 2013	VIII 2012	VII 2013
	zmiana w % w skali roku		I-VII 2013		I-VII 2012	w %		2013		2013		2013	
	zmiana w % w skali roku		w mld USD		2012	w %		zmiana w % w skali roku		zmiana w % w skali roku		zmiana w % w skali roku	
OECD	1,5	0,6	1,0	0,6	-449,6	8,0	7,9	2,2	1,7	0,1	-0,1	7,8	7,7
w tym:													
Australia	3,7	2,5	2,6	-3,1	12,0	5,1	5,7	1,2 ^b	2,5 ^c	2,3 ^b	3,5 ^c	3,7 ^b	-0,2 ^c
Chile.....	5,6	5,1	4,0	-0,1	0,6	6,2	5,4	2,8	2,2	8,9	3,5	19,2	-17,6
Islandia	1,4	2,3	1,9	-1,0	0,1	5,9	5,6	4,3	4,4	-4,2	.	4,9 ^b	20,9 ^c
Izrael.....	3,3	3,2	3,7	3,5	-8,3	7,0	6,2	2,1	1,4	13,6	-2,7	5,2 ^b	.
Japonia	2,0	0,1	1,3	-12,8	-60,6	4,2	3,8	-0,3	0,9	-3,8	0,5	.	.
Kanada	1,7	1,4	1,4	0,1	-2,3	7,3	7,2	1,2	1,1	-0,5	0,3	4,9	1,2
Korea Południowa ..	2,0	1,5	2,3	0,8	23,1	3,1	3,2	2,0	1,3	-2,5	-0,6	.	.
Meksyk	3,8	2,6	0,3	.	0,6	5,1	4,9	4,8	3,5	.	.	1,7	-6,5
Norwegia	3,1	0,0	0,4	-5,5	38,7	3,1	3,6	0,5	3,2	1,5	1,0	.	.
Nowa Zelandia	2,7	2,7	2,5	.	-0,6	6,8 ^b	6,2 ^c	1,0 ^b	0,9 ^c	0,6 ^b	1,7 ^c	3,9 ^b	18,1 ^c
Stany Zjednoczone	2,8	1,3	1,6	.	-439,6	8,1	7,4	2,0	1,5	2,8	1,4	2,7	21,1
Szwajcaria.....	1,0	1,5	2,1	.	14,9	3,7 ^b	4,6 ^c	-0,4	0,0	.	.	-1,1 ^b	0,9 ^c
Turcja	2,2	3,4	4,0	.	-51,3	7,9 ^b	8,4 ^c	9,2	8,2	-4,1	3,9	.	.
Brazylia	0,9	1,9	3,3	-2,6	12,4	5,6 ^b	5,4 ^c	5,3	6,1	-1,8	1,1	4,4	2,1
Chiny	7,8	7,7	7,5	10,2	168,9	.	.	1,9	2,6	.	.	.	.
Indie	3,8	2,7	2,7	.	-113,1	.	.	9,1	10,7	1,9	2,1	.	.
Rep. P.d. Afryki	2,5	1,9	1,8	.	.	24,7 ^b	25,0 ^c	5,6	6,4	.	.	25,3	29,0
Rosja.....	3,4	1,9	1,2	.	.	5,7 ^b	5,3 ^c	6,6	6,5	1,8	-1,4	6,6 ^b	3,8 ^c

^a Dane wyrównane sezonowo. ^b II kw. 2012 r. c I kw. 2013 r. d II kw. 2013 r.

Uwaga do części B: przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie OECD dokonano w Departamencie Analiz i Opracowań Zbiorczych GUS.

Źródło: EUROSTAT, OECD, GUS — dane pobrano w dn. 18.10.2013 r.